

Teden dolonjskega cvička

Ze tretjič zapored bodo pridelovalci cvička organizirali tradicionalno prireditev „Teden dolonjskega cvička“, za katero je letos prevzela pokroviteljstvo Tovarna zdravih „Krka“ iz Novega mesta. Na ocenjevanje cvička je poslalo vzorce nad 80 pridelovalcev vinogradnikov, združenih v Društvu vinogradnikov, Agrokombinat Krško in njegovi kooperanti ter TOZD Hmeljnik iz Novega mesta.

Cviček, ki bo na razstavi in katerega bodo obiskovalci po želji lahko tudi posušili, je ocenjevala 21. februarja posebna degustacijska komisija, sestavljena iz strokovnjakov biotehnične fakultete, kmetijskega inštituta in dolonjskih strokovnjakov. Deset vzorcev cvička je doseglo oceno nad 15 točk, za vse bodo pridelovalci prejeli lepe diplome.

Ta veliki praznik dolonjskih vinogradnikov bo letos od 15. do 19. marca v Novem mestu in sicer v hotelu Kandija. Slovenska otvoritev razstave cvička bo 15. marca ob 16. uri, na njej bo zapel nekaj dolonjskih pesmi moški pevski zbor „Dušan Jereb“.

Ze ob 15. uri bo za dobro razpoloženje igrala na Glavnem trgu godba na pihala iz Trebnjega, nakar bodo v povorki, ki bo šla skozi mesto, prikazali vinogradniško dejavnost in simbolični prevoz cvička.

V nedeljo, 16. marca, bo v gostih hotelu na Otočcu ob 10. uri slavnostna podelitev diplom, priznanj in pohval, nakar bo zapel nekaj svojih dolonjskih pesmi Dolenjski oklet. Po tem kratkem kulturnem programu bo strokovno predavanje o vinogradništvu in kletarstvu – zlasti glede na cviček.

Razstava in poskušnja cvička bo v hotelu Kandija od 16. do 19. marca vsak dan med 10. in 22. uro. Nekaj vrst najboljšega cvička bo možno tudi kupiti. Kolektiv hotela Kandija pa bo v tem času poskrbel za dolonjske posebnosti in pristno viničarsko malico.

N. P.

En dan izjemne pozornosti do žena in deklet, cvetje in darila, nakupovalna mrzlica moških – vse to je že za nami. Za ženske teče spet vsakdanjik dela, doma in družine, vsakdanjik, v katerem je, upamo, vsaj del tiste pozornosti, ki je vzbrstela na dan, ko je bil pred cvetličarno v Novem mestu narejen ta posnetek. (Foto: Mikulan)

Odkrito, pošteno in enakopravno

Dolenjska in posavska regija se dogovarjata za tesnejše sodelovanje

V Kostanjevici so se 5. marca srečali predsedniki medobčinskih svetov družbenopolitičnih organizacij ter svetov občin dolenjske in posavske regije, da bi izmenjali delovne izkušnje in se dogovorili za skupno reševanje problemov, ki segajo na obe območji. Posvetu je prisostvoval tudi Ludvik Golob, član IK predsedstva ZKS.

Informacijo o načrtih v Posavski občinski svet ZK Mirko savju je podal sekretar medobčinskega sveta ZK Mirko Kambič. Predstavil je dolgo-

ročni razvojni koncept treh občin in poudaril, da pri tem nikakor ne gre za zapiranje območja. V Posavju imajo do sedaj približno 15 integracij z drugimi območji predvsem z ljubljanskim, medtem ko v regiji do združevanja skoraj ni prišlo. (Nadaljevanje na 4. str.)

Delegatski sistem je bolj kot kdaj vključil v družbeno dogajanje tudi ženske: nekdanjih jih je bilo v trebanjskih odborniških klopih le 3,4 odst., sedaj je delegatk občinske skupščine 20,4 odst., v samoupravnih interesnih skupnostih pa 30 odst. Delegatkam in družbeno aktivnim ženskam so zato v trebanjski občini pripravili pred dnevom žena posebno srečanje. Kot je pred nastopom tria Lorenz v nagovoru dejal Roman Ogrin, potrebujemo predvsem osveščene in usposobljene delegatke. (Foto: Železnik)

SETINC IN URŠIČ V BREŽICAH

Na dvodnevem seminarju za sekretarje osnovnih organizacij ZK, ki bo 14. in 15. marca v Čateških Toplicah, bosta kot predavatelja sodelovala tudi sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS Franc Šetinc in član istega organa Igor Uršič. Franc Šetinc bo govoril o metodah političnega dela ZK in nalogah osnovnih organizacij ZK po drugi seji CK ZKJ, Igor Uršič pa o nalogah ZK pri uredništvu ustavnega položaja delavcev.

Med obiskom kmetijskih obratov so predstavniki ZKGP goste seznanili s težavami v živinoreji, saj ima njihova TOZD „Govodoreja“ izgubo zaradi neusklajenih stroškov proizvodnje mleka in prodajne cene mleka. Cene krmil namreč hitro naraščajo, cena mleku pa se ne spremeni. Tako znaša izguba pri litru mleka že okoli 0,90 do 1 din.

Kmetijci so tudi opozorili, da bi morala biti nafta za kmetijske stroje, ki ne vozijo po cestah, cenejša vsaj za toliko, kolikor znašajo davščine za ceste v ceni nafte. Pri ZKGP imajo namreč edini v Jugoslaviji dehidrator, to je stroj za izdelavo briketov posušene krme, ki potrebuje za obratovanje nafto. Zaradi podražitve goriva so se proizvodni stroški teh briketov občutno zvečali.

Jože Smole je dopolnilne političnemu aktivu predaval o aktualnih mednarodnih vprašanjih. Udeleženci posvetovanja so mu zastavili več vprašanj o odnosih s sosedi, izvozu in uvozu, delovanju emigrantskih organizacij in drugem.

Popoldne je Jože Smole govoril ožjemu političnemu aktivu o nalogah Zveze komunistov po 2. seji CK ZKJ oziroma v sedanjem obdobju. Spet so mu zastavili več vprašanj v zvezi z odgovornostjo za izpolnjevanje sprejetih sklepov, vlogo in delovanjem komunistov v SZDL in krajevni skupnosti ter drugem.

J. PRIMC

Pomoč v kritičnem času

Zakaj redno obratovanje plinske elektrarne Brestanica šele v aprilu, precej po roku?

Kaj je z Brestanico, smo se spraševali v kritičnih dneh pomanjkanja električne energije? Kombinirana plinskoparna elektrarna bi morala začeti obratovati z novim letom, pa se napoved ni uresničila. Z rednim obratovanjem lahko računamo šele sredi aprila. Zamuda je res, vendar menijo v Brestanici, da je neznatna in da so opravičila zanjo. Kriv ni samo eden, ker je tudi vzrokov več.

Graditelji so imeli velike težave zaradi izredno slabega vremena, saj toliko deževnih dni že zlepa ne pomnijo. Rok je bil kratak, zelo napet in do sedaj se v Jugoslaviji še ni zgo-

4. do 6. marca je plinska elektrarna dala dnevno milijon kilovatnih ur, premogovnoparna pa 259 tisoč do 500 tisoč.

Funkcionalne preizkuse opravlja v Brestanici že od januarja. Obratovanje prilagajajo razmeram v energetskem sistemu. V tem obdobju je plinska elektrarna obratovala povprečno po 12 ur dnevno. Doslej je plinska delala zase, parna pa po starem načinu, na premog. Zdaj prehajajo na kombinirano plinskoparno obratovanje, ko bodo neizkoriščeno dimno toploto uporabili za pogon obstoječe parne turbine. Gorivo je kurilno olje.

J. TEPPEY

Grozi zakon

Pred nekaj več kot tridesetimi leti je Župancič pozival: „... vrzi pesem v svet, pesem za današnjo rabo, vsi jo bomo povzeli za tabo!“ Dandanašnjemu prerivanju okrog prispevnih stopenj za kulturo na rob bi lahko napisal: „... vrzi predlog v svet, predlog za današnjo rabo, vsi ga bomo povzeli za tabo.“

Kaže namreč, da noben od treh predlogov, s katerimi je predsednik republiške kulturne skupnosti Miloš Poljanšek prejšnji teden seznanil predstavnike (občinskih) kulturnih skupnosti na regionalnih posvetih, ni za vse zadovoljiv. To je Poljanšek slišal tudi v Novem mestu, kjer so se zbrali odgovorni predstavniki kulturnih skupnosti iz dolenjske in posavske regije.

Ker je prvotni predlog, naj bi letošnje prispevno stopnjo za kulturo 0,74 odst. delili tako, da bi v občinah ostalo le 0,37 odst., 0,17 odst. bi dobila republiška kulturna skupnost, 0,20 odst. pa bi šlo za solidarnostno združevanje za kritje potreb najpomembnejših dejavnosti nacionalne kulture, naletel na hud odpor in povzročil objavo odprtega pisma (Gorenjska, Dolenjska, Primorska), so ponudili v obravnavo novo inačico. Po tej bi sredstva za kulturo v občinah dobili tako, da bi lanskoletno z družbenim dogovorom dovoljeno porabo povečali za 20,1 odst.

Predstavniki posveta v Novem mestu so imeli na ta predlog enotno pripombo, češ da bi morali upoštevati samoupravne sporazume in letos načrtovati denar na podlagi s sporazumom, in ne z družbenim dogovorom določene porabe, ker so na takih izračunih povsod programirali tudi dejavnost.

Republiška kulturna skupnost je nedvomno v luči zagati. Prvič zato, ker mora pri ugaševanju z občinami upoštevati, da vsota za kulturo v Sloveniji letos ne sme preseči 282 milijonov dinarjev, in drugič, ker mora reševati neurejeno „zapuščeno“ časne slovenske kulturne skupnosti kot svoje predhodnice. Kaj bo mogla in sposobna napraviti, se bo videlo bržkone že na njenem jutrišnjem rednem zasedanju.

IVAN ZORAN

BREŽICE: ULICA VELJKA VLAHOVIČA

Včeraj je bila v tovarni pohoštvu v Brežicah skupna seja osnovne organizacije ZK in komiteja občinske konference ZK Brežice. Na njej so obravnavali uresničevanje ustave v OZD, TOZD in samoupravnih delovnih skupnostih, kot to zahtevajo sklepi tretje seje predsedstva ZK Slovenije. Sledila je še razprava o informiranju delavcev v delovnih kolektivih. Na isti seji so udeleženci počastili spomin na revolucionarja Veljka Vlahoviča in predlagali brežiški občinski skupščini, da poimenuje po njem eno izmed novih mestnih ulic v Brežicah.

Dimniki elektrarne v Brestanici

dilo, da bi tak objekt zgradili v letu dni. S preciznjšo zamudo posluje tudi dobaviteljica opreme, tvrdka AEG iz Essna.

Brestanjska elektrarna je v kritičnih dneh učinkovito pomagala, kljub temu, da še ni redno vključena v proizvodnjo električne energije. Ko so imeli v Sošanju okvaro, sta v Brestanici obratovala dva agregata po 24 ur dnevno. V dneh največjega pomanjkanja električne energije od

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

POVEJTE NAM!

Naše uredništvo se bo v sredo, 19. marca, ustavilo na Trebelnem. Kot ste prav gotovo že opazili – zapise s takih srečanj v Hinjah in Pišecah smo že objavili v zadnjih Prilogah – smo se odločili, da bomo vsako drugo sredo pripravili uredništvo Dolenjskega lista v gosteh.

Prihodnjo sredo bomo torej

NA TREBELNEM,

kjer bi se radi srečali z vami, kje drugod – ko v vseh 25 vaseh Trebelanskega ni gostilne – kot pri Tončku Pirnarju! Od 16. ure dalje bomo prisluhnili vsemu, kar nam boste želeli povedati, pograjati, pohvaliti, sporočiti ali se z nami pogovoriti.

Prebivalci Trebelanskega: na svidenje torej 19. marca popoldne pri Tončku Pirnarju.

UMRL VELJKO VLAHOVIČ

Krasile so ga tiste najlepše lastnosti komunista – borca, vojaka revolucije – samopremagovanje in ustvarjalnost, borbenost in doslednost, marksistično poznavanje stvari, pripravljenost in sposobnost besede spreminjati v dejanja, odločnost in razumevanje, trdnost in neomajnost, vera v človeka in boljši jutri, v zgodovinsko poslanstvo delavskega razreda in komunizma, predvsem pa tisto, po čemer ga poznajo vsi naši delovni ljudje: velika skromnost in tovarištvo. Družiti se in delati z njim je bilo pravo zadovoljstvo za vsakega izmed nas. V njem je zares utrpalo veliko, plemenito človeško srce.

Iz govora Staneta Dolanca

VREME

Jože Smole med kmetijci

Seznanili so ga z izgubo v proizvodnji mleka

Član predsedstva CK ZKJ Jože Smole in sekretar medobčinskega sveta ZK Ljubljana Ivan Godec sta 6. marca obiskala Kočevje. Dopoldne sta se udeležila posveta članov političnega aktivnega občine, nato sta si ogledala kmetijska obrata Združenega KGP Kočevje na Mlaki in v Čvišerjih ter novo kočevsko mlekarino, popoldne pa sta se udeležila še posveta sekretarjev osnovnih organizacij ZK in občinskega političnega aktivna, ki ga je sklical občinski komitej ZK.

ATLETSKO PIONIRSKO SREČANJE BO JUTRI

V petek, 14. marca ob 15. uri, se bosta v telovadnici novopovratnem dvoboju pomerili atletske pionirski vrsti Novega mesta in Ljubljane. Prvi dvoboj, ki je bil konec februarja v Ljubljani, so v skupnem seštevku dosegli za eno samo točko Novega mesta. Prav zato bo jutrišnji dvo-boj med najboljšimi ljubljanskimi pionirji in pionirji z grške osnovne šole toliko bolj zanimiv.

Zaslužkarji so opleli

Nov veter v zunanjetrgovinskem poslovanju

Vse kaže, da so neskladja v naši zunanjetrgovinski bilanci postala že kronična jugoslovanska bolezen, pa čeprav se vsi zavedamo njihovega negativnega vpliva na gospodarska gibanja. In ne samo to. Zaradi naše slabe organiziranosti na področju zunanje trgovine in tudi nesposobnosti nekaterih predstavnikov marsikje izkoriščajo naše slabosti in si na ta način kujejo nezaslužene dobičke.

Povsem razumljivo je, da ne moremo vsega proizvajati doma. Toda spet je res, da smo se vse prevečkrat odločili za uvoz, za pot z najmanjšimi problemi. Po drugi strani pa smo se spet zanašali, da bodo tuje države enostavno sprejele naše viške, ki bi jih imeli, ne da bi si zagotovili dolgoročne pogodbe in s tem tudi resnične dolgo-

ročne možnosti za prodor na tuja tržišča.

Tako lahko ugotavljamo, da so slabosti pri naši mednarodni menjavi predvsem posledica slabe organiziranosti združenega dela. Zato je tudi prav, da smo sprejeli zakon, ki onemogoča sleherni zunanjetrgovinski dejavnost, ki ne bi slonela, pa najsi gre za uvoz ali izvoz, na dolgoročno urejenih odnosih s tujimi partnerji. Še več. Tako tudi zagotavljamo bolj enotno in organizirano nastopanje v tujini in predvsem onemogočamo nelojalno konkurenco med našimi delovnimi organizacijami, ki nam je nemalokrat prinašala posmeh, ne pa poslovnega ugleda v tujini.

Zato je tudi dokaj značilen primer naših zunanjetrgovinskih odnosov sistem naših predstavnikov v tujih državah. Vse preveč delovnih organizacij si želi, da imajo lastne zunanjetrgovinske oddelke in referente. Le-ti pa so se največkrat predvsem iz turističnih in pridobitniških nagibov vozili po svetu ter se, ker tujih trgov niso dovolj poznali, zatekali po pomoč k najrazličnejšim zastopnikom in poslovnim pomočnikom „zvezami“, ki so jim odvzemali določene odstotke zaslužka. Zato je resnično nujno, da poenotimo naš na-

TELEGRAMI

COLOMBO — Po podatkih poučenih krogov v Colombu so v Maldivski republiki uvedli sistem predsedniške vladavine. Predsednika vlade Ahmeda Zahaja so zaprli in ga poslali na neki oddaljeni otok. Vse posle predsednika republike in vlade je prevzel Amir Ibrahim Nasir. Maldivska republika sestavlja kakšnih 2000 koralnih otokov, od tega jih je le 220 naseljenih. V državi živi kakšnih 100.000 ljudi, ki se večinoma ukvarjajo z ribištvo.

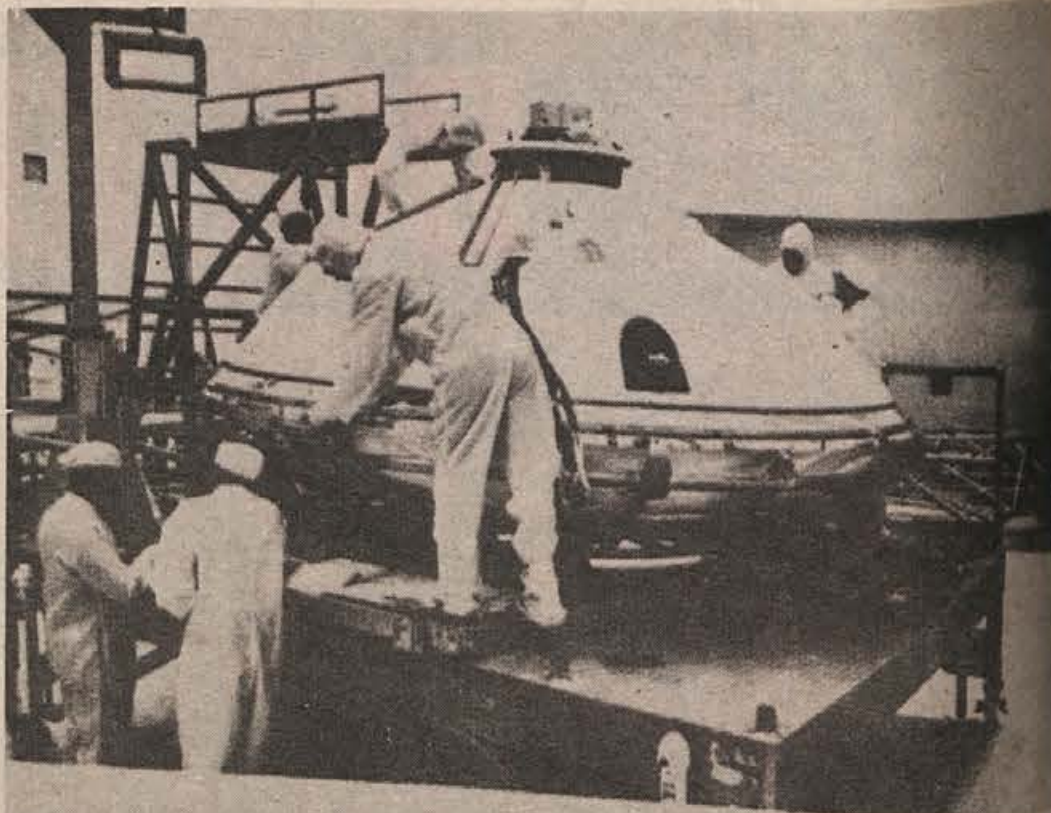
ZENEVA — Tu se je začelo 6. posebno zasedanje sveta za trgovino in razvoj OZN (UNCTAD), ki je izključno posvečeno petletni analizi mednarodne strategije OZN v okviru drugega desetletja razvoja.

MEXICO — Sporočili so, da bo generalni sekretar OZN Kurt Waldheim dopotoval v Mehiko, kjer bo 19. junija pozdravil svetovno konferenco žensk, ki jo bodo priredili v okviru mednarodnega leta žensk. Waldheim bo v Mehiko ostal tri dni in se bo ob tej priložnosti pogovarjal tudi s predsednikom Luisom Echeverriom.

Preiskovalna komisija, ki jo vodi ameriški podpredsednik Rockefeller in ki raziskuje delovanje ameriške osrednje obveščevalne agencije — zloglasne CIA — je neuradno sporočila, da bodo raziskali tudi namige, da je bila CIA morda vpletena v umor ameriškega predsednika Johna Kennedyja. CIA naj bi po nekaterih nepreverjenih virih poslala v Dallas tistega usodnega novembrskega dne leta 1963 svojega sodelavca Hunta. Menda obstoja neka fotografija, na kateri je videti, kako dallaske policaji peljejo Hunta s prizorišča umora. CIA doslej uradno o tem ni izjavila ničesar, Hunt (ki je bil pred dvema letoma obsojen zaradi sodelovanja v aferi Watergate) pa je medtem izjavil, da tadej sploh ni bil v Dallasu in da torej nima nobene zveze z umorom Kennedyja... prihodnost bo pokazala, kdo laže in kdo govori resnico...

Medtem pa se je končal še en del afere Watergate: zvezno sodišče je obsodilo nekdanje vodilne ameriške funkcionarje, obtožene, da so sodelovali v tej nečedni raboti. Med drugim sta bila obsojena tudi nekdanji ameriški pravosodni minister Mitchell in najozhji Nixonov sodelavec Haldemann. Dobil sta zaporno kazen od 30 mesecev do osmih let, vendar pa sta za zdaj še na prostosti, ker sta se pritožila... roka pravice (vendarle) seže tudi v najvišje vrhove...

Tačas pa so po svetu (ponekje bolj, ponekje manj svečano) proslavili mednarodni dan žena. V Parizu so žene izbrale dokaj nenačuden način. Nekaj sto jih je namreč prišlo na najbolj prometne pariške ulice in posedlo na cestišče. Razlog: protestirale so proti nenehnim podražitvam, ki jih — ker so pač gospodinje — najbolj prizadenejo. Policaji so bili nekaj časa neodločni, saj ni kazalo ravno na ženski praznik nastopiti s silo, potem pa so se vendarle odločili. Bolj zgrda kot zlepa so posegli vmes in prekinili demonstracije. Nekaj demonstrantk je končalo celo v ječi — vendar so jih že čez nekaj ur izpustili... toda cilj je bil vendarle dosežen...

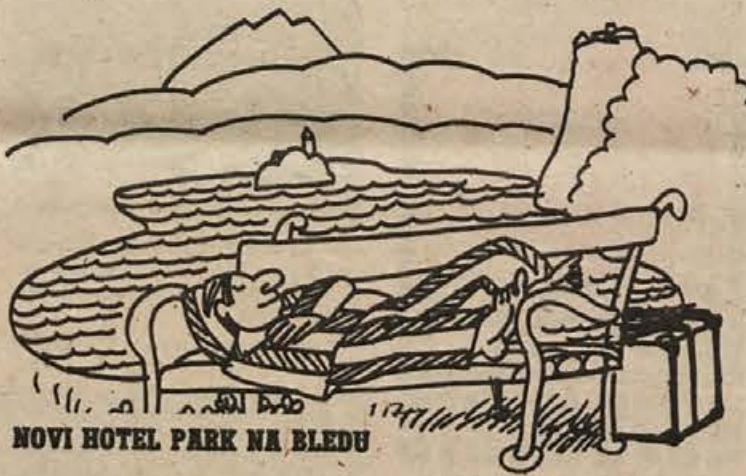
CAPE CANAVERAL — V ameriškem vesoljskem središču pripravljajo robota (imenovali so ga Viking) ki bo poletel proti Marsu. Tja ga bodo izstrelili sredi letošnjega poletja, toda na cilj bo prišel šele leta 1976. Raziskal naj bi večno vprašanje, če je namreč na tem planetu kakšna sled življenja. Na kapsulo, v kateri bo poletel robot Viking. Zanimivo je, da ga bodo celih 40 ur pred izstrelitvijo „ogrevali“ na temperaturi 114 stopinj, da bi tako preprečili, da bi kakšne bakterije z Zemlje okužile Mars. (Telefoto: UPI)

stop v tujini in si zagotovimo sposobne naše lastne predstavnike, ki se bodo dodobra spoznali na zahteve tujih tržišč. In spet ne samo to. Dobri predstavniki v tujini bi lahko na osnovi dogovorov zastopali večje število delovnih organizacij in hkrati tudi zagotavljali njihov poslovni ugled, ki pomeni nemalokrat več kot še tako dobra nalozba.

To seveda povzroča, kot je pred kratkim dejal Miran Potrč, da veliko dražje poslušamo da se naša sredstva neupravičeno odvajajo v tujino in da dosega močnejše uspehe, kot bi jih lahko. Zato je tudi nujno, da se samoupravni organi v delovnih organizacijah, ki nastopajo v tujini, marsikje temeljite vključijo v analiziranje te dejavnosti, hkrati pa moramo tudi v družbi dosledno omejevati uvoz vseh tistih izdelkov, ki nam niso nujno potrebni. Predvsem se moramo zavedati, da delna kriza v tujini lahko izredno močno vpliva na vse tiste, včasih tudi za naša pojmovanja zelo močne delovne organizacije, ki se premalo zavedajo, da dober glas seže v deveto vas, slab pa še precej dalje.

JANEZ KOROŠEC

Iz zadnjega PAVLIHE

NOVI HOTEL PARK NA BLEDU

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Konec prejšnjega tedna — v petek — je vse ljudi naše domovine pretresla žalostna vest: po daljši in hudi bolezni je v Ženevi nenadoma preminil dolgoletni revolucionar, eden najbližjih sodelavcev tovariša Tita, dosledni bорец in komunist Veljko Vlahović, član predsedstva CK ZKJ. Pokojnega Veljka Vlahovića so z najvišjimi državnimi, partijskimi in vojaškimi častmi v nedeljo položili k zadnjemu počitku v aleji velikankov na beograjskem novem pokopališču.

Po vsej državi se ob smrti Veljka Vlahovića zvrstile žalne slovesnosti — na njih so delovni ljudje in občani ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti počastili spomin na velikega revolucionarja, državnika, misleca in humanista, čigar življenje je bilo do zadnjega diha posvečeno graditvi novega sveta, naše nove družbe samopravnega socializma.

Iz naših vrst je odšel eden tistih borcev in nosilcev revolucije, ki je v okrilju partije dozorel v veliko osebnost jugoslovanskega delavskega gibanja — je na žalni slovesnosti v skupščini SFRJ poudaril v dolgem govoru sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, ko je orisal življenje in lik pokojnega Veljka Vlahovića.

Veljko Vlahović je bil po rodu Črnogorec — rodil se je v Kolašinu pred 61 leti — in njegova bogata življenjska pot ga je vodila iz okrilja črnogorskih planin ter prek beograjskih študentskih let v široki svet, kjer je vseskozi deloval kot dosleden revolucionar ter bорец za pravice delavskega razreda. Deloval je v Ženevi in Pragi, boril se je v Španiji v vrstah komunističnih borcev med državljansko vojno, odšel je v Pariz in slednjič v Moskvo, kjer je med drugo svetovno vojno in med obdobjem naše NOV na ukaz našega vrhovnega štaba organiziral radijsko postajo „Svobodna Jugoslavija“, prek katere je širil v svet resnico o našem boju za

svobodo, resnico o boju jugoslovanskih narodov.

V domovino se je vrnil še sredi vojne vihr — leta 1944 — in odlej je nadaljeval svoje delo pri izbojevanju ter utrjevanju in graditvi naše nove ljudske oblasti, pri graditvi naše socialistične družbe.

Že na prvih svobodnih volitvah v Ljudsko skupščino je bil Veljko Vlahović izvoljen za ljudskega poslanca — potlej je vseskozi prevzemal razne najodgovornejše državniške in politične oziroma partijske dolžnosti. Od 7. kongresa ZKJ je bil Veljko Vlahović član

odtujenih sil, je vtkan v akcijo milijonov naših ljudi, ki gradijo novo socialistično družbo na samoupravnih temeljih. Z močjo marksističnega teoretika ter revolucionarne praktilca in izredno plodnega pisca, je Veljko Vlahović doumel vsebino socialističnega samoupravljanja kot produkcijski odnos v družbi, ki pomeni premagovanje razmer, v katerih je človek od tujeno bitje; ki pomeni ustvarjanje pogojev za resnično osvoboditev človeka. Za Vlahovića je bilo nesporno, da lahko ta velik družbeni preobrat izvede samo in edinole delavski razred.

Poti boja za samoupravne socialistične odnose Vlahović ni pojmoval kot brezkonfliktno pot v nekakšno svetlejšo prihodnost, marveč kot nenehni boj, nenehno razreševanje družbenih protislovij, ki jih ni mogoče obiti. Vsekakor je bil prav Veljko Vlahović med tistimi, ki so resnično globoko doumeli zgodovinsko vlogo in moč delavskega razreda — ne samo pri nas, temveč v vsem današnjem svetu, ki doživlja bistvene družbene preobrazbe.

Ime Veljka Vlahovića je bilo znano tudi daleč onkraj meja naše domovine — ne samo, ker je že med vojno prek moskovske radijske postaje z vsemi močmi sodeloval pri graditvi nove Jugoslavije, temveč tudi zaradi tega, ker je pozneje, v najrazličnejših mirovniških poslanstvih kot glasnik naše neuvrščene zunanje politike, temelječe na enakopravnem sodelovanju vseh narodov sveta, obšel domala vse tuje dežele. Svetu je napovedoval prihodnost v miroljubni koeksistenci že tedaj, za časa obdobja velike svetovne napetosti po minuli vojni, ko je bilo še malo tistih, ki so govorili o takšnih odnosih med narodi sveta kot edini možnosti proti novemu svetovnemu konfliktu. Veljko Vlahović je kot dosleden humanist, ki je imel pred seboj vedno samo človeka, njegovo osrečitev, takšen razvoj sveta vseskozi napovedoval ter je tudi z vsem svojim delom pomagal, da bi se zares uresničil.

Vse svoje življenje je bil Veljko Vlahović prečiščeno navzoč v naši politični in idejni stvarnosti — z njegovo smrtjo je prenehala biti veliko in plemenito srce doslednega revolucionarja, borca za nove, pravičnejše človeške odnose v družbi.

Umrli je revolucionar

tedenski zunanjepolitični pregled

Predsednik republike Josip Broz Tito je na uradnem in prijateljskem obisku na Poljskem, s čemer se nadaljujejo poljsko-jugoslovanski stiki na najvišji ravni, začeti pred dvema letoma s prvim srečanjem med predsednikoma Titom in Gierkom.

V pogovorih sodelujeta tudi zunanja ministra obeh držav, kar ob udeležbi tudi drugih funkcionarjev omogoča zelo zaokrožene in plodne razgovore.

Med Jugoslavijo in Poljsko ni nikakršnih odprtih problemov, prav nasprotno: sodelovanje med obema deželama velja za dobro in to tako na političnem kot na gospodarskem in drugih področjih.

Naša država in Poljska imata sicer različne vloge v mednarodnem dogajanju — medtem ko je Jugoslavija neuvrščena, je Poljska članica Varšavskega pakta — toda to nikakor ne moti njunega dobrega sodelovanja tudi na mednarodni sceni.

Stališča obeh držav so namreč enaka ali zelo podobna do vseh mednarodnih problemov, zlasti pa imata obe državi enak globalni cilj: mednarodno sodelovanje in prizadevanja za trajen in pravičen mir na svetu.

Pogovori predsednika Tita in Gierka bodo to sodelovanje še poglabili, za kar obstojajo vse možnosti in želje. Prav tako pa bodo med tokratnimi razgovori zanesljivo spletli tudi nove stike na gospodarskem področju. Tu ne gre samo za preprosto povečanje blagovne menjave, marveč tudi za sodelovanje na področju industrijske kooperacije, znanstvenega in tehničnega sodelovanja, turizem in podobno.

KISSINGER NADALJUJE ISKANJE

Ameriški zunanji minister dr. Henry Kissinger med tem nadaljuje iskanje poti do trajnega miru na Bližnjem vzhodu. Po obiskih v nekaterih prestolnicah bližnjevzhodnih držav, ki so neposredno zapletene v arabsko-izraelsko konfrontacijo, je skočil še v Ankaru, da bi dodal še kanček podpore iskanju miru na Cipru.

Kakršnokoli idealiziranje njegovih naporov bi bilo kajpak navaino, saj so očitno časi briljantnih in razmeroma hitrih rešitev (kod denimo v Indokini) minili, toda zaradi tega nikakor ni mogoče zanikati, da utegnejo njegovi naporji to pot roditi sadove.

Iz krogov, ki so blizu Kissingerja — prav tako pa egipčevskega predsednika Sadata — je bilo mogoče zaznati namige o optimizmu. Ta počiva na dejstvu, da je Egipt pod določenimi pogoji verjetno pripravljen

skleniti nekakšen omejen sporazum z Izraelom, pa čeprav na škodo znamenja populizma, ki je v sirskih stališčih, ki doslej veljala za izredno togost nepopustljiva.

Sirija pri tem podpira predsednik Asad je to te da intervjuju z ameriškim časopisom tudi prvič jasno povedal — da pripravljena skleniti mir z Izraelom, če bo ta izpolnil dva pogoja. Ta dva pogoja sta: umak

TITO NA POLJSKEM

zasedenih arabskih ozemelj ustanovitev palestinske države.

V Tel Avivu za zdaj ni pogoja nikakor niso pripravljeno izpolniti, pri čemer jim je glavni zadnja izredno prav pot tudi napad arabskih komunistov dosov na nek hotel v Tel Avivu. Tu je namreč skupina deset palestinskih komandosov, ki so padnikov organizacije AL Fatah — vdrla v hotel Savoy in vrгла v zrak po ogočenem koridoru z izraelskimi vojaki. Komanda, ki sta napad preživel, je izjavila, da so se zanj odločili zato, da bi sabotirali mednarodno pogajanja med Egiptom in Izraelci.

Palestinci se namreč bojijo, da bosta Tel Aviv in Kairo ostala ločeni mirovni sporazumi, pri čemer bodo ob tem pozorni na palestinske interese.

Na Bližnjem vzhodu novega vedno nič odločilno novost, vendar pa z dodatkom, da danja pogajanja očitno postajajo prebijajo led neupravičeno povezujejo ob nujnih kompromisih stališča obeh strani.

TELEGRAMI

KARLSRUHE — Zahodnoevropsko zvezno tožilstvo je tudi v Karlsruheju zahtevalo, da se v Poljski države oblasti, je glasovalo 178.000 odstopka je glasovalo proti, 178.000 pa je bilo neveljavnih.

BUKARESTA — Pri volitvah so bile v nedeljo v Romuniji ljudsko skupščino in lokalne državne oblasti, je glasovalo odstopka volivcev, 178.000 odstopka je glasovalo proti, 178.000 pa je bilo neveljavnih.

Mladinski aktiv osnovne šole Kočevje je organiziral za učence osmih razredov plesne vaje, ki jih vodi plesni učitelj Anton Arko iz Ljubljane. Razen z najrazličnejšimi plesi se mladinci seznanjajo tudi z lepim in kulturnim vedenjem na plesu. (Foto: F. Brus)

Gasilsko društvo Šalka vas je dobilo nov gasilski avtomobil, za katerega so prispevali: gasilska zveza Kočevje, KS Rudnik - Šalka vas in domačin Stane Zajc, ki že 6 let živi v ZDA. Na svečanosti je na zastavo društva pripel botrovski trak njegov nečak, tudi član društva. (Foto: J. Prime)

Tudi v novomeški poslovni enoti Zavarovalnice Sava je bila minuli petek prisrčna slovesnost, na kateri so učenci osnovne šole Grm ženskam, zaposlenim v tem kolektivu (med njimi je bilo tudi nekaj njihovih mamic), zaplesali poskočno polko.

V Velikem in Malem Orehku se je odzvalo delovni akciji več kot 35 mladincev in mladink, ki so se zavzeli, da bodo popravili cesto od Stopič do Dolža. Večji del makadamskega cestišča je že popravljen, saj je ob sobotah in nedeljah pravo mravljišče. (Foto: S. Mikulan)

POMOČ POSESTNIKOM

Novomeško društvo inženirjev in tehnikov gozdarjev je na nedavnem občnem zboru ugotovilo napredek kljub manjšemu zastoju v zadnjem letu. Posobno skrb je posvečalo izobraževanju svojih članov. V tednu gozdov je organiziralo predavanja. Med novimi nalogami velja omeniti zlasti pomoč družtu pri oblikovanju organizacije gozdnega gospodarstva, predavanja po šolah, pomoč in tesnejše sodelovanje z gozdničnimi posestniki in podobno. V upravni odbor so bili izvoljeni: inž. Jože Kurec, inž. Slavko Klancičar, Janez Jereb, Milena Fajc, inž. Jernej Piškur, Alojz Puhar (ml.), Jože Rade, inž. Vinko Vidrih in inž. Jože Falkner.

F. M.

Sejmišča

BREŽICE - Na sobotni živinski sejem v Brežicah so rejci pripeljali 483 prašičev. Do tri mesece starih prašičev so prodali 313, po 22 - 24 dinarjev kilogram žive teže, nad tri mesece starih živali pa so prodali 7, po 14 - 15 dinarjev kilogram žive teže.

NOVO MESTO - Ponedeljkov sejem v Novem mestu je bil kot običajno živ. Rejci so pripeljali 364 prašičev, prodali pa so jih 280. Prašiči, stari 6 do 12 tednov, so veljali 400 - 510 din, prašiči, stari 3 do 6 mesecev pa 520 - 700 din.

Kmetijski nasveti

Z deteljo do beljakovin

Prav težko bi našli članek o živinoreji, napisan v času sedanje živinorejske krize, ki ne bi opozarjal na pomen dobre, domačin pridelane krme in njen odločilni vpliv na rejske stroške. S povečanim pridelovanjem detelj in travno-deteljnih mešanice je mogoče pridelati več cenejših beljakovin, zato morajo biti te poljščine prav zdaj deležne mnogo večje pozornosti.

Ljubljanski kmetijski inštitut je pred leti s poskusi proučil, kaj odločilno vpliva na uspeh pri pridelovanju detelj, in priporočil nekatere agrotehnične ukrepe. Znano je, da deteljno seme lahko kali že pri zelo nizkih temperaturah, natančneje: že pri treh stopinjah Celzija. Zato je mogoče deteljo sejati že zelo zgodaj spomladi, to pa je nujno tudi zaradi potrebne vlage, ki je je po končani zimi običajno v zemlji še dovolj. Poskusi so potrdili dolgoletno izkušnjo, da je zgodnja spomladanska setev lucerne in detelj - v naših razmerah opravljena v marcu - najbolj uspešna in zanesljiva. Za poletno setev je priporočljiv julij, ki je v običajnih letih bolj moker kot avgust ali september.

Mlade rastlinice detelje so občutljive in zato hvaležne varovalni posevki, natančneje: že pri treh stopinjah Celzija. Zato je mogoče deteljo sejati že zelo zgodaj spomladi, to pa je nujno tudi zaradi potrebne vlage, ki je je po končani zimi običajno v zemlji še dovolj. Poskusi so potrdili dolgoletno izkušnjo, da je zgodnja spomladanska setev lucerne in detelj - v naših razmerah opravljena v marcu - najbolj uspešna in zanesljiva. Za poletno setev je priporočljiv julij, ki je v običajnih letih bolj moker kot avgust ali september.

Se besedo, dve o primernih sortah. Med sortami črne detelje naj bi bila najboljše: francoska sorta do puits, zatem osi-ješka 66, kruševačka K-1. Sejati je treba najmanj 30 kg semena na hektar.

Inž. M. L.

Do načrtov mimo občinskega plotu

Iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto je v sodelovanju z Društvom arhitektov in Ljubljani razpisal javen anonimni republiški natečaj za podrobno urbanistično in idejno-projektno obdelavo območja ob Cesti herojev v Novem mestu.

Maketa nagrajenega projekta „VRSTE“

O tem pišemo zato, ker se je najbrž prvič v zgodovini Novega mesta zgodilo, da so se občinski možje odločili, kako lahko o ureditvi nekega predela Novega mesta razmišljajo tudi glave mimo občinskega plotu.

Uporabili so zlato pravilo, da več možgan več ve ali pa vsaj različno misli. Na natečaj je prislo kar 17 natečajnih projek-

to, kar je svojevrsten rekord tudi v jugoslovanskem merilu. V poročilu komisije, ki je podelila dve enakovredni nagradi projektoma „K BREGU“ in „VRSTE“, piše med drugim, da je bilo nezrelih elaboratov zelo malo.

Vsekakor spodbudna ugotovitev, posebno če vemo, da je doslej o podobi Novega mesta odločala kvečjemu ena skupina arhitektov. Nezrele rešitve so bile potemtakem lahko vedno najboljše ali, če že hočete, obratno. Poudarek je seveda na „lahko“.

M. B.

Konec na vidiku?

Je že „na obzorju“ konec živinorejske krize, se bo za naše govedo in goveje meso odprl zahodnoevropski trg, ki nam je v preteklih letih prinašal tako lep kup dragocenih deviz? Vprašanje, ki že leto dni visi v zraku in ki je zadnji čas postalo posebno aktualno.

Lani smo izvozili le eno desetin celotnega prirejenega mesa, prejšnja leta pa tretjino ali še celo več.

Slovenski gospodarski list „Gospodarski vestnik“ nanj odgovarja, da „bo najverjetneje začeti s aprilom ukinjena prepoved uvoza mesa iz tretjih dežel na območje Evropske gospodarske skupnosti.“ Obveščeni sodijo, da bi to utegnilo nastopiti že s prvim aprilom (ki pa sam po sebi resda ni ravno resen datum). List dodaja, da so dežele Evropske gospodarske skupnosti prisiljene

dovoliti uvoz iz tretjih dežel, ker bi se same rade znebile pretiranih zalog zamrznjenega mesa, ki ga imajo v hladilnicah (okoli 240.000 ton). Posel bi izpeljali tako, da bi uvozili sveže meso, v zameno pa izvozili ustrezno količino zamrznjenega. Po nekih ocenah bi tako EGS uvozila 100.000 ton mesa, kar pa ni niti še enkrat toliko, kot je svoj čas v dežele EGS letno izvozila sama Jugoslavija.

Eno k drugim: nič kaj spodbudni znaki, da v resnici že prihaja konec živinorejske krize. Povedati še velja, da vrhunec prireje govejega mesa v deželah EGS šele prihaja in da ni mogoče pričakovati popolne sprostitve. Toda naša živinoreja ima še velike možnosti za povečanje prodaje mesa na domačem trgu, saj je poraba na prebivalca mnogo manjša kot v razvitejših deželah. Mnogi to možnost žal podcenjujejo, zlasti zato, ker zahteva velike napore glede stroškov prireje.

M. L.

Potrebna je pomoč računalnikov

Eden, a močan

Računalniška mrzlica v Sloveniji je mimo, z njo pa tudi čas, ko so podjetja kupovala računalnike - povsem neuskaljeno. Za to obdobje je bilo značilno, da smo dobili veliko manjših in srednje velikih računalnikov, nisimo pa imeli nobenega večjega, ki bi poleg običajnih računovodskih poslov lahko opravljal kompleksne ekonomske analize in nudil popolno sliko o poslovanju posameznih podjetij ali celih gospodarskih panog.

Potrebe in smotrnost so narekovali ustanovitev Republiškega računalnega centra in nakup visoko zmogljivega računalnika Cyber 72-74. Ta je začel obratovati leta 1972 in ta-

koj pokazal, da združevanje sredstev za njegov nakup ni bilo zgrešeno. Omogočil je vsakemu partnerju, da razpolaga z večjo računalniško zmogljivostjo, kot bi si jo lahko zagotovil z lastnimi sredstvi, poleg tega pa se mu ni treba ukvarjati z vprašanjem kadrov, ki jih v Sloveniji močno primanjkuje.

Pred kratkim se je z vgraditvijo štirih novih diskov zmogljivost republiškega računalnika za polovico povečala, kar je omogočilo priključitev terminalov tudi iz oddaljenih krajev. Dolenjska se zaenkrat v RRC še ni vključila, razen Kočevja. Gotovo pa ne bo potrebno predolgo tehtati prednosti, ki jih prinaša vključevanje v močan računalniški center.

»Dol suknič«

Pred preteklostjo dol kapo, pred prihodnostjo dol suknič, pravi ameriški pregovor. Prihodnost, ki je v naših rokah, je torej odvisna od naše ustvarjalnosti, našega dela. Tega se, dokler ostajamo v mečah splošnega, vsi (ali vsaj večina) zavedamo, na to pa pozabljamo, ko je treba dati svoj osebni prispevek.

Kako bi sicer razložili, da že dalj časa toliko govorimo o varčevanju in varčevalnih programih, večina pa potem dela po starem. Res, za nekaj odstotkov zmanjšana poraba energije ali za nekaj minut povečan izkoristek delovnega časa za posameznika ne pomeni dosti, če pa se to izmeri in sešteje za vsa dežela, so lahko prihranki naravnost ogromni.

Te dni so bile objavljene nekatere številke, ob katerih se je vredno zamisliti. Zaradi zamud pri prihodu na delo in zaradi slabo izkoriščenega delovnega časa vsak dan zapravimo v Jugoslaviji 18 milijonov delovnih ur. Kar 230.000 Jugoslovancev v povprečju vsak dan izostane z dela, to je toliko, kot da bi 230 srednje velikih tovarn stalo brez dela.

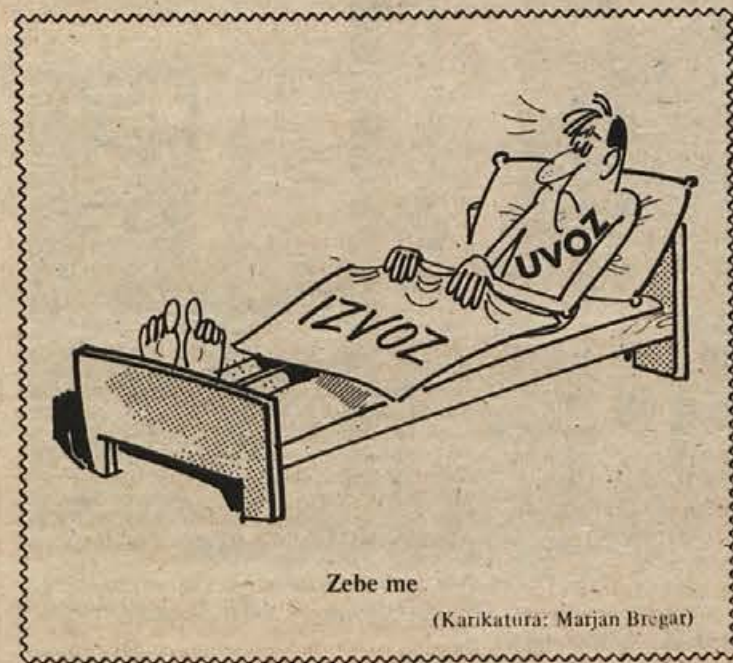
BREZ BESED

Se bi lahko naštevali, kako nam vsak dan „voda uhaja v pesek v stoterih curkih“. Pozivi k varčevanju zato niso prazne besede. Oziroma se naokrog - skoraj povsod bi se dalo kaj narediti. Pa ne bi bilo treba stiskati pasu, temveč le bolj spodbujati delo, delovno zavest, zavest o dolžnostih, ki zdaj tolikokrat ostaja v senci zavesti o pravicah.

M. L.

ZA ŠOLE SE POL MILIJONA DIN

V skladu za gradnjo šol v občini Novo mesto je januarja nakazala KS Birčna vas 4.612 dinarjev samoprispevka, Brusnice 8.332, Bučna vas 7.238, Dolenjske Toplice 34.035, Gabrje 2.362, Novo mesto 347.482, Orhovača 2.088, Otočec 11.232, Pročna 2.539, Straža 33.318, Stopič 9.788, Sentejnc 42.373, krajevna skupnost Žužemberk pa 20.230. Skupaj se je torej v januarju nabralo za šole nekaj več kot 525.000 dinarjev. K temu je treba dodati prispevke delovnih in drugih organizacij, ki so dale za šole še 79.535 dinarjev.

Zebe me

(Karikatura: Marjan Bregat)

»vredno je zapisati...«

Sodelovanje med črno-maljsko, metliško, novomeško in trebanjsko občino pozna nad 40 oblik, vendar v povezovanju življenja in dela v tem prostoru še ni vse izčrpano. Po mnenju doljenjskega političnega aktiva, ki se je prejšnji teden sestel v Novem mestu, „smo celo ena najmanj razvitih regij v Sloveniji“.

Kot pravi Lojze Šterk, sekretar medobčinskega sveta Zveze komunistov, ki bi morali predvsem odpraviti medsebojno nezaupanje, neodločnost, dvoletnost, izsiljevanje in druge podobne napake, ki so zaviralno in škodljivo vplivale tako na razvoj odnosov v regiji kot na nastop regije v Sloveniji.

Poenotenje

Organizacijsko, politično in gospodarsko trdnost bo lahko doljenjska regija dosegla tedaj, ko bodo pri oblikovanju skupnega stališča upoštevana mnenja vseh njenih članic, se pravi vseh občin, ki to regijo sestavljajo. Zato je poenotenje željav, predlogov in pripomb še posebej potrebno. Kajpak je lahko podlaga za vse to samo dolgoročni program.

Potrebno je poudariti, da je pogoj za utrditev regije tudi sinhronizirano delovanje vseh dejavnikov, organiziranih na medobčinski ravni, pri čemer imamo v mislih zlasti vse politične organizacije in skupščino doljenjskih občin. Na dlani pa je, da mora biti motor tega delovanja ZK oziroma njen medobčinski svet.

Naj še tako poudarjamo potrebo po utrditvi regije, to se ne pomeni, da prisegamo na regijski lokalizem. Kakršen koli lokalizem v življenju in delu občanov ni le nezdrav, ampak tudi škodljiv. Življenje je dandanes že tako rverzračeno, da bi mu bilo postavljati umetne meje zelo nespametno dejanje. Po mnenju doljenjskega političnega aktiva se je treba tega zavedati, pa naj načrtujemo boljše prihodnost s komerkoli in s katero koli regijo - posavsko ali ljubljansko.

I. ZORAN

Odkrito...

(Nadaljevanje s 1. str.)

Posavje stremi po širšem povezovanju v šolstvu, konfekciji, kovinarstvu, turizmu itd. Inž. Niko Kurent je omenil, da bi kazalo spregovoriti o dolenski kovinarski industriji, o izkoriščanju silikatnih peskov, kjer se

srečujeta Salonit Anhove in Kremen, o skupnem turističnem programu doline Krke in Gorjanec itd.

O povezovanju v dolenski regiji je spregovoril tov. Šterk in poudaril, da je dogovarjanje med obema regijama nujno, zlasti zdaj, ko Dolenska še nima svojega razvojnega programa. Regiji morata težiti k poenotenju pogledov in skupaj nastopati navzven. Poudaril je potrebo po tesnejšem sodelovanju svetov obeh občin, sindikatov in mladine. Sodelovanje mora sloneti predvsem na medsebojnem zaupanju. Tudi Slavko Kržan je menil, da bo povezovanje uspešno, če bo odkrito. Proces povezovanja mora najti ustrezno mesto v razvojnih planih obeh regij. Koncept posavja po njegovi oceni premalo upošteva njune stične točke. J. TEPPEY

JAVNA TRIBUNA

V torek, 18. marca, bo v sejni dvorani občinske skupščine ob 18.30 uri javna tribuna o trgovini in preskrbi v Črnomlju. Tribuno pripravljajo OK SZDL, KS in občinski sindikalni svet.

LOKA: NIČ OD ZAPOSLENIH ZUNAJ OBČINE?

Krajevna skupnost Loka pri Zidanem mostu se je ob ustavnih možnostih za financiranje krajevnih skupnosti obrnila tudi na delovne organizacije zunaj občine, kjer so zaposleni delavci, ki živijo na območju loške krajevnne skupnosti. Takih delavcev imajo kar 172, le-ti delajo v 65 kolektivih. Na pisma, kjer so te delovne organizacije prosili, da izločijo za te delavce za potrebe krajevnne skupnosti toliko kot so izločili za delavce v svoji občini, so dobili odgovore le iz okrog 30 odst. delovnih organizacij. Med temi odgovori ni niti enega pritrdilnega, kar kaže tudi na to, da novi način financiranja krajevnih skupnosti v sosednjih občinah še ni zaživel.

Priročnik za pravnike in delavce

Center za samoupravno normativno dejavnost je izdal prvič v slovenski besedila „Konvencij in priporočil mednarodne organizacije dela“, ki jih je ratificirala Jugoslavija. Publikacija sta pripravila in opremila s komentarji dr. R. Kyovsky in dr. A. Radovan. Po besedah dr. Jožeta Vilfana, člana komisije ekspertov za aplikacijo konvencij in priporočil mednarodne organizacije dela, ki je bil prisoten na novinarski konferenci 5. marca v Ljubljani, kjer so publikacijo predstavili, je priročnik pomemben dogodek na socialnem in kulturnem področju hkrati.

Priročnik podaja uvodna nastanek in razvoj mednarodne organizacije dela, organiziranost in dejavnosti le-te. Posebno poglavje je namenjeno SFRJ in mednarodni organizaciji dela, za tem pa je slovenski prevod 57 konvencij in 14 priporočil, ki jih je ratificirala Jugoslavija. Priročnik zaključujejo komentarji in seznam vseh konvencij in priporočil, ki jih je do sedaj sprejela mednarodna organizacija dela.

Zgodilo se je že, da so določila samoupravnih aktov, republiških in vveznih zakonov obšla obveznosti, ki sledijo iz ratificiranih konvencij, ki so sestavni del našega notranjega prava. Omenjeni priročnik zagotavlja ne bo neobhoden samo za pravnike, ampak koristen tudi za najširši krog ljudi. S pridom se ga bodo lahko posluževali tudi delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti.

D. R.

Na Jasnici pri Kočevju poteka že peti dvomesečni politični tečaj, ki sta ga organizirala Center za družbeno izobraževanje pri republiškem Svetu Zveze sindikatov in republiška konferenca ZRMS. Trajal bo do 25. aprila, obiskuje pa ga 43 tečajnikov iz vse Slovenije. Na fotografiji so slušateljice in vodja tečaja Zdravko Troha. (Foto: F. Brus)

BREZ PETROLEJKE NE GRE

Na Talčjem vrhu pravijo, da je njihova povest o vodovodu dolga kot jara kača, saj traja celih 12 let. Načrti so, drugega nič. Razen tega imajo težave z elektriko. V Naklem in Rodinah še gospodinje nimajo dovolj elektrike za vsakodnevno rabo, kaj šele za stroje. Zvečer luč ne sveti in vsaka hiša ima petrolejko.

OSTRUŽKI ZAŽGALI KOZOLEC

24. februarja popoldne je Franc Lončarič z Jesenic na Dol. blizu kozolca brusil sekuro z električnim strojem, ostružki pa so leteli naokrog in zagoreli na koruznici v kozolcu. Nastal je velik požar, ki ga je skušal lastnik sam pogasiti, vendar mu ni uspelo. Kozolec je do tal pogorel, škode je za 70.000 din.

V petek dopoldan so novomeški Labod obiskali igralci državne hokejske reprezentance. Ogledali so si tovarno in ob koncu obiska v spomin dobili Labodove srajce, ki jih bodo nosili na svetovnem prvenstvu v Sapporu. Na sliki od leve proti desni: Rupnik, Kluz (trener državne vrste) ter igralca Bogo Jan in Gorazd Hiti (v ozadju).

Najtežji korak narejen

Bela krajina je dobila daljnovod, ki bo omogočil neovirano rast gospodarstva

Na dan pred občinskim praznikom občine Črnomelj je bila svečana otvoritev 33,8 km dolgega daljnovoda Novo mesto-Črnomelj in otvoritev RTP. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, predsednika občin Črnomelj in Metlika, predstavniki gospodarskih organizacij ter predstavniki Ljubljanske in Dolenske banke.

Izgradnja obeh objektov je lep primer uresničevanja samoupravnih interesov celotne družbe ter dokaz uspeha dobre organizacije. Dinamična rast Bele krajine je zahtevala, da se na območju Črnomlja zgrade novi elektroenergetski objekti. Z obstoječimi ni bilo več možno kriti potreb, ker je bil dotedanji daljnovod že povsem izkoriščen.

Na osnovi podatkov elektrotituta „Milan Vidmar“ je bila predvidena obremenitev 9,2 MVA že leta 1976. V primeru, da bi se potrebe Belta po električni energiji še povečale, bi znašala konica leta 1976 15 MVA, v letu 1980 pa celo 20 MVA. Ti podatki so pokazali, da obstoječih zmogljivosti ni mogoče povečati, ampak da je potrebno preiti na tehnično boljše in perspektivnejše rešitve: na gradnjo 110-kV daljnovoda in 110/20-kV transformacije.

Za investiranje projekta, ki ga je v okviru investicij za leto 1973 odobrila delavska svet Elektro Ljubljana, so bila potrebna sredstva v višini 20.070.000 din. Sam Elektro tega ni zmožal, zato je najel posojila pri Ljubljanski in Dolenski banki. V veliko pomoč je bilo tudi razumevanje

vsega belokranjskega gospodarstva, ki je zbralo še manjkajočih 1.750.000 dinarjev.

Predvideni investicijski stroški niso bili preokračeni zaradi solidno

Sklad k zemljiški skupnosti

Sklad za pospeševanje kmetijstva pripojili k zemljiški skupnosti občine Kočevje

Na zadnji seji kmetijske zemljiške skupnosti občine Kočevje so delegati ocenili dosedanje delo in sprejeli delovni program za letošnje leto. Sklenili so tudi, da se sklad za pospeševanje kmetijstva pripoji k skupnosti ter da se prično javne razprave o predlogu meril za določevanje zaščitnih kmetij v kočevski občini.

Na seji so delegati ugotovili, da zakona o kmetijskih zemljiščih niso dosledno uresničili, predvsem kar zadeva prostorsko planiranje, zbiranje podatkov o neobdelanih zemljiščih ter evidentiranje zemljišč družbene lastnine; prav tako so ugotovili, da je bilo premalo storjenega za dvig proizvodne sposobnosti zasebnega kmetijstva, ki je eden od vzrokov odseljavanja prebivalcev s podeželja. Pereče vprašanje je gotovo tudi prevelika razdrobljenost zemljišč, saj na območju katastrske občine Predgrad beležijo 400 lastnikov, podobno kot v Strugi, Dragi, Fari in Osilnici.

ZA GRAD BO TREBA SE SKRIBETI

Že več kot deset let se v poseben sklad stekajo sredstva krške občine, republike in delovnih organizacij za obnovo kostanjevskega gradu. S skladom gospodari upravni odbor. Občinska skupščina Krško je na zadnji seji imenovala vanj devet članov za obdobje naslednjih štirih let. Predsednik je direktor krškega Agrokombinata Stane Nunčič. Člani so: Lado Smrekar - predsednik izvršnega odbora kulturne skupnosti Krško, Branko Pirc - sekretar občinske konference SZDL, Franc Dermaž - vodja gradbene skupine sklada, inž. arh. Oton Jugovec in Špela Valentinčič z ljubljanskega Zavoda za spomeniško varstvo, dr. Drago Komelj z republiškega Zavoda za spomeniško varstvo, inž. Marjan Vidmar - direktor Tehniškega muzeja Ljubljana.

Delegati so izrekli precej upravičenih pritožb na račun plačevanja in ocenjevanja škode, ki jo dela divjad. Zastavilo pa se je tudi vprašanje regulacije Rinže, kar naj bi preprečilo poplave.

Pohvalno je, da so se delegati udeležili seje polnoštevno ter da so o gradivu razpravljali konkretno in dali več koristnih predlogov in pripomb.

VIKTOR DRAGOŠ

Zakaj ne doma?

Šentrupert: še vedno zastoj v zasebni gradnji

Na javni tribuni občanov v začetku minulega meseca v Šentrupertu so opozarjali na zastoj zasebne gradnje v kraju, čeprav bi občani radi gradili. Po zadalnjem načrtu so določena stavbišča, vendar si graditelji nanje ne upajo vzporedno gradbenega materiala, ker o teh stavbiščih še vedno nimajo v žepu nobenih dokumentov.

Predvsem gre za sedem stavbišč, ki jih je občinski komunalni sklad odkupil že pred letom. Prosilci so se obrnili z vlogami na oddelek za gradbeništvo, kot pravijo v Šentrupertu, pa od tam ni nobenega odgovora. Zanimanje obstaja tudi za stavbišča za spomenikom, kjer še ni urejeno lastništvo. V glavnem po javni tribuni se je prijavilo že šest graditeljev, vendar tudi ti niso dobili nobenega odgovora. Ob tem članc sveta krajevnne skupnosti najbolj boli to, da dobijo nekateri občani kot napotek na občinski upravi: „Kupite si stavbišče na Mirni“ ali: „Kaj se v to vtika krajevna skupnost!“

Za doslej odkupljena župnijska zemljišča je bil porabljen družbeni denar, ki bi se lahko koristno obračal, če bi bil postopek speljani. V Šentrupertu in okolici je bilo doslej zgrajenih malo hiš, zato postajajo upravljeno nestrpni, zakaj v kraju, odkoder se ljudje le izseljujejo, tudi vnaprej ne morejo računati na napredek.

»Dolenjski list« v vsako družino

Z otvoritvene slovesnosti: med govornimi predsednik občinske skupščine. (Foto: Jeraj)

Josip Broz-Tito:

Nismo se bali in se ne bojimo!

Kampanja v tujini se nadaljuje. Vendar tega ne bi kazalo drammatizirati. Kajti to je zares smešno, to nam ne more posebno škodovati. Lahko se samo razpihuje v poskusih, da bi oviralo našo nadaljnjo razvojno usmeritev. Kar zadeva nasprotnike, ki jih imamo v naši državi, lahko rečemo, da smo v razvoju tako napredovali, da se nam s te strani ni treba bati nikakršnih mahinacij. Omenil bi tudi kampanjo o tem - ta kampanja traja že dlje časa - da je Jugoslavija na zelo nevarni geografski poziciji in da ji grozi velika nevarnost od socialističnih držav, zlasti od Sovjetske zveze. To traja ne samo mesece, temveč že leta. Zlasti se je ta kampanja okrepila v zadnjem času. Reakcionirani krogi na zahodu in razni nasprotniki socializma nas hočejo s tem zastrašiti. Toda mi smo ljudje, ki se nismo nikoli ničesar bali in se tudi danes ne bojimo. Prepričani smo, da Sovjetski zvezi še v sanjah ne bi prišlo na misel, da bi napadla Jugoslavijo, in tega se nam tudi ni treba bati. Še manj pa se bojimo tistih z zahoda, ki imajo zares umazane namene in ki bi hoteli Jugoslavijo na neki način razbiti, razcepiti itd. Jugoslavija je močna tvorba in sloni na takšnih temeljih, kakršna sta Zveza komunistov Jugoslavije z milijon in sto tisoč člani, in naša armada, ena najboljših, ki je v pretekli vojni pokazala svojo zavest in sposobnost. Moč Jugoslavije je njeno ljudstvo, ki je v pretekli vojni dokazalo, kaj zmore.

Jure Bilič:

Ne ogrožamo cerkve in religije

V naši družbi je, kakor je znano, svoboda veroizpovedi zajamčena. Toda klerikalne sile si prizadevajo dokazati, da te svobode ni. Tri največje veroizpovedi v Jugoslaviji, pravoslavna, katoliška in muslimanska, imajo skupaj več kot 12.000 duhovnikov in redovnic, v verskih šolah pa vzgojajo več ko 5000 učencev. Verske organizacije izdajajo 42 listov in revij s skupno naklado okoli milijon izvodov. Gradnja velikih cerkev in džamij. Kljub vsemu temu nas nekateri cerkveni krogi obtožujejo, da dozdevno ogrožamo cerkev in religijo. Očitno pa ne gre za to, marveč za njihovo željo, da bi zaostri odnose med cerkvijo in družbo iz političnih razlogov. Program naše socialistične izgradnje je dovolj širok, da lahko v njem najdemo svoje mesto vsi pošteni ljudje, ne glede na versko opredelitev. V tem pogledu smo bili vedno odprti in se kot gibanje nismo nikoli šli sektaše. Toda v naših vrstah so bili in so tudi še danes posamezniki, ki mislijo, da verniki ne more biti privržen socializmu in samoupravljanju.

(Iz uvodnega referata sekretarja v IK predsedstva CK ZKJ drugi seji CK ZKJ)

inž. Andrej Marinc:

Prizadevati si za visoko rast

Nedvomno bi si morali v dolgoročni razvojni politiki Jugoslavije prizadevati za visoke stopnje rasti, seveda v stabilnejših pogojih. Takšna usmeritev je v Sloveniji danes sprejeta, čeprav v preteklosti ni bilo tako. Takšno usmeritev nakuje dejstvo, da smo še vedno relativno manj razvita država v Evropi, da imamo velike razlike v stopnji razvitenosti znotraj države, da je naš družbeni in osebni standard še vedno relativno nizek, da je precej ljudi nezaposlenih (zdomci) itd. Hitra gospodarska rast mora postati tudi eno od obveznih našega družbenega in ekonomskega sistema. Znatne so tudi rezerve v gospodarstvu. Vendar bi se v razpravah o dolgoročni stopnji rasti ne smeli vnaprej opredeljevati za določeno dinamiko. Bistveno je, da vsestransko in temeljito proučimo vse činitele in pogoje, notranje in zunanje (npr. sodelovanje z deželami v razvoju), ki nam bodo v prihodnosti zagotavljali dinamičen gospodarski razvoj, brez večjih oscilacij, ki jih poznamo iz preteklega obdobja, in v znatno stabilnejših pogojih. Le tako se bomo lahko skladno razvijali in reševali tudi mnoga vprašanja, ki jih kot sodobna, socialistična samoupravna družba moramo urejati uspešneje, kot so urejena v drugih družbenih sistemih (varstvo okolja, zaščita človeka, socialni problemi itd).

(Predsednik IS skupščine SRS v intervjuju za VLS)

dr. Adolf Bibič:

Kako se kaže oportunistem

Oportunistem je obnašanje, ki je zgubilo jasne razredne kriterije za vrednotenje družbenih pojavov in za praktično akcijo. Zato teži k temu, da namesto zgodovinskega podlega delavskega razreda kot temeljnega merila obnašanja podleže logiki grupaških istovetnosti. To se seveda prenaša tudi na idejne spopade, ki jih skuša speljati na dilemo, „kdo je z nami“ in „kdo je proti nam“. Ta dilema nima nacelepnega merila, marveč se oblikuje kot usedlina večjih družbenih in političnih konfliktov, v katerih so se začeli povezovati dokaj različni interesi. Namesto da bi se jasno opredeljevali do alternativne: ali pospeševati in poglobljati samoupravno socialistično pot naše družbe ali pa krepiti buržoazno-malomeščanske oziroma birokratsko etatistične težnje, se oportunistem zgublja v drobnem politikanstvu. Namesto jasnega rednega pristopa k problemom političnega procesa se zateka k meglenim splošno demokratičnim geslom.

(predavatelj z VSPN v članku v „Komunistu“)

Z ljudmi bodimo človeški!

So Cigani res odpadniki človeškega rodu? Podarjeni kos kruha ne more odpraviti težav

Brez pomisleka bom zapisal, da so ljudje; da so klateži, prosjaki, je to manj pomembno. Žal jim te velike težave ne moremo potrditi, kot da bi s tem utrpel naš ponos nad podoben civilizacijo.

Največji sovražnik Romov je nevarnost. In to je tisto, kar jih dela nasilne, nesposobne civilizacije! Za ta največji človeški dar so pri-

krajinah. Četudi jih je veliko, jih je premalo, da bi razvili svojo kulturo. S podarjenim kosom kruha na vratih ne bomo rešili njihovega problema, sami pa si s prosjačenjem in presušeni konjiči pod drevesi tudi ne bodo dvignili standarda. Predvsem so potrebni moralne podpore vse družbe. Tako pa jih obravnavamo posebej, kot posebnost, in ne kot ljudi, ki živijo med nami. Te misli sem potegnil iz radijske oddaje, ker so vsi prisotni zagotavljali razloge za zavlačevanje, čeprav brez prave utemeljitve.

Tudi v teh sreih je želja za bolj-šim, lepšim. Tudi ciganski rod premore umetnike v svoji sredi, premore ustvarjalnega duha. Tako sem nekoč prislunil ciganski pevki, ki je pela, kot da poje za ves ciganski svet, kot da želi s pesmijo povedati, da se tudi za to obleko krijejo tiste vrednote, tisti darovi narave, ki človeka ločijo od ostalega stvarstva. Ponosno je zatrjevala, da je Ciganka! Res je, človeka ne cenimo po polti, ampak samo po tem, kar dela, ustvarja.

Sredi med nami žive ti ljudje kot nadloga, kot odpadniki človeškega rodu, kot nekaj, čemur se človek rad izogne na poti. Na nas je, da premagamo prepada, ki ga je zakrivila zgodovina, in ne ti, ki žive med nami. Vsak izmed njih, ki mu je že uspelo dohiti naš družbeni razvoj in se uvrstiti v naše delovne vrste, je dokazal, da je naš delovni tovariš.

IVAN ŠKOFLJANEC

ZENE HVALEŽNE MLADIM

Na dan žena so mladinci in pionirji iz Uršnih sel pripravili proslavo, na katero so povabili vse žene iz svojega kraja. Članice ZZZ so pionirji obiskali na domu in jih še posebej povabili, naj se proslave udeležijo. Marsikatera mlada je zdrknila po licu žena, ko so zlagali deklarirali, zaplesali in zapeli njim v čast. Po končani prireditvi so mladinci žene pogostili. Vse žene smo tako resnično začutili, da praznujemo. Mladincem smo za pozornost zelo hvaležne.

ZENE URŠNIH SEL

DAN ŽENA NA TEČAJU

Udeleženci petega dvomesečnega političnega tečaja na Jasnici pri Kočevju, organizirata ga center za družbeno izobraževanje pri republikanskem svetu Zveze sindikatov in republiška konferenca ZMS, so na predvečer osmega marca, dneva žena, pripravili proslavo z bogatim in pestrim kulturnim sporedom. Vsem desetim udeleženkam tečaja so fantje poklonili šopek nageljnov.

F. B.

PROSLAVA V ŠMIHELU

Pionirji in mladinci osnovne šole „Milka Šobar - Nataša“, kmiladinci Regerče vasi in dijaškega doma so v četrtek, 6. marca, pripravili v dvorani dijaškega doma v Šmihelu proslavo v počastitev dneva žena. Na proslavo so povabili vse žene in dekleta šolskega okoliša. Ob tej priložnosti so izdali posebno izdajo glasila „Prvi poganjki“ in jo delili vsem gostom na proslavi. Glasilo je denarno podprla krajevna skupnost Novo mesto. Prireditve je lepo uspela. Gojenci doma in mladinci so sklenili, da bodo v bodoče še naprej sodelovali in svoje aktivnosti še povečali.

DARJA JARNOVIČ

DAN ŽENA V TUJINI

Učenci slovenskega dopolnilnega pouka v Esslingenu v ZR Nemčiji so v počastitev dneva žena pripravili proslavo. V lepo okrašeni učilnici so se zbrale vse matere šoloobveznih otrok, v pestrem programu pa so sodelovali vsi učenci. Na koncu je vsak otrok podaril svoji mami rožo. Matere so bile zelo ganjene, da lahko tudi v tujini od svojih otrok slišijo lepe slovenske pesmi in hvaležna priznanja za njihov največji praznik.

MARIJA ŠTERMECKI

ZAHVALA BORK IN MATER

Ob 8. marcu in počastitvi 30-letnice osvoboditve so predstavniki družbenopolitičnih organizacij I. terena iz Novega mesta obiskali vse matere padlih borec in borke NOV. Za praznik so jim čestitali in jim poklonili šopek nageljnov. Za pozornost in darila se vse obdarjene žene iz I. terena družbenopolitičnim organizacijam zahvaljujejo.

ELI RUSTJA
MARTA MACEDONI
OŠ Katja Rupena, N. m.

Čestitkam za dan žena so pionirji novomeške osnovne šole Katja Rupena dodali še 36 pledev, s katerimi so obdarili ženske v metliškem domu počitka. Plede so skvackale učence krožka za ročna dela iz volne, ki so jo prinesli v šolo učenci od prvih do osmih razredov. (Foto: Barbara Bajc, foto krožek osnovne šole Katja Rupena)

Ne dela le divjad socialnih razlik

Lovci menijo, da skopa zemlja v Suhi krajini tudi brez škoda, ki jo povzroči divjad, ne bi mogla zagotoviti za vse dovolj belega kruha

Dolenjski list je v zadnjih številkah precej prostora namenil tudi problematiki škode, ki jo dela divjad v Suhi krajini, saj je to končno eno od pomembnih vprašanj, ki zadevajo tamkajšnje prebivalstvo.

Nikakor pa se ne moremo strinjati z oceno, da je divjad glavni vzrok socialnih problemov v teh nerazvitih področjih. Skopa kraška zemlja tudi brez divjadi ne bi bila sposobna zagotoviti dovolj debelega kosa kruha za vse. To nam potrjujejo tudi podobna druga področja v Sloveniji, kjer socialni problemi in opuščanje kmetijske proizvodnje, pomanjkanje možnosti zaposlitve in podobno niso nič manj boleči, kot je to v Suhi krajini. Menimo tudi, da je odpiranje delovnih mest ob ustreznih družbenih pomočih eden od porokov za hitrejši razvoj teh krajev. Teh problemov ne morejo rešiti prebivalci sami, ni to ni dolžnost samo naše družbe, pač pa je to naloga širše in skupne akcije. Odveč je tudi pričakovati, da bi zaostalost odpravili čez noč, saj tega nismo dosegli niti v Beli krajini, ki je bila zibelka partizanstva.

Lovstvo vse bolj pridobiva značaj dejavnosti, preko katere se uresničujejo družbeni interesi za celovitejšo varstvo narave in okolja. Zaradi tega je za nas nesporejnejšo primerjanje zaščitenosti kmetov in divjadi še zlasti zaradi tega, ker je taka ocena prišla izpod peresa novinarja. Skupno bi si namreč morali prizadevati za smotno usklajevanje vseh interesov, ne pa z enostranskimi trditvami razhajanja še povečevati.

Gojitveno lovišče Lovske zveze Slovenije „Zitna gora“, ki upravlja s površinami, ki leže pod cesto Strugo-Zvirče-Hinje, je v letu 1974-75 izplačalo kmetom nad 105.000,00 dinarjev odškodnin, pri obračunu pa so bila upoštevana ustrezna navodila strokovnih služb občinske skupščine Novo mesto o hektarskih donosih in tržnih cenah. Dobro se zave-

MARA RUPENA V KRŠKEM

Na vabilo kluba OZN je osnovno šolo „Jurij Dalmatin“ v Krškem obiskala Mara Rupena, sekretarka republiškega koordinacijskega odbora za pomoč žrtvam imperialistične agresije. Tovarišica Rupena je v sobi, v kateri so učenci pripravili razstavo o boju Vietnamcev, dijakom sedmih in osmih razredov pripovedovala o dčezelah Indokine in o boju tamkajšnjih ljudstev za svobodo. Njihovo življenje nam je še bolj približala s številnimi diapozitivi.

Tako smo spoznali svet, ki je tako različen od našega. Mi živimo v miru in obilju, v Indokini pa že dolga leta divjajo vojne. Sklenili smo, da bomo po vseh svojih močeh pomagali otrokom Vietnamu ter da jim bomo večkrat pisali.

GORAZD GORENAC
OŠ Jurij Dalmatin
KRŠKO

HRANA ZA PTICE

Člani podmladka Društva za varstvo živali na osnovni šoli Kočevje skrbno hranijo ptice, čeprav je letošnja zima bolj mila. Za krmiljenje ptic pevk so porabili že nad sto kilogramov ptičje piče. Razen tega so napravili tudi precej novih ptičjih krmilnic.

V. I.

OGNJENI KRST — USPEŠEN

Pred kratkim so oblekli uniformo mladi vojaki tovariša Dragana Poštiča in doživeli „ognjeni krst“. Čeprav v slabem vremenu so dobro pripravljeno vojsko zelo uspešno prestali prvo preizkušnjo in pri streljanju dosegli dobre rezultate. Najbolj so se izkazali Radomir Durtovič, Jovo Vukša, Mugni Hani in Ibrahim Hodžić.

L. D.

Tekmovalni duh v JLA

Letošnje tekmovanje je posvečeno 30-letnici zmage nad fašizmom - Proglasitev za dan JLA

Anton Lamut

Ob svoji 90-letnici se je Anton Lamut spominal, kako so pri Štoru v novomeški „koloniji“ ustanavljali Osvobodilno fronto: „Prišli so Bogdan Osolnik, Lado Ambrožič, bila sta tudi moja dva fanta in še veliko drugih. Za vsak primer smo imeli pred seboj karte, kot da igra-mo marjaš...“

Antona Lamuta zdaj ni več med živimi; človek, ki so ga mnogi bolj poznali le kot očeta slikarja Vlada, ker v skromnosti ni maral pripovedovati o sebi, je sklenil svoj življenjski krog.

Rodil se je kot sedmi otrok v trdni kmečki družini v Selih pri Dragatušu 1882. leta. Po končani gimnaziji v Novem mestu je nadaljeval šolanje na ljubljanskem učiteljskišću. Ze takrat je pokazal svojega naprednega duha — še pod Avstroogroško je javno izražal svoj panslavizem in videl rešitev in napredek Slovencev le v združeni Jugoslaviji.

Po končanem učiteljskišću ga je učiteljska pot zanesla najprej v Ra-deče, kjer si je tudi izbral življenjsko družico, potem pa v Catež ob Savi. Tam so se mu rodili trije od štirih otrok, medtem ko se je najmlajša hči rodila v Novem mestu. Iz Cateža je prostovoljno odšel za šolskega upravitelja v Podljubelj na Korškem. V času plebiscita so ga preganjali, ker je zbiral podpise in organiziral sestanke s koroškimi Slovenci. Po propadlem plebiscitu se je moral vrniti nazaj v Catež, s seboj pa je pripeljal otroka, ki ni imel staršev; dekletce je posvojil. To je pač zgovoren dokaz ljubezni do Slovencev; koroško vprašanje je živo spremljal vse do svoje smrti, zlasti še zadnje mesece, ko avstrijskim nazadnjakom spet raste greben.

Iz Cateža se je Lamutova družina 1922 preselila v Novo mesto. Tu je učiteljeval vse do leta 1943, ko je odšel v partizane. Ze v letih — ob odhodu v partizane je štel 62 let — je takoj postal komisar delavskega bataljona. Od tu je šel v 12. brigado, pozneje v Belo krajino, konec vojne pa je dočakal v Dalmaciji.

Zadnja leta ga je bolezen priklenila na posteljo. V mislih je še lahko obujal spomine na telovadbo pri Sokolu ali na delo v kulturnih organizacijah med obema vojnama. Jasnega duha je vse do zadnjega spremljal življenje s časopisi in knjigami v roki ali pred televizijskim zaslonom. Tiho in skromno, toda ponosno, kot je živel, je ugašnil v 93. letu. Na mu bo lahka slovenska zemlja, ki jo je ves čas tako ljubil!

J. S.

Janez Antončič

Pred kratkim so pokopali podpolkovnika Janeza Antončiča, ki so ga Črnomajci tako kot njegovega očeta zelo dobro poznali, saj je bil izredno priljubljen človek. Huda bolezen ga je prežgala odtgnila sorodnikom, prijateljem in znanec. Vsem je bilo še toliko težje, ker je umrl človek izredne volje do življenja, delaven, dober, ker je umrl borec za našo svobodo in družbeno ureditev.

Janezovo življenje je bilo pestro, polno dogodkov, težkih in veselih trenutkov, kakršno je lahko le življenje letalca. Med pilote je stopil že zelo mlad. Toda njegovo veselje je bilo kratkotrajno. Prišla je vojna in mu naložila kruto usodo vojnega ujetnika. Ko je mogel, se je pridružil našim borecem ter se skupaj z njimi boril.

Leta 1943 se mu je izpolnila velika želja: spet je postal pilot. Pot ga je vodila iz rodne Slovenije v Italijo in Afriko, kjer so se šolali jugoslovanski piloti. V sestavi druge eskadrile je Janez večkrat poletel v zračni boj proti sovražniku. Okoli 50 takih zračnih akcij je imel za seboj. Gotovo pa je bila najtežja tista, ko so napadali nemško pomorsko eno-

to in so protijavni topovi močno poškodovali Janezovo letalo. Njegovi soborci se ga spominjajo kot neomajnega in odločnega pilota, ki je vsako akcijo izpeljal do konca. V letalskih vrstah je Janez Antončič dočakal tako zaželjeno svobodo. Svoje delo je nadaljeval tudi v novi Jugoslaviji. Znanje in izkušnje je nesebično posredoval mladim pilotom, obenem pa je v njih gojil ljubezen do domovine. Vse do upokojitve se je ves predajal svojemu delu.

Zahvaljujem se vam za nagrado v anketi „Vsi ljudje vse vedo“, hkrati pa vam iskreno čestitam za odlikovanje ob jubileju ter vam želim še veliko uspehov v naslednjih 25 letih izhajanja.

Ob jubileju je bil vaš list zares bogat; prepričan sem, da sta zlasti intervjuja s Francem Šetincom in akademikom Josipom Vidmarjem še dvignila ugled Dolenjskega lista. Da je naš tednik kakovosten, dokazujejo tudi zapisi „Novinarji se predstavljajo“, iz katerih se vidi, da so to dobri in talentirani novinarji, sicer pa to potrjuje tudi kvaliteta časopisa. Iz zapisa „Čez sedem let“ Jožeta Splichala se lepo vidi, kako težka in odgovorna je novinarjeva dejavnost. Mislim, da bodo priznanja, ki ste jih dobili, dala novih moči za še boljše delo, za še boljše in bolj objektivne časopise.

Ob intervjuju s Stancom Potočarjem-Lazarjem bi rad spregovoril še nekaj besed. Ko mandanta Lazarja se živo spominjam iz VI. sovražnikove ofenzive. To so bili težki trenutki zlasti za nas, ki smo se prvič srečali s tako močnim sovražnikom. General Potočar je v intervjuju za „Front“ pred več kot 10 leti pretresljivo opisal boje v tej ofenzivi. V intervjuju v Dolenjskem listu pa sem s težkim srcem prebral njegovo misel: „Boli me, ko vidim, kako stare borec odpravijo na stranski tir, češ vi ste svoje opravili.“ Njegovi misli naj dodam še Gasperičovo kozerjo „Rpič je postal samoupravljavec“, oboje skupaj pokaže, zakaj posamezni kraji, kot je na primer Mirna peč, še tri desetletja po osvoboditvi nimajo spomenika. Naša Dolenjska je ogromno pripomogla k svobodi, zato menim, naj bi tudi na straneh našega tednika več pisali o revoluciji!

FRANC FERBEŽAR
Struga, Makedonija

ZAHVALA ŽENA

Osmi marec, dan žena, je naš najlepši praznik, ki ga tudi žene z občutno krajevno skupnostjo Kočevska Reka vsako leto praznujemo. Veselo in zadovoljno smo, da nam je za to praznovanje lani in letos izkazalo veliko pozornost tudi posestvo Snežnik. Zbrane na slavo v Štalcerjih se za razumevanje najlepše zahvaljujemo posestvu, posebno pa še direktorju Maksu Šteblaju in vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da bi bilo naše počutje in praznovanje kar najlepše.

Zene iz Novih Lazov: Ivanka Zurga, Lojzka Zidar, Fanika Malnar, Katica Sercer, Ivana Malnar.

SOLARJI ZA DAN ŽENA

Člani recitacijskega krožka KUD osnovne šole Kočevje in vokalna skupina DOREMI so ob osmem marcu, dnevu žena, nastopili v Stari kleti za delavke ZKGP TOZD Mlana, za udeležence občinske skupščine Kočevje in na svečani proslavi za prostovetne delavke v avli osnovne šole v Kočevju.

F. B.

Edina revija za Slovence po svetu, njihov stalen most z domovino je revija

RODNA GRUDA

Naročite jo tudi svojim sorodnikom v tujini!

RODNA GRUDA
61001 Ljubljana, p. p. 196
Cankarjeva 1/II

Obiskali smo ostarele

Novomeški pionirji na obisku v domu onemoglih

Na naši šoli „Katja Rupena“ smo učenci ob dnevu žena pomislili tudi na ostarele ženske. Izvedli smo akcijo oginjal, s katerimi smo sklenili poslovati bolne ženske v domu onemoglih v Metliki.

V Metliki nas je sprejel upravnik doma onemoglih, tov. Bartolj. Pred nami varovankami smo izvedli kulturni program, v katerem so nastopili pevci, člani dramskega krožka in gojenca glasbene šole. Naše vso navdušili. Potem smo ženski obiskovali v rožami in darili, ki jih pripravili doma. Obiskali smo tudi varovanke.

V našem pogovoru s varovankami smo izvedeli, da jih je v domu onemoglih, starost ali osamlost, povedale so tudi, da so v domu dobro preskrbljene, da jih obiskujejo sorodniki in da vlada med njimi iskreno prijateljstvo. Čas si preživljajo z gledanjem televizije, poslušanjem radija in z branjem. Za dan žena pa jih obiščejo tudi učenci ostarele šole.

Veseli, da smo stare ženske raz-vedno jim pomagali vsaj za dan. Tako popoklene pozabiti na bolezen in namoto, smo se od njih poslovili in se odpeljali v Novo mesto.

ELI RUSTJA
MARTA MACEDONI
OŠ Katja Rupena, N. m.

Ko smo dekleta nosile puške

Ob letošnjem 8. marcu smo ocenili tudi pot, prehojeno v 30 letih po osvoboditvi našega človeka, torej tudi ženske – borke, jetnice, aktivistke med narodnoosvobodilnim bojem in bojevnice v povojni graditvi. 8. marcu dajmo mednarodni značaj tudi s tem, da smo solidarni z osvobodilnimi gibanji po svetu.

Petero kontinentov naše oble še vedno vznemirjajo različni agresorji. Naša moralno-politična podpora naj velja za demokracijo bojujočim se Čilenkam, osiromašenim žrtvam agresije v Angoli, Palestinkam, Sirijkam, Vietnamkam in vsem tistim ženskam, ki še niso izbojevale boja za narodovo in svojo popolno osvoboditev. To je hkrati zvestoba idejam našega narodnoosvobodilnega in socialnega boja, v katerem je bilo prelite nemalo krvi naših bork za lepši današnji dan.

Cepprav bo letos minilo že 30 let od osvoboditve, so spomini na našo edino žensko partizansko četo v Sloveniji še vedno živi. Preteklo jesen smo se prvič po 32 letih srečale v Otrobovcu pod Snežnikom, v našem nekdanjem partizanskem taborišču. Med nami ni bilo le Vide, Francke in Vere, ki so padle na Primorskem, in bolne Zalka.

Med lepimi in trpkimi spomini se mi še zdaj prepletajo spomini na tovarištvo, zvestobo in trpljenje, na dolge nočne pohode v dežju, na zasede, borbe ter reševanje in obvezovanje ranjencev. Tudi lepe partizanske pesmi in hrepenenja po svobodi ne morem pozabiti, najsi je bilo življenje v 30 letih po svobodi lepo ali težko.

Po veliki roški ofenzivi 1942 je na Notranjskem vzniknila zamisel o ustanovitvi ženske čete. Odhod v partizane je bil za nas le nadaljevanje aktivnega dela za narodnoosvobodilni boj in spopad s hudimi duševnimi in telesnimi napori, ki smo jih morale premagovati kot mlada dekleta. Topel dom smo menjale za gozd in mehko posteljo za smrekove veje. Po partizanski prisrski smo opravljale povsem enake dolžnosti kot drugi borci. Cepprav

nam je bilo-zlasti v začetku večkrat težko, da bi najraje jokale, tega nismo pokazale.

PRVA NOČ V PARTIZANIH

Partizansko opremo sem imela pripravljeno že skoraj mesec dni, ko mi je odbor OF dovolil oditi v partizane. Nahrbtnik je bil že v Grahovem, jaz pa sem se iz Cerknice odpeljala s kolesom. Aktivist me je peljal na Križno goro v Rakovško četo, med same znanke. O mraku je bil zbor čete, pozdrav zastavi, komandir Ivo pa je prebral raport. Še danes me je groza, ko se spominam njegovih besed:

„Naša patrulja je iz Grahovega pripeljala izdajalko, ki ji bodo sodili v štabu Zidanskovega bataljona. To noč bo ostala pri nas in stražile jo bodo partizanke.“

V četi smo bile takrat le tri partizanke. Ta dan sem jaz šele prišla. Še nikdar nisem bila sama v gozdu, kaj šele ponoči. Nikoli poprej nisem imela v roki puške ali bombe, zdaj pa sem bila določena za stražo s puško. Opolnoči me je dežurni zbudil. Peljal me je k smreki, kjer je bila privezana izdajalka, in mi potisnil v roke puško z besedami: „Glej, da ne boš zaspala!“

Minute so se vlekli in niti mesec mi ni svetil v obupu, ko sem stiskala puško, za katero sploh nisem vedela, če je nabita. Premagovala sem solze in se tlažila, da je izdajalka verjetno dobro privezana. Nekajkrat je vzdihnila, jaz pa sem ji rekla, naj miruje. To noč nisem zaspala niti potem, ko me je na straži zamenjala druga borka.

Zjutraj je prišel k meni komandir Ivo, moj sovaščan. Smejal se je in rekel: „Vse je šlo srečno, italijansko karabinko pa kar obdrži.“ To, da si dobil puško, ne da bi jo zaplenil, je bila tedaj velika sreča. Verjetno je komandir mislil, da si tako majhno in drobno dekletce, kot sem bila jaz, puške ne more priboriti. Pa vendar sem v veliki akciji na belogardiste v Loški dolini zaplenila veliko francosko puško, nekaj bomb in municijo.

BILI SO SAMO POLHI

V partizanih smo hitro dozorevali. Zdi se mi, da so minevali dnevi kot danes leta. Ko so nekaj dni za menoj prišle v Rakovško četo še Anica, Mira in Vida, sem bila jaz že navidez izkušena partizanka, če-

ravno sem bila še dolgo zatem strahopetna.

Ko sem bila neko lepo in jasno jesensko noč z bratom Svarunom in še nekimi borkami na stražarskem mestu v taborišču v Smrekovcih, sem bila na vrsti za stražo ravno opolnoči. Stala sem ob stezi in napeto poslušala. V Loškem potoku so Italijani streljali, kar mi je najbrž še povečalo domišljijo. Zasižala sem stopicanje in se takoj oglasila: „Stoj!“ Stopicanje po listju pa se je še kar nadaljevalo. Pripravila sem puško za strel in glasneje zaklicala: „Stoj, sicer streljam!“ Takrat se je oglasil moj brat Svarun in mi zabrusil: „Koja zmešana, kaj ne slišiš, da so polhi...“ Res je bilo v velikih bukovih gozdovih nad Loško dolino zmeraj dosti polhov. Tudi naši polharji so nam marsikdaj pripravili približek. Izboljšali so krompir v

juhi z okusnim mesom, kožice pa smo z notranje strani uporabili za mazanje pušk in mitraljezov.

V začetku se tudi drugim borkam ni nič drugače godilo. Prišle smo plahe kot srnice, dozorevale pa smo hitro, zato med borkami in borci ni bilo razlik v pravicah in dolžnostih. Postajale smo borke, bolničarke, politdelegatke, komisarke, sekretarke SKOJ, sekretarke partijskih organizacij. Po sposobnostih, ki jih je katera imela, je postopoma prevzemala vojaške ali politične dolžnosti. Ves strah, ki smo ga v začetku doživljale, je bil le dokaz, da smo v partizane prišle kot običajna dekleta.

KOT GOZDNA VILA

Fanika, mlado in lepo dekletko z dvema debelima kitama, je bila ne-

V nekdanjem partizanskem taborišču v Otrobovcu pod Snežnikom so si borke ogledovale kraje, kjer so pod smreko spali, kjer so imeli taborišče I. bataljona – kraj nepozabnih spominov.

Skoro vse so že postale babice, toda na srečanju, ki ga je pripravil občinski odbor Zveze borcev iz Cerknice, so bile vse v mislih spet mlada dekleta, stara od 18 do 20 let, kakršna so prišla v partizane. Prva z leve je Fanika, komandirka čete, četrta z leve pa politkomisarka Mira.

Kaj časa pomočnik mitraljezca. Ko sta se v borbi na Babni polici z mitraljezom znašla v kočljivem položaju, je mitraljezec zbežal, za njim pa je tekla, tudi Fanika. S kitami pa se je zapletla v dren, in še preden se je lahko rešila trnja, je stal pred njo italijanski oficir z brzostrelko. Ko je pred seboj zagledal mlado dekletko s puško in zabojem municije v roki, je presenečen obstal in zaj-cljal: „O, signorina... buon giorno.“ Fanika pa je takrat že planila v gozd. Oficir je izpustil za njo v zrak cel rafal, najbrž od presenečenja in jeze, ker ga je „gozdna vila“ ukanila. V tej borbi sta bili ranjeni tudi Tončka in Vida. Nobena ni tarnala zaradi bolečin, le za padlimi nam je bilo vsem hudo.

Fanika, ki je imela že izkušnje z mitraljezom, je postala komandir in mitraljezec ženske čete. Pomočnik mitraljezca pa je bila Zalka, precej močnejša od drugih deklet. Mira, ki je bila prej ilegalka v Ljubljani, je postala politkomisar ženske čete, jaz pa sem bila bolničarka. Takrat smo že nosile triglavke na glavah, edini okras, ki smo si ga lahko privoščile, so bile pikčaste rutice za vratom. Poslale so nam jih terenske aktivistke.

DODATNA ŽENSKA DOLŽNOST

Naša četa, ustanovljena med 10. septembrom in 20. oktobrom 1942, je štela 16 bork in je bila v sestavi I. bataljona Loškega odreda. Poleg rednih vsakdanjih dolžnosti: dežurnstva, straže, izvidnice, patrolje, oskrbe s hrano in vodo, smo imele še dodatno žensko dolžnost prati in šivati perilo za vse borce našega bataljona. Seveda smo hodile tudi v vse akcije. Vse to breme je bilo za mlado žensko in samo šestnajstčlansko četo preveč. Anica je morala nekoliko dni stati na izvidnici, ker nas je bilo premalo, toda svojega mesta navzlic hudi utrujenosti ni zapustila.

Res ni bilo lahko nositi v strmi breg težke nahrbtnike krompirja ali petindvajsetlitrške posode z vodo. O teh težavah smo med seboj potarnale, na sestankih pa ni hotela nobena z besedo na dan o problemih, imenovanih fizična enakopravnost.

Pa je le zmagal zdrav razum. Nekeč, ko je bil zbran ves bataljon ob tabornem ognju in smo mrmraje prepevali partizanske pesmi, se je oglasil starejši možak, partizan Tomo. Bil je preudaren in izkušen, za-

to smo ga vsi spoštovali. Nekoč je bil izvrsten lovec in nam nam kdaj priskrbel približek – divjič za naš enoličen partizanski krompir. Takrat je rekel: „Ne, fantje, za žensko enakopravnost, kakšno smo pri nas, jaz nisem. Lepo se zdi, da imamo dekleta, ki ne kažejo strahu, kadar poka, ki se strahuje kot Vida in Tončka, ko sta se z Babne police s prevrtnimi napadli. To je vse v redu in prav. Da Dragica, tako drobna, da bi jo lahko stlačil v žep, niso poln nahrbtnik krompirja kot fantje, močni in veliki kot gora, zato pa nisem.“

Nekaj trenutkov zatem je bila na. Me smo se spogledovale, potem se je oglasil komandant Leve. „Se gremo enakopravnost, naša tovarišice delajo kot mi.“ Vendar je Tomo zavrnil: „Več, doma nimamo nikoli pustil ženskam, da bi jih ali orale, in tudi v vojski ne videti, da je ženska le ženska, da bi jih mučili in izčrpavali v delu, ki ni zanje? Že tako je naporno težav za ženske dovolj.“

Večina fantov mu je pritrdila, to smo se dogovorili, da bo po drugače. Naši nahrbtniki so postali malce lažji, pač pa smo bolj torbice, ker smo se odpravljale dolg pohod na Primorsko. Servis smo še naprej opravljale vse vojaške dolžnosti.

ENAKOPRAVNOST SMO SI PRIBORILE

Skoraj vsa dekleta ženske smo bile med prostovoljkami tega odreda, ki je šel oktobra 1942 na Primorsko. Vida je omagala Tolminskimi Lomi: z žulji se strupila nogo. Tega ni povedala kler ni dobila hude temperature, stiti smo jo morali na neki oddaljeni domačiji, vendar je bila že čez dni izdana. Aktivist, sam brez ene roke, jo je skušal rešiti, hiše, pa so mu Vido ustrelili v nogi. Vido so slekli in jo golo pripeljali k Sv. Luciji ter jo brez krta grob. Domačini so vedno znano sili njen grob s cvetjem in sile. Naša Vida. Vida je bila nam padla partizanka na Primorskem. Vera in Francka sta bili vojaški žrtvi izdaje ob ustanovitvi Golobarske brigade na Golobarskem. Vera sta se znašli v brezizhodnem položaju, je Vera najprej ustrelila v glavo, nato se sebe. Tudi Anica je bila ranjena v tej borbi. Jaz nisem bila ranjena, ko sem ravno obnavljala ranjenega partizana Izidorja pri Kobaridu maja 1943. Tudi druge članice naše čete so na Primorskem ranjene.

Res, enakopravnost nam ni bila podarjena. Prelite so nam mnogo krvi, prestanje je bilo kot trpljenje bork, aktivist, rank, vdov, mater in otrok, lahko začeli živeti v svobodi.

Po nebu do generalske zvezde

Poleti 1943 se je 13-letni fante Bojan Savnik, danes pri 45 letih najmlajši generalmajor v Jugoslovanskem vojnem letalstvu, z vrstniki kopal v Težki vodi pod novomeškim Grmom. Brezskrbno fantovsko igro je prekinilo brnenje s sinjega neba, v katerega svod se je zarisala eskadrilja ameriških liberatorjev. Eden od njih je obrnil, nenadoma sta se od nekdaj pojavila dva nemška lovca ME-109 in ga napadla iz vseh topov. Na liberatorju se je pokazal dim, izskočilo je 12 pik, ki so se razcvetele v ljudi s padali.

Takrat je Bojan Savnik sklenil, da bo postal pilot-lovec.

22. decembra lani je vrhovni komandant jugoslovanskih oboroženih sil Josip Broz-Tito podpisal listino o napredovanju, iz katere je razvidno, da je postal polkovnik Bojan Savnik generalmajor. Med tistim poletnim dnevom ob Težki vodi, ko je brenčanje muh in obadov preglasil hrup letalskih topov, in med lanskim dnevom JLA, ko je Maršalov podpis zaukazal generalski lov, je dobrih 31 let. O njih pripoveduje generalmajor Bojan Savnik.

BOLJ SKOKI KOT LETENJE

„Moje prvo srečanje z višini, če temu lahko tako reče-

mo, je bilo na novomeškem Marofu, kjer smo takoj po vojni mladinci bolj skakali kot leteli na jadralskih letalih, ki smo jih spravljali v zrak z gumo.

Na progi Samac-Sarajevo sem bil v jadralski brigadi, dopoldne smo gradili progo, popoldne pa leteli z jadralskimi letali. Ko sem bil v drugem letniku novomeške trgovske akademije, je izšel razpis za sprejem v vojaško letalsko akademijo. Prijavilo se je okoli 1500 fantov, sprejeli so jih okoli 150, več kot polovica jih je bilo partizanskih oficirjev. Po treh letih šolanja sem postal pilot-lovec, dobil sem čin zastavnika. Šolo nas je končalo 80.

Odredili so me v letalski polk, ki je letel na naših letalih S-49A, ki so bila po mnenju strokovnjakov med najboljšimi batnimi lovci vseh časov. Žal jih je prehitel čas oziroma lovci z reakcijskim motorjem. Po letu 1953 smo dobili thunderjete, leta 1955 pa lovce sabre E. Priznati moram, da sem imel „srečo“. Vedno sem takoj letel na najboljših lovskih letalih, ki jih je imelo naše letalstvo.“

Generalmajorja Bojana Savnika moramo zaradi njegove skromnosti dopolniti. Na najboljših lovcih so vedno, to velja

seveda tudi dandanes, leteli samo najboljši piloti.

MAJOR, KI JE BIL POROČNIK

Leta 1958 je postal Savnik poročnik in komandir eskadrilje. Ta položaj terja čin majorja, vendar je bil Bojan tako dober letalec, da so „spregledali“ tisti dve vmesni zvezdici, ki ločujejo poročnika od majorja.

Po petih letih letenja na čelu eskadrilje so poslali Savnika v višjo vojno letalsko akademijo ter dopolnilno šolanje. Leta 1965 je postal major, medtem pa je letalski polk, ki ga je vo-

dil, trikrat dobil najvišje možne ocene. Tudi Bojan Savnik.

Samo tri leta kasneje je bil Savnik glavni inšpektor pri poveljstvu Jugoslovanskega vojnega letalstva, nato komandant divizije. Leta 1970 je bil komandant čelnega ešalona na prvomajski vojaški parad. Čast brez primere, ki ji dajejo še večjo težo njegova leta.

Nato spet šolanje. Bojan Savnik je eden od tistih častnikov JLA, ki so vedno v roku ali pa še pred njim opravili vse izpite. Bojan je, če zdaj govorimo o pilotu, letel na okoli dvajsetih različnih letalih. Še vedno leti, in to na nadzvočnih letalih, kar

Generalmajor Bojan Savnik

ob njegovem sedanjem činu ni ravno pravilo.

Ko je bil nekeč po dolžnosti v tujini, tega ni tako dolgo, je preizkusil nadzvočno letalo, na katerem še ni letel. Prva raketa, ki jo je sprožil, je v polno zadejala cilj; tuji častniki, ki so opazovali manever, so morali priznati, da Jugoslovani znajo leteti. In moramo povedati, da je bilo ploskanje, ki se je razleglo v opazovalnici, spontano.

„KOMUNISTIČNA LETALA NA NIZOZEMSKEM NEBU“

Generalmajor Savnik se spominja tudi dogodkov iz časov rojevanja vojaškega letalstva SFRJ. Bil je v skupini pilotov, ki so z Nizozemskem prepelevali v domovino kupljene reaktivne lovce sabre D. Natančni prodajalec je lovka letala prepleskal z jugoslovansko trobojnico, tudi na zvezdo ni pozabil, nakar so nizozemski častniki pisali članke z naslovom: „Komunistična letala na nizozemskem nebu.“

Časnikarji imajo navado pilota vprašati, kdaj je bilo najhuje. Ob tem vprašanju se Bojan Savnik iz generalmajorja prelevi v pilota; pripoveduje tako živo, da se zdi, kot da bi bili z njim v pilotski kabini.

„Nekoč mi je pri 800 kilometrih na uro odprlo kabino, ker je odpovedal elektromotor za zapiranje. Pravzaprav je odpovedal kontakt. Uporabil sem vezalko za čevlje. Za silo je omogočila, da se električni kontakt ni prekinil, elektromotor je torej deloval, in srečno sem pristal.“

KAKO LETI ŠESTINDESETI V ESKADRILJI

„Drugič spet je odpovedal servo naprava za krmiljenje. Postavilo me je na glavni pritiska. Znašel sem se, pas kombinacija in z njim držal palico v kolikor normalnem položaju. Prva si medtem odpočili, prva skorajda rutinsko. Dobra nerad izskoči, čeprav vedno vilo, da je pilot bolj drobn kot letalo.“

Savnik je med tistimi jugoslovanskimi generali, ki vedo pomeni leteti 36. v eskadrilji, tem hočemo povedati, da dno natančno ve, kako se počuti vsak pilot, ki mu je poveljeval v vseh vlogah, ki so mu v ralmajorja.

Savnikovi „klasični“ vprašanja du bi rekli soščolci, imajo čine od kapitana do generalmajorja. Bojan je edini generalmajor, ki ni imel priložnosti, da mu hata smodnika. Leta 1943 je videl tista dva lovca iz zasede, naše zgodbe napadati letala. imel namreč samo 13 let.

Zato morda za njegov napad ki ga on skromno pripisuje na nenehne letenja na najboljših letalih in v najboljših letalskih latinski rek: „Po trnovi poti svoje sposobnosti, voljo, in vsem, kar gre zraven, po do generalske zvezdice.“

Tisti, ki ga poznajo, poveda da ni poslednja.

MARJAN BA...

Teško je ukrepati, če hrbet ni zavarovan

BREZ PAPIRJEV JE TEŽKO ZAČETI

Varlec Jože Ostrelčič v tovarni avtomobilskih prikolic v Brezicah opaža vsak dan nepravilnosti, ki po njegovem mnenju sodijo v pristojnost delavske kontrole, vendar se ta za sedaj ne nima česa oprijeti. On je sicer član odbora, v katerega so uvrstili devet delavcev, delo pa ni steklo. Ugotavljajo, da bo treba tri člane zamenjati, med njimi tudi predsednika odbora za samoupravno delavsko kontrolo, ker so tovariši ob enem člani delavskega sveta. Funkcija ni združljivi. Do te nerodnosti pa je prišlo, ker so odbor za delavski nadzor izbrali pred volitvami v delavski svet.

V statutu njihove temeljne organizacije združenega dela piše, da dela odbor za samoupravne delavske kontrole po poslovniku, ki ga sprejme delavski svet TOZD. Poslovnika pa nimajo, ker so čakali na enoten predlog za vse TOZD IMV. No, mesto. Pripravile naj bi ga skupne službe, ki jih za take stvari tudi plačujejo. „Razumeti morate, da se brez pooblastil in podpore delavskega sveta, sindikata in drugih ne moremo spustiti v ničakšen nadzor. Saj bi pogoreli! Najprej moramo imeti osnovni dokument, to je poslovnik, kjer bodo zapisane naše pristojnosti.“ S temi besedami je predložil trenutni položaj odbora za delavsko kontrolo Jože Ostrelčič. Prepričan je, da se bo odbor lotil dela, ko bo imel zavarovan hrbet, ko bo dobil ustrezno podporo. Do stvari okoli sebe ni ravnodušen. Vedno znova ga zbede na neodgovoren odnos do materiala. Včasih ne ve, ali ga delavci namenoma uničujejo ali tako nevedni. Zaposluje se veliko novih mladih ljudi, ki jih je treba vedno na novo učiti, na drugi strani pa mnogi starejši odhajajo drugam.

POMEMBNA JE PODPORA VSEH V KOLEKTIVU

ANTON ŠKAFAR, predsednik samoupravne delavske kontrole v krški tovarni papirja – TOZD Celuloza: Na pamet, žal, ne moremo delati, zato tudi volja ne koristi veliko. Ljudi, ki smo jim zaupali tako odgovorne dolžnosti, bi morali najprej usposobiti. Zato je nujno potrebno, da se organizirano izobražujemo. Do danes ni bilo še nobenega seminarja. Prepričan sem, da je vloga delavske kontrole v temeljni organizaciji združenega dela zelo pomembnejša od centralnega vloga, ki ji pripada. Njeno delo pa bo zares dobro šele takrat, ko jo bodo podprli vsi zaposleni, od vodstev navzdol. V našem nam bodo skupne službe pravočasno postregle s podatki, ki jih bomo razumeli. Do zdaj nam niso pršli niti tako daleč, da bi jih zahtevali. Vem pa, da je pomembno le to, s čim smo seznanjeni, ampak tudi to, kdaj dobimo podatke.

Organi delavskega nadzora se težko znajdejo in si priborijo vpliv, ki jim ga daje naša samoupravna zakonodaja. Redki so primeri, ko se brez oklevanja lotijo nepravilnosti na pravem koncu in zahtevajo podatke, ki prikazuje stvari v pravi luči. Da bi vsaj nekoliko spoznali, do kod so se prikopali ti organi, so naši novinarji Ria Bačar, Janez Pezelj, Ivan Zoran, Jožica Teppy, Alfred Železnik in Jože Primc obiskali nekatere predsednike in člane odborov samoupravne delavske kontrole v devetih dolenjskih in posav-

skih občinah ter jim zastavili tale vprašanja: – Kakšne zadeve je doslej obravnavala delavska kontrola v vaši delovni organizaciji in kako se je znašla pri svojem delu? – Včasih se ti organi omejujejo le na dnevnice in kilometrine, a velike stvari jim uhajajo iz rok. Na kaj bi morala biti samoupravna kontrola po vašem mnenju najbolj pozorna? – So informacije, ki jih dobite od pristojnih služb, dovolj razumljive? Če niso, s kom se posvetujete?

V podjetju imamo družbenopolitične organizacije, sindikat, Zvezo komunistov, mladinsko organizacijo. V njihovem interesu bi moralo biti tudi to, kako delajo organi delavske kontrole in kakšno podporo imajo v kolektivu. Te organizacije morajo postati hrbtenica organov delavske kontrole, pa ne samo to. Od njih morajo priti spodbude za ukrepanje, če je to potrebno, in ne nazadnje spodbude za njihovo usposabljanje. Delavci se borimo na primer proti širjenju administracije in se zavzemamo za mehanizacijo pisarniškega dela. Toda spet govorim na pamet. Za vse bomo potrebovali dokaze črno na belem, potem bomo lahko ukrepali.

OBČASNI POSKUSI SO KORISTNI

Bogo Vidmar, predsednik delavske kontrole v Tekstilani Kočevje: Naša delavska kontrola je doslej obravnavala dnevnice, kilometrine, potne stroške, stroške za reprezentanco, stroške za reklamo in propagando, osebne dohodke za vsa delovna mesta in celo za vsakega zaposlenega poimensko, razen tega pa še izpolnjevanje proizvodnih in prodajnih načrtov ter poslovni uspeh. Vseh teh zadev ne obravnavamo redno, ampak delamo delno občasne poizkuse oziroma „štihprobe“.

Po mojem mnenju bi morala biti delavska kontrola najbolj pozorna predvsem na samoupravno urejanje medsebojnih razmerij, na izpolnjevanje načrtov, na izvajanje sprejetih sporazumov in drugih sklepov, pa tudi na produktivnost, delovno disciplino, zmanjševanje odpadkov, kakovost proizvodov, predvsem pa bi morala še posebno pozornost veljati izvajanju sklepov delavskega sveta in drugih samoupravnih organov. V glavnem so informacije, ki jih dobivamo, dovolj razumljive. Če niso, se posvetujemo s kadrovsko ali ustrezno strokovno službo.

Ob zaključku naj dodam, da imamo tudi svoje glasilo, v katerem objavljamo vse to, o čemer sem govoril, se pravi o dnevnici in osebnih dohodkih do izpolnjevanja načrtov in sklepov.

DELAVCI NAJ SODELUJEJO!

V trebanjskem Trimu dela komisija samoupravne delavske kontrole že drugo mandatno

obdobje. Njen predsednik Maks Bučar, ki je sicer lanser v pripravi dela, kljub temu še vedno sodi, da gre za nov organ, zato delo še ni utečeno, kot bi bilo treba, kar je opazil tudi na seminarjih v regiji.

V Trimu objavljajo ugotovitve komisije na oglasnih deskah v tovarni, ravno tako tudi roke za odpravo pomanjkljivosti. „Ob začetku našega dela smo se obrnili na delavce s pozivom, naj sodelujejo pri delu komisije z opozarjanjem na nepravilnosti, saj sami člani komisije ne moremo videti vsega. Ugotavljamo, da je bil odziv slab. Doslej smo dobili večino odgovorov od ustreznih sektorjev v tovarni.“

Pri delu se komisija ni zadovoljila le s kontroliranjem kilometrin, reprezentance in dnevnice. Na gradbišča po vsej državi je precej potovanj, vendar je to majhen strošek v primerjavi z drugimi nalogami komisije. Tako smo npr. opozarjali na pojav vračanja blaga z nakaterih gradbišč, ker tam ni bilo potrebno, zahtevo po strogem nadzoru pavšalnih nadur. Terjali smo, da so delavci redno seznanjeni s tekočo problematiko podjetja, za kar uporabljamo kratke sestanke po oddelkih. Opozorili smo na pozno razglasanje sklepov delavskega sveta po oglasnih deskah. Seveda niso ušle tudi na videz nepomembne stvari, npr. uvedba plačevanja z boni v kuhinji namesto z denarjem.

Za še bolj uspešno delo komisij v bodoče predlaga Maks Bučar izobraževanje članov na seminarjih, kjer naj bi se zvrstili vsi člani komisije, ne le nekateri. Zaželeno bi bilo, da bi komisije za svoje delo našle več napotkov v literaturi. Razen neke brošure in pravilnika podjetja niso imeli na voljo nič pisanega. „Kot povsod, kjer se pač še orje ledina, je tudi pri nas opazna bojazen, da bi se kdaj kasneje kateremu od članov delavske kontrole utegnila kakšna stvar maščevati.“

Z IZOBRAŽEVANJEM ZAMUJAMO

Komisija samoupravne delavske kontrole v sevniški Kopitarni je bila ustanovljena lanske pomlad. „Škoda je, da pričenjamo s splošnim izobraževanjem članov delavske kontrole v občini šele po enem letu. Preden se bodo na seminarju spet zvrstile vse skupine, bo mimo lep čas, ki bi bil sicer lahko

namenjen že akciji,“ meni predsednik komisije v Kopitarni, Lojze Anzeljc. „Ne manjka nam dela, vprašljiv pa je pristop, saj ljudje postanejo občutljivi, ko se obravnavajo osebe. Ne bi rad pogreval stvari, ki smo jo slednjič uredili na sestanku vodstev

vseh družbenopolitičnih organizacij, vendar jo je naša komisija dobila po glavi že ob prvi akciji. Ob pregledu osebnih dohodkov smo pri nekaterih ugotovili nenavadno veliko število nadur, pri nekom, da je bil dopolndne v bolniški, popoldne pa je delal nadure. Mnenje komisije nato ni dobilo podpore ne delavskega sveta ne sindikata. Ena od nalog, ki jih je obravnavala komisija, je bila tudi varnost podjetja. Kot predsednik komisije se je lani udeležil posveta, ki ga je v Brezicah pripravila služba družbenega knjigovodstva. „Menim, da ne moremo biti nekakšna podaljšana roka te službe, ker za to predvsem nismo usposobljeni. Gre res za „prvo generacijo“ te kontrole, kot pravimo, zato se še lovimo, predvsem v pristopu k stvarim. Delo bo lažje, ko bomo imeli na voljo poslovnik, ki je trenutno v javni razpravi.“

DO VSEH ENAKO ODLOČNO

Franc Pajnič, predsednik delavske kontrole v ITPP Ribnica: Naša prejšnja delavska kontrola se je obnašala preveč spoštljivo do vodilnih, zato smo pred dobrimi tremi meseci izvolili novo, sedanjo. Doslej smo ugotovili, da je bila neka reklamacija inozemskih kupcev upravičena, ker je bil odnos do dela slab. Izboljšati bomo morali delovno disciplino. Nadalje smo menili, da v enem obratu preveč pijejo in da bo treba poslati nepoboljšljive alkoholike na zdravljenje, kar bo v prid njim in družbi. Končno smo ugotovili, da nimajo vsi delavci primerne izobrazbe za delovna mesta, ki jih zasedajo. V določenem času si jo bodo morali pridobiti ali pa prepustiti delovno mesto tistim, ki jo imajo, oziroma so za tisto delo sposobni.

Največjo pozornost bomo morali posvetiti izpolnjevanju proizvodnega načrta in produktivnosti. Pri tem mislim, da je treba proizvodnjo stalno posodabljalati, se pravi, da bodo vedno več dela namesto ljudi opravili stroji. Skratka: ne gre za to, da bi vsak posameznik več delal oziroma se bolj izčrpaval, ampak da bi več naredil, in to po možnosti celo z manj truda. Le tako bomo dosegli in po možnosti presegli proizvod-

njo in standard razvitih držav. Informacije za našo kontrolo so v glavnem razumljive. Če niso, se posvetujemo z ustreznimi upravnimi ali strokovnimi delavci. Člani delavske kontrole se izobražujemo oziroma usposabljammo predvsem tako, da poslušamo radio in televizijo ter beremo časopise.

VEČ IZOBRAŽEVALNIH SEMINARJEV

MARTIN MATJAŠIČ, predsednik delavske kontrole v TOZD Pletilnica v „Beti“: „Vemo, da delavska kontrola ni pritožbeni organ, temveč organ samoupravljanja, ki mora omogočiti vsem delavcem nadzor nad izvajanjem splošnih aktov in nad zakonitostjo v urejanju medsebojnih razmerij delavcev. Zavedamo se, da ima delavska kontrola veliko pravic in dolžnosti, vendar vsaj pri nas še ni najbolj zaživela. Glavna težava je predvsem ta, da člani kontrole niti ne vedo za vse pravice, ki jih imajo. Zato bi bil prav, ko bi v bodoče pripravili več izobraževalnih seminarjev, s pomočjo katerih bi se dobro pripravili na težko nalogo v kontroli. Po mojem je osnovna naloga vsakega člana samoupravne delavske kontrole preventivno delovanje. Če pa hoče delavec odkriti nepravilnosti pravočasno, mora biti sproti seznanjen z vsemi dogajanjem v tovarni.“

O delu kontrole smo se pri nas že precej pogovarjali, predvsem na sestankih Zveze komunistov, delavskega sveta in sindikata. V kratkem bomo organizirali tečaje o delu samoupravne delavske kontrole po vseh TOZD, tudi v Mirni peči, črnomlju in Dobovi. Upamo, da bodo posledje kontrole res zaživele tako, kot bi morale.

»PREMALO ZA REPREZENTANCO«

Franc Makovec je v semiški tovarni kondenzatorjev član delavske kontrole. O dosedanjem delu tega samoupravnega organa v kolektivu je povedal: „Pri nas imamo delavsko kontrolo že precej časa. Obravnavala je več zadev, v letošnjem letu pa smo pretresali zaključni račun za preteklo leto in posebno natančno pregledovali posamezne postavke, zlasti trošenje sredstev. Ugotovili smo, da so družbene datjave izredno porasle, medtem ko se vse osta-

le postavke gibljejo v okviru načrtanega plana brez večjih odstopov.“

Pod drobnogled smo vzeli dnevnice, kilometrine in stroške za reprezentanco ter bili mnemnja, da pri nas za reklamo in reprezentanco dajemo premalo denarja. Morda se bo to komu zdelo čudno, ampak pri nas smo res preveč skromni in se „tresemo“ tako rekoč za vsak izdan dinar v te namene.

Člani delavske kontrole smo po mojem dobro obveščeni o vseh dogajanjih v kolektivu in spremljamo vse to po svojih najboljših močeh.“

DELAVSKA VOLJA V DELAVSKI KONTROLI

„Delavci se vedno pogosteje obračajo na nas,“ je povedala Irena Pintar, članica delavske kontrole pri bodoči Krkini TOZD Zdravilišča in gostinstvo, sicer pa receptorka v novomeškem gostišču Pri vodnjaku. „Največkrat rešujemo težave, ki se tičejo sprejemanja in odpuščanja z dela, stanovanjske zadeve in seveda nagrajevanje. Spominjam se primera, ko nekdo, ki je bil zaposlen v administraciji, ni hodil o pravem času na delo. Rodilo se je vprašanje, če naj ga odpustimo. Tega nismo storili, ker je že dolgo pri nas. Na njegovo mesto smo sprejeli drugega delavca, nezadovoljneža, ki je celo grozil z odpustom, pa premestili. Zdaj se pritožuje, hoče nazaj na nekdanje delovno mesto, vendar mu ne moremo ustreči. Ne bi bilo pravično.“

Kako težko je reševati naloge, ki jih je pred nas postavilo samoupravljanje, pove tudi primer, ko smo mlademu paru, ki je pričakoval otroka, dodelili stanovanje. Kaj bi se zgodilo, če bi stanovanja naenkrat zahtevali vsi mladi pari, ki delajo pri nas? Enostavno jim ne bi mogli takoj ustreči. Tu se je resnično pokazala delavska zavest, nihče ni protestiral, enostavno so rekli: če bomo vsi dobro delali, bomo vsi hitro prišli na vrsto. Nekdo se je dogajalo, danes to zaradi delavske kontrole ni več mogoče, da so, recimo, nabavljali vnaprej dobili denar in z njim nakupovali. Zdaj morajo prinesiti račune, z denarjem nimajo neposrednega opravka. Seveda nočem trditi, da je kdorkoli od njih kakšen dinar vtaknil v svoj žep, vendar je bolje, če nimajo opravka z denarjem.“

Fašistični lov za našimi ljudmi

Iz gradiva za knjigo Zorana Hudalesa »Občina Trebnje v NOB«, ki bo izšla na obletnico partizanskega napada na Trebnje - Odlomek opisuje čas aretacij, internacij in mobilizacije za belo gardo

Kot je general Roatta določil, koga naj italijanski vojaki med ofenzivo ustrelje, tako je tudi ukazal, naj na vsak način internirajo vse moške iz večjih postojank in iz večjih krajev ter vsakogar, ki je za partizane. Generala je skrbelo samo to, kam bodo spravili vse internirane. Na razpolago je imel taborišča v Gonarsu, Monigu, Padovi in na Rabu.

„OČIŠČEVALNE“ AKCIJE

Na očiščevalnih pohodi so Italijani zvesto izpolnjevali Roattov ukaz. Z aretacijami naših ljudi so hoteli preprečiti zlasti dotok v partizansko vojsko, s strahovanjem, mučenjem in pretinjami pa pridobiti med zaprtimi ljudmi nove vojske za enote bele garde. Fašisti in vojaki so lovili zlasti tiste ljudi, tudi ženske, ki so jih ovadili belogardisti, da delajo za osvobodilno gibanje. Zaporom in internacijami so se tedaj izognili le ljudje, ki so se dobro skrili, ki niso čakali sovražnika doma in se vdajali usodi, češ kar bo, pa bo.

Koder je šla italijanska ofenziva, je puščala za seboj strah in gorje. Okupatorjevi vojaki in oficirji so med preiskavami in stikanjem po slovenskih domovih ropali in kradli, ponekod pa tudi požigali. Aretirane moške so mučili, pretapali in od njih izsiljevali priznanje, da so komunisti, partizani ali najmanj somišljeniki OF.

Z nečloveškimi postopki nad nesrečnimi žrtvami so nadaljevali še v zbirališčih za internacijo. Za Slovence s severnega območja trebanjske občine so organizirali Italijani pomorno zbirališče v gradu na Rakovniku, odkoder so jih vozili v glavno zbirališče, ki je bilo v Trebnjem. Učitelje so še pred odločitvijo, ali jih bodo internirali ali ne, zaprli za nekaj dni v Novem mestu. Med preiskovalnim postopkom v zbirališčih so Italijanom pomagali domači izdajalci. Tako so domačini spoznali v rakovniškem gradu nekoga 20-letnega fanta z Brega v fašistični uniformi, v trebanjskem zbirališču za internacijo pa sta Italijanom pomagala preiskovati aretirane fantiča, ki sta bila člana mladinske fašistične organizacije Balila, in sicer neki Gabrijelov in neki Kolenčev s Hudalega. Nosila sta uniformo. Aretiranim sta pobirala nože, britve in seveda tudi „poslušala“.

VAL ARETACIJ

Glavni val aretacij je zajel Trebanjsko med 15. julijem in 15. septembrom 1942. Ker so pričeli Italijani očiščevalne akcije na skrajnem delu sedanje občine Trebnje, so že 13. julija prignali s šentrupeškega območja v rakovniški grad Franca Freliha in Franca Škarjo, Frelihovega mlinarja Karla Slaka, trgovca Kneza, mlinarja Kotarja in še več drugih, katerih imena pa niso ugotovljena. 15. julija 1942 so okupatorji požgali Jožetu Potrbinu domačijo, ker so našli pri krojaču, ki je delal v njegovi hiši, še neizdelane partizanske kape. Potrbinu so odgnali na Rakovnik in ga zaprli. Freliha in Škarjo so ločili od drugih in ju hudo mučili. Aretirane so z Rakovnika pripeljali v Trebnje, kjer so jih

19. julija spet zasliševali, nato pa večino internirali v raznih italijanskih taboriščih. 23. julija 1942, prav tedaj, ko so bili partizani v akciji, je italijanska vojska obkrožila Vrhovo. Okupatorji so polovili na Vrhovem vse moške in jih kmalu potem odpeljali v internacijo na Rab.

Z množičnimi aretacijami v okolici Trebnjega so začeli Italijani 1. avgusta 1942. Kogar so prijeli, so odpeljali v Trebnje, kjer so jih po zasliševanju odbirali za internacijo. Iz Štefana pri Trebnjem so odpeljali Antona Pajka, Rafaela Pavlina, Antona Urbasa in Viljema Zamana; iz Kamnega potoka Jožeta Podpaca in Naceta Štrumblija; iz Zidanega mosta Antona Lepa, Jožeta Gabrijela in Antona Hrena; z Griča pri Trebnjem Jožeta Božiča; iz Bruze pri Trebnjem Leopolda Bona, Janca z Hočevarja, Alojza Hočevarja in Janca Hribarja; iz Gorenje Nemške vasi pa Franca Kužnika. Rodine pri Trebnjem so obkrožili že zgodaj zjutraj. Vse ljudi so odgnali na vrt nad vasjo in po družinskih knjižicah ugotavljali, če so vsi doma. Deset moških so odgnali v Trebnje. Anton Gabrijel jim je med potjo pobjegnil. Dva mladolletna vaščana so po zaslišanju izpustili, ostalih sedem iz Rodin, Franca Gabrijela, Jožeta Gabrijela, Mihaela Pateta, Alojza Perka, Antona Uhana, Alojza Uhana in Jožeta Uhana, pa pozneje odgnali v internacijo.

KNJIGA OPISUJE 7 OBDOBIJ

Kronologija „Občina Trebnje v NOB“ bo izšla pri Partizanski knjigi v zbirki OF, ker zajema vse narodno-osvobodilno gibanje na terenu, ne le partizansko vojsko. Zoran Hudales obravnava v knjigi naslednja poglavja: čas od 25. marca 1941 do pomladanske vstaje 21. marca 1942, čas do velike italijanske ofenzive 16. julija 1942, partizansko protiofenzivo 10. decembra 1942, kapitulacija Italije 8. septembra 1943, boje za Trško goro 5. februarja 1944, združitev grosupeljskega in novomeškega okrožja 3. oktobra 1944 in nazadnje čas do dokončne zmage 15. maja 1945.

5. avgusta so fašisti odpeljali z vlakom aretirane ljudi iz Tržišča, naslednjega dne so aretirali v Bruni vasi pri Mokronogu vse moške od 15. do 60. leta starosti. Le trem od teh je uspelo, da so ušli v gozd. 7. avgusta so se morali prijaviti italijanski vojaški oblasti v Mokronogu vsi moški iz okolice. Že drugi dan so odpeljali iz Mokronoga v Trebnje vse, ki so jih tiste dni aretirali. Med njimi so bili Miler, Lovšin, Hajmerle in drugi, naslednjega dne pa so odgnali še aretirane izgnance iz Štajerske: Vutkoviča, Pečarja in Umeka. 7. avgusta 1942 so z vlakom odpeljali moške, ki so jih polovili na Malkovcu in v Gabrijelah.

CELAR ODBIRAL ZA INTERNACIJO

V zgodnjih jutranjih urah 10. avgusta 1942 so Italijani obkrožili Mirno in bližnje vasi ter še iz postelj pobirali moške. Pred občino so postavili strojnico. Kapetan Mocca je hodil z Mirenčanom Celarjem od hiše do hiše ter nabiral ljudi za internacijo. Ujetnike so stlačili najprej v skladišče železniške postaje, nato pa jih v zaklenjenih vagonih odpeljali v Trebnje. Še preden je vlak odpeljal, so fašisti zažgali velike grajske hleve na Fužini, Smalčevu in Drenikovo hišo ter gospodarska poslopja in vse premočnine. Iz italijanskega obročja so se prebili aktivisti OF Riko Kolenc, Slavko Kolenc, Jože Zan, Franc Lunaček in Alojz Kunstek, več drugih aktivistov in sodelavcev OF pa je padlo fašistom v roke. Tedaj je aktivistom zgorelo nekaj municije in orožja, ki so ga skrivali nad hlevom v mirenškem gradu.

V Trebnjem so v prosvetnem domu zbrali 195 ljudi, od teh samo z Mirne 63, ostale pa iz okolice, pa tudi iz Mokronoga. Ujete so fašisti v Trebnjem temeljitem zasliševanju razdelili na skupine: v skupine za posamezna internacijska taborišča v Padovi, Gonarsu, na Rabu in drugod, v skupino, ki so jo spustili domov, in v skupino mož in fantov, ki so privolili, da se bodo borili v belogardističnih enotah.

Na Rab so na primer odpeljali Jožeta Zakrajška in še tri Mirenčane. Ob prihodu v taborišče so se srečali s Francem Piršem, pozneje pa se je tam nablalo še več domačinov. Vladimirja Berčeta pa so odpeljali najprej v novomeške zapore, nato pa v Gonars, kjer je še naprej deloval v taboriščni organizaciji OF do kapitulacije Italije.

Tedaj so fašisti odpeljali tudi Milana Kramarja, Toneta Kramarja, Franca Smoliča, Pavla Ziberta, Franca Zgajnarja, Janka Kolenca, Vilka Marina, Lea Komana, Antona Belentina, Mirka, Vinka in Lojzeta Vrtačnika, Antona Bulca (Marinovega Tončka), Toneta Gregoriča, Franca Grčarja, Jožeta Andoljška, Antona Klančarja, Ludvika Kozolca, Franca Pintarja (mlinarja pri Bonu), Franca Leskovca, Jožeta Jelenca, Angelo Smalc in Leopolda Koščaka, ki je v Padovi umrl.

Istega dne, 10. avgusta 1942, je šlo iz Trebnjega proti Mokronogu večje število Italijanov, ki so začeli z racijami na Straži in Trsteniku. Aretirali so Antona Hlebeca, Naceta Jermana mlajšega in očeta, Alfonza Mandlja iz Sotle, Franca Zidarja, Vinka Butala in njegovega brata Franca. V Mirenski dolini so požigali gospodarska poslopja. Na železniški postaji na Mirni so vse aretirance naložili na vlak in jih odpeljali v Trebnje.

11. avgusta so fašisti iz okoliških vasi prignali v trebanjsko zbirališče za internacijo nove aretirance. Nekateri od teh so po zaslišanju spustili domov.

13. avgusta 1942 so Italijani v Trebnjem zvedeli, da so se vaščani Račjega sela zbrali prejšnji dan na Veliki Ševnici, odkoder naj bi odšli podirati železniško progo pri Gomili, zato so pridrveli v vas in polovili vse

moške, ki so jih dobili, to je šest. Odpeljali so jih v Trebnje, jih zasliševali in pretapali. Med ujetimi so bili Janec Anzel, Slavko Povh in Viktor Jeršin. Imena drugih niso ugotovljena.

Neki fašist je isti dan dejal aretirancem v Trebnjem, da so kar lepa četa in da jim je treba dati samo puško in jih poslati v gozd nad partizane.

158 MOŽ NA EN SAM DAN

Dva dni pozneje so Italijani polovili na Rdečem kalu, v Vrbovcu, Artmanji vasi, Dobriču in na Dobravi vse fante in moške, ki so jih dobili doma. Kar 75 so jih odpeljali v Trebnje in odondod v internacijo, največ na Rab.

Tako so Italijani zbrali tega dne v Trebnjem 158 mož za internacijo. Iz zbirališča za internacijo v Trebnjem so 17. avgusta 1942 odpeljali večino ljudi v Italijo, le učitelje so odvedli še prej v Novo mesto. Proden so jih nameravali spraviti na železniško postajo, so jih hoteli ukleniti, pa so to na intervencijo aretirane tolmača Franca Leskovca opustili. V Trebnjem je ostalo v zbirališču le še okrog 30 mož.

Toda fašisti so še naprej lovili naše ljudi. Že naslednji dan so v zbirališču za internacijo v Trebnjem prignali 62-letnega gostilničarja Kukenbergerja iz bližine Mokronoga. Očitali so mu, da je kahal za partizane in jih gostil.

20. avgusta so prignali Italijani v Trebnje šest fantov s Ševnice, 21. avgusta osem mož z območja Blata, 22. avgusta pa so mokronoški karabinjerji prignali v zbirališče za internacijo Lovšina, ki so ga bili pred dnevi izpustili. Ko se je 26. avgusta italijanska vojska pomikala proti Dobriču, Žužemberku, Globodolu in Jordankalu, je lovila civiliste in jih pošiljala v zbirni taborišče. Nekateri občine so prosile, naj izpuste vsaj gozdne delavce, a niso bile uslišane. 29. avgusta so prignali fašisti v Trebnje tri pobegele partizane. Zvečer so jih dolgo zasliševali.

V neugotovljenih dneh avgusta, ko se je Selam pri Šumberku približevala italijanska ofenziva, so Italijani vse moške, ki so jih osumili, da kakorkoli sodelujejo z OF, prijeli in odpeljali v internacijo.

(odlomke)

Decembra 1942 so belogardisti iz postojanke v Trebnjem ujeli pri Beli cerkvi nekoga Partizana peljejo na morišče. (Iz knjige „Fotografski dokumenti o boju Komunistične partizanske vojske“)

Zoran Hudales

O avtorju in knjigi

Pisec knjige „Občina Trebnje v NOB“ Zoran Hudales je pred vojno učitelj in na Senovem, odkoder so ga Nemci pregnali na območje, ki so ga zasedli Italijani. V Dolnji Nemški vasi pri Trebnjem je nato učil eno leto in deloval tudi kot aktivist OF. Med drugim je vodil rajonsko tehniko na Lipniku, dokler ni bil 1944 premeščen na grosupeljsko območje, nazadnje pa k ozni v Belo krajino.

Bralcem je znan kot pisec številnih črtic in novel iz NOB, objavljenih v Obzorniku, TV 15, priložnostno je pisal tudi za otroke. Štiri leta je bil urednik Kurirka.

Kronologija „Občina Trebnje v NOB“ je njegovo najobsežnejše delo. Ta knjiga, ki naj bi bila dotiskana 15. maja, na obletnico, ko so cankarjevci in gubčevci 1944 napadli Trebnje, obsega nad 1.000 strani. Delo je pričel pred osmimi leti. Pročil je obsežno gradivo Inštituta za zgodovino delavskega gibanja in Muzeja ljudske revolucije v Ljubljani, knjige in časopise, dnevnik ljudi, skratka vse, kar je v zvezi z medvojnimi dogajanjem. Poslužil se je tudi gradiva, ki ga je takoj po vojni pričel zbirati Pavle Miklič, predsednik komisije za zgodovinsko dejavnost in spomeniško varstvo pri občinskem odboru ZB Trebnje. Ves čas je tesno

sodeloval s to komisijo in občinskim odborom ZB Trebnje. Sproti jima je pošiljal napisane strani, da bi jih Trebnjem preverjali in jih ljudje, krajev in ostalo. Važno sodelovanje je lahko izgled drugim, zakaj delo je težavno, ker je dosti ljudi, ki so veliko vedeli, že pomrli.

Knjiga ne bo zanimiva za bralce iz trebanjske občine; revolucionarno gibanje namreč povezano s širšim območjem: Gabrovko, ki je danes v litijski občini, Boko (prve partizanske enote, ki so jo napadle, so odgnali Mokronoga), predvsem pa ostalo Dolenjsko (boji pri Žužemberku, Mirna peči, drugi kraji).

Zoran Hudales namreč v knjigi za Trebanjsko imenuje območje območje vitev. To ozemlje je namreč po Hudalesovi mnenju osvobojeno že od 8. septembra 1941. Komandant okupatorjeve operativne cone dr. Friedrich Reiner je lahko civilno oblast le, kadar je lahko uveljavil s silo. Po tovitvah pisca knjige pa je celotnem Trebanjskem mogel uveljaviti ni sile. Zato vse od kapitulacije lije tod ni bilo nobene civilne oblasti kot OF, saj so celo svojo brančevce pošiljali šole, ke v partizanske šole, ljalji obleko za trebanjske partizansko bolnišnico.

Druga značilnost je žičnost, s katero so tod delali v odporu in rali revolucijo. Zaradi avtor vključil v knjigo citatov iz poročil okupatorskih odborov, česar bo pozoren lahko začutil pravo težavno vneto, ki je vladala med ljudmi, kdo bo več dal za zmago, „Rad sem delal, skromno dejal avtor o jetnih mapah rokopisov, smo ga obiskali na Dolenjski Ljubljani.

Danes objavljamo iz tega odlomek, v katerem napisan čas aretacij, njena naših ljudi v internaciji ter zbiranja sil bele garde.

Partizanski mami Ani Kocjan v slovo

„Pa starost prilize naskrivaj in te trdno objame, razbije te in vrže v kraj: iz rok ti veslo vzame...“

V partizanih je bila dobra kmečka hiša kakor potniku v puščavi oaza: ko se nisi imel kam več obrniti, ko se je tako rekoč vse sesulo pred teboj, ko si imel suha usta od žeje in lačen želodec in še za seboj sovražnika ali izdajalca, ko si bil razhajkan in tako rekoč od edince odrezan za več dni, tedaj si se zatekel k dobri, pošteni hiši in iskal zavetja, prosil kos kruha ali skodelico mleka.

Bog varuj, da bi pomislil na kozarec vina ali na kakšno drugo razkošno dobroto tistih dni! Odložil si karabinko v kot, zlezel na peč in s skledico žganecv in toplega mleka, ne da bi se pokrival, jedel, jedel.

Taka dobra, poštna kmečka hiša, taka „oaza v puščavi“ je bila Dobravčeva kmetija v Dolenji vasi

pri Črnomlju. In na tej krepki kmetiji je gospodinjala Dobravčeva mama, Ana Kocjan, ki je umrla v ponedeljek, 11. februarja 1975, in bila v sredo, 19. februarja, v Vojni vasi pokopana. Skoraj bi imeli pri Dobravčevih „stoletnico“. Dočakala je lepo in visoko starost – 96 let. Vse skozi, odkar je prišla iz Zastave v Dolenjo vas – dobro uro hoda po vojskih gmajnah in steljnih – pa do zadnjega diha tako rekoč je garala na gruntu. Menda ni bila nikdar v svojih 96 letih pri zdravniku.

Pridne roke in dobro srce – „doto, ki je nima milijonarka“ – je prinesla k hiši in svojemu možu Janezu podarila lepo rešto otrok. Vse je spravila k dobremu kosu kruha. Dva pa je v partizanih podarila na oltar domovine in tako dala najtežji krvni davek. Pa ne samo to. Dobravčeva mama je bila vse čas NOB resnična partizanska mamica. Koliko je bilo borec in bork, ki so našli pri njej zatočišče, prenočišče in prepotreben kos kruha. Vsak čas so trkali na vrata in okno – saj je bil komaj za streljaj italijanski bunker v Vojni vasi – in pri mami so se kljub

temu počutili varne. Prinesla jih je loza, pojedli so in kaj popili, tudi se počili, pa naložili nahrbtnike in spet jih je vzela loza.

Pokojna mama Anika ni nikoli vprašala, kdo so, kaj so in odkod so. Samo pomagala je, kjer je mogla in kolikor je največ mogla. O, koliko belokranjskih mater je bilo takih, po vseh vasih to in onstran Lahinje! Seveda so bile vasi od gozdvih najbolj blizu našim borecem in vanje so se najlažje zatekli, tudi če je včasih bila rajcija in vse mogoče hajke.

„Zadno pest soli sem jim dala, gospod. Kaj sem pa hotela, smilili so se mi. Ko boste šli kaj v Stari trg in čez Kolpo, pa mi jo kakšno pest pritorite.“ Tako mi je povedala, ko sem pri prednjih vratih vstopil, pri zadnjih pa je odšel partizan s polnim nahrbtnikom.

V Rodinah so imeli Dobravčevi svoj vinograd. Ker je ta vinská gorica spadala že v času italijanske okupacije pod osvobodeno ozemlje, so morali oče ineti dovoljenje ali „prepuščnico“, če so hoteli po vino v

zidanico ali na delo v vinograd. – Kar čez dva bloka so morali – v Vojni vasi v mesto in na „Čardaku“ iz mesta – in seveda so imeli vedno v notranjem žepu čutarico „kacje sline“, ki so jo italijanski vojaki imenovali „grappa“, mi pa smo ji rekli pristna domača slivovka. To so ponudili na eni in na drugi rampi in si tako utirali „uglajeno pot na osvobodeno ozemlje“ in spotoma marsikaj prenesli partizanom. V njihovi zidanici je bila tudi javka in marsikateri vojak naše vojske si je podprl rebra in popil čašo dobrega vina, ki ga v Kocjanovi zidanici nikoli ni zmanjkalo.

Seveda so mama prišli za očetom z voli in vozom, pripeljali kolje za trtje, gnoj ali kar že in zraven „kaj naložili in na črno pripeljali partizanom.“

In te dobre, belokranjske partizanske mamice ni več!

Mislim, da se je marsikateremu borcu ali borki milo storilo pri srcu, ko je bral osmrtnico in se je hvalčilo s spominil dobrih manjnih rok, utrujenih od dajanja in pomaganja.

Kadar je bila hajka v Črnomlju, pa kadar je bil kakšen premik ali umik iz mesta, na primer v strahu pred bombardiranjem, tedaj so se

mnoge družine umaknile v Dolenjo vas in v okoliške vasi.

Seveda je bila Dobravčeva mama vedno tista, ki je tudi tem pomagala. Iz lastne hiše se je umaknila, da je nudila svoj prostor družinam z otroki in košček štedilnika za kuhanje. In vse se je tako lepo bratsko zvrstilo, kljub temu da je bila domača družina dovolj številna. Tudi pred mojimi očmi so se zvrstili številni sprehodi in obiski v Dolenji vasi, v dolgih 30 letih mojega dušnopastirskega delovanja v Črnomlju. Tako blizu smo si bili zlasti v tistih letih vojne in si drug drugemu pomagali na vse načine. Aktivno, organizirano delo v okviru NOB nas je vedno bolj povezovalo in seveda stroga konspirativnost, saj je bila Dolenja vas tako rekoč na vratih močne italijanske postojanke v Črnomlju in Dobravčeva hiša ožigosana kot „rdeča“ in močno povezana s takratnim črnomaljskim kaplanom, ki so me s posmehom klicali „cappelano rosso“ – rdeči kaplan.

Kaj vse bi lahko še napisal o naši dobri Dobravčevi mami! Ko sem brskal po svojih dnevnikih in zapiških iz tistih let, mi je prišlo pod reko cel kup pesmi in roka mi je nehotno stisnila list, že orumenel, z naslovom: „Dolenja vas 1941“. Sam

sebi sem tu, daleč v Kropi, no Jelovico, sredi slavne tradicije, nedaleč od hruške goš, recitiral skromno, vedno dobronamerno, da bi bil dobronamerno. Jasnó se mi je prikazal poseben dobronamerni materinski nasmeh in ljubeznivi materinski nasmeh in svetle oči, ki so me gledale in me gledale. „partizanske mamice“ nove Ane iz Dolenje vasi pri Črnomlju.

„Naj čašo dvignejo, kaplan naš novi ste črnomaljski: če „rdeč ste“ nič ne de, slovensko da imate le srec. Letošnjega smo natočili. Da bi zdravi. Še in še ga pili. Lahe z zemlje skoraj prepodili. Za vse dobro, za vsako škodo čega kruha, za vsako škodo lega mleka v lačnih otroških vojne, za brez številnih otrok, del, za vso šestdesetletno delo, hojo po pravilni slovenski vse bridko in težko, za vse na oltar domovine, napisal Dobravčeva mama“, napisal vsch nas.

JOŽE LOJZE Kropa na Gorenjski

kultura in izobraževanje

Mladi talenti

Jutri v Škocjanu literarni nastop učencev

V okviru prireditve, ki jih je novomeška ZKPO razpisala pod naslovom „30 let svobode“, bo jutri ob 16. v škocjanski osnovni šoli literarno popoldne učencev osnovnih šol iz novomeške občine. S poskusi v prozi in poeziji se bodo predstavili učenci, ki polnijo literarne strani glasil, ki jih na šolah izdajajo novinarski ali literarni krožki.

Za literarno popoldne so se prijavi učenci: Slavka Hudoklin in Metka Hrastar iz Bršlina, Jože Lavlič, Karmen Kenda in Igor Luklič iz Dolenjskih Toplic, Marjanca Gutman in Romana Trunkelj, Suzana Gutle, Damjana Vene z Otočca, Zvonka Jarc in Marija Sukovič iz Mirne peči, Vladimir Jurekovič, Angelca Granda in Anica Smole s šole Katja Rupena, Cveta Grill, Mateja Luzar in Mojca Hrastar s šole Milka Šobar - Nataša, Barbka Močivnik in Vesna Metelko iz Sentiernice, Mojca Kukman in Zdenka Modja iz Smarje, Miran Čelcun iz Škocjana, Alenka Zupančič iz Škocjana, Željko iz Vavte vasi ter Anka Brulec in Alenka Urbančič iz Žužemberka. Med temi jih 16 obiskuje osmi, 4 sedmi, 5 šteti, eden peti in eden tretji razred.

FILM O MATERI HEROJA MAROKA

Prizadeveni kinoamater in predsednik sevnjskega Kino kluba Franc Pavkovič je posnel kratek barvni film pod naslovom „Herojeva mati“. Gre za mater narodnega heroja zani tudi nekateri doslej še neznanji dokumenti o padlem heroju. Film je zena v Domu počitka Impoljca mitali petek po koncertu okteta Boštanjski fantje. V tem domu namreč živi mati heroja Maroka.

NAŠA USPEŠNICA NA FINSKEM

Radjska igra igra Frana Puntarja „A“, ki je leta 1968 prejela prvo nagrado na natečaju RTV Ljubljana in bila leto kasneje razglašena za najboljšo na radjskem festivalu v Ohridu, je bila, ka-glašena tudi za najboljšo tujo radj-igo, ki jo je režirala Rosanda Sajko, bodo poslušalci prvega programa ljubljanskega radia lahko slišali 24. junija, ko bo ta radjska postaja po-novna štiri najuspešnejše igre, nare-jene v Ljubljani: poleg Puntarjeve „A“ tudi Ocvirkovo „Ko bi padli z neba“, Kosmačevo „Tantadruf“ in Hengovo „Cortesova vrtnitev“.

Mali kulturni barometer

SKOPJE: SKLEP O PODPORI - Na VII. kongresu Zdrženja dramatičnih umetnikov Jugoslavije so lani na gledališki kolektiv namenili dohodka ene predstave v korist Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, ki že nekaj let deluje v zelo slabih razme-rih. Veliko gledališč je že izpolnilo

LJUBLJANA: OTVORITEV - Prejšnji teden so v ljubljanski Mali palači odprli razstavo objektov in grafik Draga Hrvackega. Odprta bo do 6. aprila.

OBVESTILO

Spet je prišel čas spomladan-skih del na polju in v vinogradih ter živahne gradbene dejavnosti. Zato naprošamo vse, ki bodo pri zemeljskih delih naleteli na kakršnekoli starinske najdbe in izkopanine, na primer lončene posode, železne ali bronaste predmete, star denar, kosti, gro-najdbe ali zidove: obvestite o najdbi najbližji muzej! Arheolo-ške najdbe so dokazi naše naj-starejše zgodovine, zato jih va-rijate pred uničenjem in obve-ščajte nas o takih najdbah. Dolenjski muzej Novo mesto

Miloš Poljanšek, predsednik republiške kulturne skupnosti (sredi slike), med „letečim“ obiskom prejšnji teden v Novem mestu. Ni zvedel, katera „lestvica“ za kulturo bi bila za dolenjske in posavske kulturne skupnosti „prava“. (Foto: Ivan Zoran)

Hudo leto se piše kulturi

Zdajšnji predlogi za prispevno stopnjo na Dolenjskem ne ustrezajo

Skoraj istočasno, ko so dolenjske, gorenjske in primorske (obalne) občine z objavo odprtih pism slovenski javnosti izrazile nezadovoljstvo ob predlogu, da bi jim za kulturo ostala le polovica od predlagane stopnje 0,74 odst., torej 0,37 odst., medtem ko bi morale republiko od-vesti poleg 0,17 odst. za kulturno skupnost Slovenije še 0,20 odst. za solidarnost, je izvršni odbor republiške kulturne skupnosti ponudil nov predlog: vsoto za kulturo v občinah

ZA LOKALNI RADIO

Na nedavni prvi seji izvršnega odbora kočevske kulturne skupnosti so obravnavali poslovniki, ob tem pa se predlagani statut in poslovnik skupščine kulturne skupnosti. Za tajnico strokovne službe so imenovali Andro Remžgar-jevo, ki je že do zdaj opravljala to dolžnost, poleg tega pa je bila tajni-ca lutkovnega gledališča in ZKPO. Na seji so razpravljali tudi o že izde-lanem predlogu za lokalno radjsko postajo v Kočevju. Ustrezno študijo so s priporočili poslali na vpogled in v obravnavo krajevni skupnosti in občinski konferenci SZDL. V. I.

RAZSTAVA TREH

Danes ob 18. uri bodo odprli v Dolenjski galeriji v Novem mestu sli-karsko razstavo, na kateri se bodo s tridesetimi deli predstavili Emerik Bernard, Bogoslav Kalaš in Milena Usenik. Pri otvoritvi bo sodeloval pionirski pevski zbor osnovne šole „Katja Rupena“ iz Novega mesta. Razstava je posvečena dnevu žena. Obiskovalcem v pojasnilo pa še to, da prihaja ta likovna prireditev ne-koliko kasneje zavoljo urbanistične razstave, ki je zasedla zgornjo dvora-no v galeriji.

OTVORITEV ZA PRAZNIK

Na Vinici naj bi kulturno dvorano uredili in odprli do krajevnega praz-nika 21. oktobra. Material in denar za ta dela so zbrali gasilci. Prosvet-no-gasilski dom gradijo tudi na Pre-loki. Za ta dom bodo potrebna po-sojila, vendar ta čas še ne vedo, kje jih bodo dobili. V tem kraju deluje znana folklorna skupina, dvorana pa bo razen za folkloro še za druge kulturne vrstni.

MARIBOR: POSLOVILNA PREDSTAVA - Znani gledališki režiser Slavko Jan se poslavlja od aktivnega gledališkega dela. Kot zad-nje delo bo postavil na oder Drame SNG v Mariboru Kreftove „Kranjske komedijante“.

LJUBLJANA: PET BACHOVIH KONCERTOV - Slovenska filhar-monija v Ljubljani bo od 8. marca naprej pet sobot zapored pripravila koncert del Jochanna S. Bacha. Med drugim bo Slovenski komorni orke-ster pod taktirko dirigenta Antona Nanuta izvedel tudi vseh šest Bacho-vih Brandenburških koncertov. Ob večerih vsch Bachovih orgelskih skladb, ki jih igra po Ljubljanskih cerkvah organist Hubert Bergant, so torej ljubiteljem Bachove glasbe na voljo še koncertni večeri.

LJUBLJANA: RAZSTAVA - 6. marca so v malih razstavnih prostori-h ljubljanske Moderne galerije od-prli v okviru cikla „Prisotnosti“ raz-stavo novih slik, risb in plastik Andreja Jemca.

LJUBLJANA: IZVIRNE IZDAJE SLOVENSKE MATICE - Slovenska matica praznuje letos že 110 let delo-vanja. Ob tem častitljivem jubileju bo v okviru založniškega programa izdala sama izvorna slovenska dela. V „Filozofski knjižnici“ bo izšel izbor filozofskih spisov Alme Sodnikove (uredil jih bo Franc Jerman), v zbirki „Razprav in esejev“ pa bo iz-šla monografija Helge Glušič o pri-povedni prozi Cirila Kosmača.

v letošnjem letu naj bi dobili tako, da bi lanskoletno, z družbenim do-govorom dovoljeno porabo pomno-žili z indeksom 120,1.

Ko je predsednik republiške kulturne skupnosti Miloš Poljanšek prejšnji petek v Novem mestu s tem predlogom seznanjal predstavnike kulturnih skupnosti iz dolenjske in posavske regije in hotel zvedeti, ka-teri predlog v občinah bolj ustreza, ni slišal enotnega mnenja, saj bi bil prvi predlog ugodnejši za manj, dru-gi pa za bolj razvite občine. Slišal pa je, da bi občine niti po prvem niti po drugem predlogu ne imele dovolj denarja za kulturo, že zato ne, ker republiški predlogi ne upoštevajo sa-moupravnega sporazumevanja, ob katerem je kultura rasla v preteklem letu.

Milošu Poljanšku so predstavniki kulturnih skupnosti tudi povedali, kaj bo treba letos iz občinskih kulturnih programov povsem črtati in

kaj temeljito „obrezati“. V Novem mestu bodo morali prikrajšati vse poklicne kulturne ustanove in ZKPO, ljudskim knjižnicam ne bodo mogli dati denarja za nakup ene same nove knjige, povsem pa bo od-padlo kakršno koli izobraževanje kulturnih delavcev, sodelovanje med občinami, urejanje dvoran, akcije spomeniškega varstva in podobno. Na najslabšem sta Črnomelj in Metlika, kjer bi ne mogli vzdrževati niti tega, kar imajo v kulturi.

In tudi tole je bilo slišati v Novem mestu: namesto da bi se kulturni de-lavci posvečali izvajanju kulturnih programov, zapravljajo dragocen čas za sestanke, s katerih se navadno vračajo z glavobolom.

I. Z.

GODBENIKI POD NOVO TAKTIRKO

Med vzponi in padci

Jože Birkelbah: »Po Beli krajini nas bodo spet slišali, ko bomo popolni«

„Igramo na proslavah, spominskih slovesnostih, pogrebih, sestajamo se, vadi-mo dvakrat na teden, za sa-mostojen koncert pa se ne bomo odločili, dokler godba ne bo popolna,“ pravi Jože Birkelbah, sofer in avtomehanik kanizarskega rudnika, v godbi pa trobentač in društveni podpredsednik.

Imeli. Ampak kaj, prišlo je do nesporazuma, Gardiševa nas je zapustila in spet smo se morali sprizniti, da ne bo naraščaja.“

Jože Birkelbah, pri črnomaljski godbi že od leta 1947.

Črnomaljsko pihalno godbo vodi zdaj že nakaj časa Silvester Mihelčič (starejši) iz Metlike. Poslušajo ga, mu sledijo, radi pa bi, da bi kaj kmalu naučil tiste mlade fante, ki jim že tedne in tedne vceplja znanje, to pa zato, pravi Birkelbah, da bi bili v godbi spet zasedeni vsi „glasovi“ in da bi spet nasto-pali na koncertih kot včasih.

I. ZORAN

Godba že dalj časa pozna vzpone in padce. „Spominjam se,“ pravi Birkelbah, „da sem bil pred šestimi leti, čeprav že takrat ne več mlad, v godbi eden najmlaj-sih. Tako ni šlo, ker pa mladih nismo dobili, smo se za leto in pol razšli. Na sestan-ku smo se potem zmenili, da bi spet začeli. Godbo je pre-vezela Marjanca Gardiša. Na-učila je mlade in v taki za-sedbi smo se pred leti udele-žili republiškega tekmovanja v Kopru ter zasedli tretje mesto. To so bili sicer lepi časi. V Beli krajini skoraj ni večjega kraja, kjer bi ne igra-li, mnogo koncertov, smo

Knjige potujejo k bralcem

Kočevska knjižnica bo letos izposodila okoli 42.000 knjig na dom

Čeprav ji grozi izselitev (iz centra za vzdrževanje in gradnjo športnih objektov), ljudska knjižnica v Kočevju ne bo šla na cesto, ampak bržkone še na boljše. Kot je slišati, bo lahko zasedla sedanje upravne prostore Avta ob Ljubljanski cesti in bo tako še na primernejšem mestu.

Knjižnica namerava letos iz-posoditi približno 42.000 knjig na dom in 19.000 priročnikov, revij, časopisov in drugega gra-

diva v obeh čitalnicah. Prirastek novih knjig naj bi bil 1.800, od tega pa vsaj 150 knjig v tujih jezikih in jezikih bratskih narodov. Poleg tega namerava knjiž-nica naročiti 40 naslovov doma-čih časnikov in 4 tuje. Približno 300 knjig iz dosedanjega fonda

bo izločenih, 400 pa jih bo šlo v ponovno vezavo.

Izposoje prek potujoče knjiž-nice bodo letos predvidoma de-ležni bralci v Mozlju, Fari, Osil-nici, Podpreski in Travi, če bodo dobili knjižničarja, pa tudi v Predgradu in Strugah. Potujočo knjižnico bi bilo možno organizirati tudi v neka-terih drugih krajih, vendar pre-bivalci še niso dali pobude za to.

Pesnikova hiša - kulturni hram

V Župančičevi rojstni hiši bo več zbirk

Kaže, da bo hiša, v kateri se je rodil pesnik Oton Župančič, kmalu v celoti služila kulturi. Kot pravi Anton Troha, ravnatelj viniške osemletke, bodo zadnjo petino te hiše odkupili letos. To zamisel podpirajo vsi, še najbolj pa črnomaljska kulturna skupnost, ki bo pri urejanju Župančičeve hiše sodelovala z denarjem.

Ko bo vsa hiša namenjena kulturi, se bodo postopno lotili načrtnega urejanja zbirke, ki bodo v njej. Župančičevo zbirko, bržkone najpomembnejšo, bodo razširili in pregledneje uredili. Na novo bo pod to streho dobila zavetišče zgodovinska zbirka Vinice. Svoj prostor naj bi dobili borci, v Župančičevo hišo pa se bo preselila tudi krajevna knjižnica, ki je zdaj v šoli.

Gradivo za zgodovinsko zbirko Vinice že več let zbirajo vi-niški šolarji pod vodstvom učiteljev. Seveda je sotrudnikov še več, pri čemer ne gre prezreti zlasti strokovnjakov. Gradiva je že veliko zbranega, preden pa se bo selilo v Župančičevo hišo, bodo njegovo vrednost preveri-li.

Anton Troha pravi: „V načrtu imamo, da bi do sredine junija zbrali in uredili vse to gradivo ter ga razstavili v šoli. Domačini in strokovnjaki, ki bodo razstavili obiskali, bodo naprošeni, naj povedo, kaj sodi v končno zbirko v Župančičevi hiši in kaj ne. Preprčan sem, da bo tako preverjanje zbirki samo v korist.“

I. Z.

podčrtano

Prerekanje o letošnjih prispev-nih stopnjah za kulturo v Slove-niji čedalje bolj kaže na to, da bo kultura od vseh dejavnosti, ki se morajo podrediti resoluciji o gospodarnosti in razvoju v letu 1975, potegnila najkrajši konec. To pomeni, da bo njena rast v najboljšem primeru običajna na lanski stopnji, sicer pa se bo mo-rala na lestvici pomakniti za ne-kaj klinov navzgor. V občinah so se, čeprav z bolečim srcem, že lotili rezanja kulturnih progra-mov, za zdaj resda samo na pa-pirju, vendar bodo to bržkone kmalu občutili tudi „upniki“ skladov kulturnih skupnosti.

Delna smrt

Resnici na ljubo je treba pove-dati, da grozi resno striženje kul-turi le nekaj mesecev potem, ko so bile na partijskih, sindikalnih in mladinskih kongresih (da dru-gih ne omenjamo) sprejete nove resolucije o tem, kako nujno je razvijati kulturo, jo približati de-lavcem in v snovanju vključiti kar največ nepostednih proizva-jalcev. Teško bo namreč prav te delavce, ki jim je bilo toliko obljubljeno in je bilo v njihovem imenu izgovorjenih in napisanih toliko lepih, da ne rečemo viso-ko letošnje besed, prepričati o nasprotnem ali pa jih pripraviti celo do tega, da bi postali sopo-grebi vsega, kar bo hočeš nočeš moralo (za vselej ali za krajši čas?) umreti.

In še to podčrtajmo, da se kulturi slabo piše prav v letu, ko bomo z največjim častmi proslavili 30-letnico osvoboditve, obletnico nekega obdobja, za ka-terto priznamo, da bi bilo težje iz-bojevano, ko bi mu ne stala ob strani kultura. Naj se ob tem spomnimo še besed, ki jih je lani v Semiču na proslavi 30-letnice prvega kongresa slovenskih kulturnih delavcev izrekel dr. Boris Majer: „Kakor je bila kultura med vojno vključena v strategijo NOB, tako se danes vključuje v strategijo boja za razvijanje sa-moupravnega socialistične demo-kracije.“

J. JUST

SAMORASTNIKI RAZSTAVLJAJO

Minuli torek je v jedilnici sevnjske Lisee pokazalo svoja dela troje „samorastnikov iz Sevnice“, kot so si nadel skupno ime. Knez je razsta-vil svoja olja, Sumelj grafike s tušem, Gole pa poleg slik še štore. Razstava bo odprta do prihodnjega torka vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne in popoldne od 16. do 19. ure.

I. Z.

JEZIKOVNI NASVETI

USPELO MI JE, POSREČILO SE MI JE ...

Čeprav je književnik Janez Gradišnik že pred leti upravičeno opozarjal na neslovensko rabo glagola *uspjeti* v pomenu *posrečiti se*, lahko dan za dnem še vedno beremo po časopisu take in podobne stavke: Gasilci so do večera uspeli pogasiti požar. - Naši igralci so uspeli v drugem polčasu izenačiti. To rabo smo očitno in popolnoma brez potrebe prevzeli iz srbohrvaščine, kjer so taki stavki povsem pravilni: U ovom pothvatu nisam uspio. (Jurancič: Srbohrvaško-slovenski slovar, str. 1050.) Toda Slovenci bi gorenja stavka napisali tako-le:

Gasilec je uspelo (se je posrečilo) do večera požar pogasiti. - Našim igralcem je uspelo (se je posrečilo) v drugem polčasu izenačiti.

Ker imamo torej kar dve možnosti, da povemo isto misel lepo po naše, res ni nobenega vzroka, da bi hodili na posodo drugam. Potemtakem si zapomnimo: *uspelo mi je, uspelo ti je, uspelo mu je* (ne pa: uspel sem, uspel si, uspel je ... napraviti).

OJ TA SLOVENSKI (JUGOSLOVANSKI) PROSTOR

Pred nedavnim smo na tem mestu razpravljali o pravilni rabi predlogov v zvezi z zemljepisnimi imeni, kakor so Dolenjska-Dolenjsko, Gorenjska-Gorenjsko itd. Toda zdi se, da je bil naš trud skorajda nepotreben. Odprite katerikoli naš časopis, poslušajte katerokoli predavanje ali poročilo na sestanku, teh imen tam skoraj ne boste našli več! Ali so preveč preprosta ali premalo imenitna ali kaj. Namesto teh pa boste slišali in brali kvečjemu: To vprašanje je prisotno v vsem slovenskem prostoru. - Naše gospodarstvo se uveljavlja tudi izven jugoslovanskega prostora.

Ni kaj reči: prav imenitno se sliši ta *prostor*, dosti imenitnejše, kakor recimo, *Slovenija* ali pa *Jugoslavija*. - Toda če bo šlo tako naprej, bomo nemara po dnevu žena v časopisju že lahko brali tudi takle sestavek: *V vsem slovenskem prostoru so bile 8. marca letos močno prisotne proslave naših delovnih žena*. - Dober tek!

I. Z.

Možnosti za visokošolski študij

V vojaških višjih in visokih šolah pestra izbira poklicev - Vojaški poklic ne zavira pridobivanja visokošolske izobrazbe

Malo je znano, da so v komandah, enotah in ustanovah JLA, v štabih in enotah teritorialne obrambe, skratka v vseh strukturah naših oboroženih sil ljudje, ki opravljajo več kot 70 različnih poklicev. Vsi ti poklici, razvrščeni v posamezne službe (tehniška, prometna, gradbena, geodetska, sanitetska, veterinarska, finančna, administrativna, glasbena) in rodove tvorijo tako imenovane vojne poklice, katerih pomen je, v pripravi in organizaciji vseh sil in družbenih činiteljev za obrambo države.

O srednjih vojaških šolah in o vojaški gimnaziji smo že pisali. Danes pogledimo, kako je z vojno akademijo.

Višje vojaške šole, v katerih traja šolanje dve leti, so predvsem v sestavi vojaških akademij kot njihova prva stopnja. V njih si vojaške starišine pridobijo višjo strokovno izobrazbo.

Pri višjih vojaških šolah ločimo nekaj zanimivih in posebnih oblik šolanja, prilagojenih značaju vojaškega poklica. Ločimo „normalne“ in posebne „namenske“ (komandno-štabne akademije, visoka vojaškopolična šola JLA, šola za

narodno obrambo in vojnomedicinska akademija JLA).

VOJAŠKE AKADEMIJE

Akademija kopne vojske v Beogradu ima več smeri: pešadija, zemeljska artilerija, inženjerija, oklopne enote, protiletalska obramba, atomsko-biološko-kemična obramba in geodezija. V zaključnem letu nadaljujejo gojenci pouk v centrih, kjer imajo poligonski pouk.

V Zagrebu je tehniška vojaška akademija kopne vojske, ki ima več smeri: motoroznanstvo in motorna vozila, prometništvo, oborožitev, pi-

rotehnika, elektronika, rakete in raketne naprave.

Letalska akademija v Zemunik pri Zadru šola pilote za letanje na letalih vseh vrst in na helikopterjih. Elektronike in letalsko motoroznanstvo poučujejo v letalsko-tehniški akademiji v Rajlovcu in v Zarkovu pri Beogradu.

Poleg teh so še: mornariška vojaška akademija s pomorskim in tehničkim oddelkom ter ekonomska vojaška akademija.

Šolanje v vojaških akademijah traja štiri leta, razen v tehniški in letalski, kjer je študij podaljšan za dva semestra. Gojenci dobe po končani akademiji čin aktivnega podporočnika, tisti, ki končajo tehniške akademije, pa strokovni naziv diplomiranih vojaških inženirjev. Pomorski oficirji s končano akademijo imajo priznano izobrazbo tudi za poklice v naši trgovski mornarici.

V vojaške akademije se lahko vpišejo poleg mlajših oficirjev, ki so končali srednje vojaške šole, tudi vsi maturanti srednjih šol in vojaških gimnazij, ki v dotakratnem šolanju nimajo slabšega učnega uspeha (najmanj dober). Kandidati ne smejo biti starejši od 20 let. Gojencem je na voljo brezplačno stanovanje, prehrana, šolske potrebščine, zdravstveno zavarovanje, ves čas šolanja pa dobivajo tudi mesečno žepnino.

„NAMENSKÉ“ VOJAŠKE ŠOLE

Šolanje aktivnih in rezervnih oficirjev za komandne in štabne dolžnosti poteka v komandno-štabnih akademijah (KSA kopenske vojske in KSA vojnega letalstva ter protiletalske obrambe v Beogradu, KSA vojne mornarice v Splitu. Slušetelji teh akademij so predvsem oficirji s končano vojaško akademijo in z bogatim praktičnim znanjem. V isti rang sodi tudi visoka vojnopolitična šola JLA v Beogradu.

Najvišja šola JLA je šola ljudske obrambe v Beogradu. V nji se šolajo oficirji za najbolj odgovorne naloge v oboroženih silah SFRJ. Pogoji je, da so končali eno od komandno-štabnih akademij ali visoko vojnopolitično šolo.

Šolanje v vseh „namenskih“ visokih vojaških šolah traja dve leti. Na šolah je mogoče dobiti vse strokovne nazive (mgr., dr.).

D. MARAS

Praktični pouk na vojaški akademiji

Srečne divje svinje

Z nedavnega lovskega pogona ribniške lovske družine se je po skrivnih kanalih spet pritihotapila do nas zanimiva zgodba, za katero pa ne moremo jamčiti, če je resnična ali samo „lovska“.

Bilo je na pogonu pred tremi, štirimi tedni. Lovci so se razvrstili po stojiščih, gonili in kandidati za prave lovce pa so „lajali“, da bi pripodili divjad pred cevi ribniških preizkušanih jagrov dobrega pogleda.

Tudi lovec Tonček je stal z nabasano puško na izbrancem mestu, ostro opazoval okolico, predvsem seveda proti gonilem, in se nekoliko dolgočasil, menda pa ga je tudi zeblo. Ker ni vajen kar tako lenariti, se je tudi zdaj zaposlil tako, da je odprl nahrbtnik in začel tam, „na delovnem mestu“, poizkušati trgovski blagor.

Prav ko je imel usta najbolj

nabasana s salamo, se je prikazalo bistremu Tončkovemu očesu šest divjih svinj. Hitro je pograbil puško, pomeril in: „Bum!“ se je razleglo po Mali ali morda tudi Veliki gori.

Toda glej ga, vraga! Čeprav je Tonček veljal za lovca, ki ima dober pogled, se nobena divja svinja ni zvrnila na dlako. Le zavilile so in jo pobrisale, preden je utegnil drugič nameriti.

Po lovju so Tončkovi lovski tovariši razdri na račun njegovega strela precej bolj ali manj lovskih. Trdijo namreč, da je s salamo nabasani Tonček prehitro pritisnil na nabasano puško, in sicer na tistega petelina, ki je „šrote“ ven spustil, preden pa je presenečeni Tonček utegnil pritisniti še na petelina, ki bi sprožil kroglo, divjih svinj že ni bilo več nikjer.

J. PRIMC

ZAHVALA

Po kruti boleznini nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

ANA VESELIČ

iz Adlešičev v Beli krajini

Zahvaljujemo se sosedom za vsestransko pomoč, govornikom in znanecem za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Iskrena zahvala kolektivoma Belt in IMV obrat Črnomelj, župniku za opravljeni obred, še posebej pa tistim, ki ste jo spremlili na zadnji poti.

Žalujoci: mož Jože, sinovi in hčere z družinami, vnuki in drugo sorodstvo

Osnovna šola Mirna razpisuje mesto

delavca-ke pri razmnoževalnih strojih

Pogoji: Znanje strojepisja in veselje do dela na razmnoževalnih strojih. Prošnje naslovite na odbor za medsebojna razmerja pri Osnovni šoli Mirna do 31. 3. 1975. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

PROSTA DELOVNA MESTA

Novoteks

tekstilna tovarna Novo mesto, Foersterjeva 10, n. sol. o.

razglašča
prosti delovni mesti

ZA PLANINSKI DOM „VINKA PADERŠIČA“ pri Gospodični na Gorjancih.

1. OSKRBNIK DOMA
2. KV KUCHARICO

Pogoji:
pod 1. VK ali KV gostinski ali trgovski delavec ali delavka z nekaj letno prakso
pod 2. KV gostinski delavec ali delavka kuharske smeri

Kandidati lahko dobijo podrobnejša pojasnila v kadrovskem oddelku podjetja.

Ponudbe sprejema kadrovski oddelk podjetja 15 dni po objavi.

PROSTA DELOVNA MESTA!

OPEKARNA ZALOG
Novo mesto p. o.

objavlja
prosto delovno mesto

1. SEKRETARJA PODJETJA IN
2. POMOČNIKA TEHNIČNEGA VODJE

Pogoji: pod 1. višja šola pravne ali upravne smeri in 2 leti prakse v gospodarstvu, pod 2. končana srednja šola gradbene smeri brez prakse.
Poskusno delo pod 1. in 2. je 2 meseca.
Rok prijav: 15 dni po objavi.

PROSTO DELOVNO MESTO!

SKUPŠČINA REGIONALNE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI
NOVO MESTO

RAZPISUJE
prosto vodilno delovno mesto

SEKRETARJA REGIONALNE ZDRAVSTVENE
SKUPNOSTI

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da imajo visoko izobrazbo pravne ali ekonomske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na področju družbenih dejavnosti;
— da imajo višjo izobrazbo upravne, pravne ali ekonomske smeri in najmanj 8 let delovnih izkušenj na področju družbenih dejavnosti;
— da imajo družbeno-politične in moralno-etične kvalitete;
— da imajo organizacijske sposobnosti.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisov dosedanjih zaposlitev pošljejo najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST NOVO MESTO, Kidričev trg 3 – v zaprti ovojnici in z označbo: razpis sekretarja RZS.

Izbran bo kandidat, ki ga bo po predhodnem predlogu izvršilnega odbora RZS in predsednikov skupščin občinskih zdravstvenih skupnosti ter ob soglasju občinskih skupščin Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje izbrala skupščina Regionalne zdravstvene skupnosti Novo mesto.

»Dolenjski list« tribuna bralcev

PROSTA DELOVNA MESTA!

Podjetje storitvenih obrti
„KOVINAR“ KOČEVJE

razpisuje prosti
delovni mesti

1. Poslovodjo obrata inštalacije (voda, centralna)
2. Pomočnika poslovodja obrata inštalacije

POGOJI:

pod 1: srednja strokovna izobrazba strojne smeri in 10 prakse na vodilnem oziroma vodstvenem delovnem mestu,
pod 2: srednja strokovna izobrazba strojne smeri in 5 prakse.

Pismene prijave z opisom dosedanjega dela pošljite najkasneje 15 dni po objavi na naslov podjetja.

trgovsko podjetje na debelo in drobno
Novo mesto

dolenjska

objavlja
za TOZD „Detalj“ Črnomelj
prosto delovno mesto

PRODAJALKE
za „Blagovnico“ Črnomelj

Pogoji: končana šola za prodajalce s 5-letno prakso v oblačni ali mešani stroki. Poskusno delo bo trajalo en mesec. Delovni čas je enozmenny. Rok za vlaganje prijav je 8 dni po objavi.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA LEKARNI
NOVO MESTO

OBJAVLJA
prosto delovno mesto

— DIPLOMIRANEGA FARMACEVTA

Pogoji:
Poleg splošnih pogojev za pridobitev lastnosti delavca, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:
— da je diplomiran farmacevt s strokovnim izpitom. Zaposlitev je za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Kandidati lahko vložijo prijave v roku 15 dni po objavi razpisa. Lekarno Novo mesto — Odbor za medsebojna razmerja.

Nepričakovan polom

Novomeščani zaenkrat na četrtem mestu

Prejeto nedeljo se je začel zaključni del republiškega ekipnega šahovskega prvenstva, v katerem igrajo tudi Novomeščani kot najboljša ekipa v prvi slovenski šahovski ligi-zahod.

V Novem mestu je v drugem kolu igrala ekipa iz Celja, ki je osvojila prvo mesto v zahodni šahovski ligi v Ljubljani pa so se pomerili s Ljubljani in v Koprivnici. Nihče ni pričakoval, da bodo gostje v Novem mestu doživeli tako visoko zmago. Rezultati: Osterman - Bervar remi, Pržnik - Pečec 0:1, Sitar - Streič 0:1, Petkovič - Studeničič 0:1, Lamič - Čeglar 0:1, Milič - Jazbec 0:1, A. Pržnik - Uzman 1:0, Poldos - Kromberger remi, Poredoš - ...

- Agrč 0:1 in Pucelj - Planinc 0:1. Vrstni red po 2. kolu: Celje 11,5, Kovinar 11, Iskra 9,5 in Novo mesto 8.

KOČEVJE - PTUJ 3,4:4,5

Za 5. mesto v republiški ligi so se šahisti Kočevja pomerili z vrsto Ptujja. Gostje so se predstavili kot dobri šahisti, tako da so bile vse igre zanimive. Trenutni rezultat je 3,5:4,5 ob eni prekinjeni partiji.

Rezultati: Cimer - Podkrajšek remi, Mestek - Bobak 0:1, Ivič - Majtenovič 1:0, Podkoritnik - Šeruga 0:1, Zupančič - Škarja remi, Janež - Knežević prekinjeno, Ofak - Polajžer 1:0, Mohar - Danjkar remi, Šega - Razberg 0:1 in Kirasič - Vavpotič remi.

Z. F.

KOČEVSKI INVALIDI PRVI

Invalidski klub Črnomelj je v počastitev obletnice SNOS priredil prijateljsko tekmo v kegljanju. V povabilu ostale klube iz Slovenije. V Črnomlju ni avtomatskega kegljača, so kegljali na dvosteznem keglju v Semicu. Tekmovalo je 8 ekip v 6 tekmovalci v borbeni igri za 6 lučev. Izidi tekmovalja so naslednji:

1. Kočevje, 410 podrtih kegljev v postavi: Poje Jakob, Horvat Miha, Šepar Tone, Brilan Stane, Mišič Ivan in Potočar Jože. Sledijo: Trbovlje, Hrustnik, Domžale, Ljubljana, Črnomelj I, Zagorje in Črnomelj II.

Ekipa so prejela diplome in kegljani dar. Tekmovalju je prisotnoval tudi predsednik zveze tov. Stane Lavrič, ki je na koncu tekmovalja dejal, naj bi bila taka tekmovalja po možnosti tudi v drugih krajih. Poudaril je, naj se še tekmovanje združijo v razvedrilo tekmovalne delovni invalidi in invalidi.

Organizacijo tekmovalja in tovarniško srečanje je bilo vzorno, za kar je pokrbel invalidski klub Črnomelj. Andrej Arko

Vodita prvi ekipi Krke in Krškega

Na mladinskem kegljaškem prvenstvu Dolenjske Valenčič in Štojsova

Na kegljiščih v Krškem in na Čatežu so prejšnji teden kegljači igrali predzadnje kolo dolenjske zimske kegljaške lige. Najbolje so se odrekli igralci novomeške Krke, ki bodo po vsej verjetnosti osvojili prvo mesto.

Njihovi najvernejši tekmeči, igralci prve ekipe Krškega, so na dolenjskem kegljišču dobro igrali, popuščali pa so na Čatežu. Kljub temu so dosegli drugo mesto, in kot kaže, bodo ob koncu tekmovalja na tem mestu tudi ostali. Vrstni red in rezultati: 1. Krka I (Krško: 505, Čatež: 4956), 2. Krško I (5042, 4692), 3. Krka II (4858, 4716), 4. Novo mesto (4824, 4824), 5. Mercator (4939, 4730), 6. Brežice (4809, 4720), 7. Zeleničar (4960, 4654), 8. do 9. Vseh devet (4866, 4569), 8. do 9. Krško II (4825, 4666), 10. Novoteks II (4681, 4417), 11. Mirna (4045, 4668).

Vrstni red posameznikov: 1. J. Doki (Krka II) 3440, 2. Jarc (Krka I) 3372, 3. Krušič (Krka I) 3371, 4. do 5. Bartoli (Mercator) in (Krka I) 3354, 6. Rožič (Krka I) 3347 idr.

Večkratne ekipe so odigrale tudi predzadnje kolo. Na kegljišču „Gorjan“ se ponavadi dosežejo slabši rezultati.

plavanje

Skupno Celulozar tretji

V zimskem bazenu v Kranju je bilo prejšnji teden slovensko mladinsko prvenstvo. Najbolje so se odrekli pionirje B. Nastopilo je 125 plavalcev in plavalcev iz najmočnejših slovenskih klubov, med njimi tudi tekmovalci iz celulozarskega Celulozara.

Rezultati: ml. pionirji - 50 m: Celulozar 38,4; 2. Koprivnikar 38,6; 100 m kralj: Koprivnikar 1:25,3; 2. Štok (oba) 1:25,4; 50 m prsno: 1. Svab (Celulozar) 43,3; 100 m prsno: 3. Koprivnikar (Celulozar) 1:39,9; 50 m hrbtno: 3. Koprivnikar (Celulozar) 1:40,2; 50 m delfin: 3. Mastikosa (Celulozar) 55,8; 100 m: 2. Svab (Celulozar) 1:35,0; ml. pionirke - 50 m kralj: 1. Celulozar (Celulozar) 39,1; 100 m: 1. Mikeln (Celulozar) 1:36,7; 50 m delfin: 3. Mastikosa (Celulozar) 1:00,6.

11 (1338) - 13. marca 1975

V počastitev 8. marca so v Stopičah organizirali rokometni turnir za mladinske ekipe. Na sliki: trenutek s srečanja med igralkami Bršina in Grma.

Pokal obetajočim Stopičankam

Na zimskem prvenstvu SRS v skupini C osvojili prvo mesto Krmeljčani

Osnovna šola „Janez Trdina“ v Stopičah je v počastitev 8. marca na šolskih igriščih pripravila mladinski rokometni turnir, na katerem so nastopile ekipe osnovnih šol iz novomeške občine. Pokrovitelj turnirja je bila novomeška konferenca za družbeno aktivnost žena, pokal najboljšim pa je predala predsednica konference Marija Suhaj.

Na dekliškem turnirju je nastopilo osem ekip, ki so se pomerile v dveh skupinah. V vseh tekмах smo gledali dober rokomet, v finalnem srečanju pa so Stopičanke in novomeške gimnazijke pokazale rokomet, kakršnega igrajo dekleta v drugi ali celo v prvi republiški ligi. Turnir je še enkrat dokazal, da je v Stopičah dobra rokometna šola.

Rezultati - 1. skupina: Stopiče - Bršina 4:3, Šmihel - Grm 6:1, Stopiče - Šmihel 8:4 in Grm - Bršina 1:1; 2. skupina: Gimnazija - Šentjernej 10:4, Katja Rupena - Stopiče 1:11, Stopiče - Gimnazija 5:12 in Katja Rupena - Šentjernej 4:5, finale: Stopiče - Gimnazija 13:12.

V finalni tekmi so se dekleta predstavile s hitro in domiselno igro v napadu in zelo borbeno v obrambi. V prvem polčasu so povedle gimnazijke, toda domače rokometarice

KRKA DRUGA

V ženski skupini B so nastopile igralke novomeške Krke. Nadarjene Novomeščanke so odlično igralce predvsem v zadnjih treh srečanjih in doživle tri zmage. Z malo več sreče bi lahko Novomeščanke postale celovški prvakine v skupini. Rezultati: 5. 6. in 7. kola: M. Strukelj - Krka 10:11, Krka - Olimpija B 9:7 in Krka - Grosuplje 9:5.

V sedmih srečanjih so Novomeščanke doživle pet zmag in z 10 točkami osvojile drugo mesto.

SEVNIČANKE ŠESTE

V skupini A so nastopile igralke sevnjske Lisce, ki nastopajo v najkvalitetnejši republiški ženski ligi. Ker je bila ta skupina izredno močna, so Sevnjske v sedmih tekmah iztržile le štiri točke. Rezultati 6. in 7. kola: ETA - Lisca 6:12 in Lisca - Aples 7:13. Sevnjske so zavzele šesto mesto.

DANICA KREN - 153 KROGOV

6. marca so v domu JLA v Novem mestu v počastitev dneva žena pripravili strelsko tekmovalje. Pri ženskih ekipah je zmagala vrsta Krke s 448 krogi. Drugo mesto so osvojile strelke Vinka Paderšiča s 380 krogi, tretje pa so bile predstavnice osnovne šole Grm. Nastreljale so 320 krogov. Najboljša posameznica je bila Danica Kren s 153 krogi. Sledile Anica Petančič (149), Stelka Aš (146). Pri moških so zmagali člani strelske družine Tone Mišič iz Vavte vasi s 643 krogi. Sledile Obsz Novo mesto s 633, Krka 616 krogov idr. Med posamezniki je bil najboljši Anton Učjak iz Vavte vasi s 173 krogi, drugi je bil Jože Ribič (171), tretji Marjan Okroglič mlajši (168). Tekmovalje je v celoti uspešno. Pripravili so ga člani doma JLA in Obsz Novo mesto.

J. R.

V SKUPINI C - KRMELJ

V soboto se je v tivolski dvorani v Ljubljani končalo zimsko prvenstvo SRS v rokometu. Na tem prvenstvu so nastopile tudi ekipe z Dolenjskega, ki so dosegle pričakovane rezultate. V moški skupini C sta bili moštvi Krmelja in Jesenice najboljši in sta zasluzeno osvojili prvi dve mesti. Dobro so igrali tudi rokometarice Kočevja in Sodražice, Semicani pa so razočarali, saj niso doživeli niti ene zmage.

Rezultati 6. in 7. kola: Grosuplje - Sodražica 5:16, Kočevje - Semic 18:13, Višnja gora - Jesenice 9:16, Donit - Krmelj 7:16, Semic - Grosuplje 12:16, Jesenice - Kočevje 15:14, Sodražica - Donit 16:7 in Krmelj - Višnja gora 12:10. Vrstni red: 1. Krmelj 14 točk (brez izgubljenega srečanja), 2. Jesenice 12, 3. Kočevje 8, 4. Donit 8, 5. Sodražica 6, 6. Višnja gora 6, 7. Grosuplje 2 in 8. Semic brez točke.

Z. F.

atletika

Zmagala Pečavarjeva in Tišma

Pečavarjeva je na občinskem pionirskem prvenstvu preskočila 163 cm

V Novem mestu se je prejšnji nedeljo zaključila atletska akcija SRS „Iščemo najboljšega pionirja in pionirko v skoku v višino“.

Akcijo turnir skakalcev so pripravili republiški Center šolskih športnih društev, Atletska zveza Slovenije in Solsko športno društvo na grmški osnovni šoli. Na tekmovalju je pred približno 100 gledalci nastopilo 28 pionirjev in pionirk iz vseh najbolj-

(vse OŠ Grm) 130 idr; pionirji: 1. Gačša 171, 2. Žulič 168, 3. Keržan 168, 4. Saje (vsi OŠ Grm) 160, 6. Francič (OŠ Šentjernej) 155, 7. Terič (OŠ Bršlina) 155 cm idr.

J. P.

odbojka

Novomeščani ob potrebni točki

V nadaljevanju tekmovalja v prvi republiški odbojkarški ligi so bile novomeške igralke Krke v prvem kolu proste, Novomeščani pa so se doma pomerili z igralci Poljskave.

Redki gledalci so upali, da bo Novomeščanom v tem srečanju uspelo premagati slabe goste. Toda tudi tokrat se jim je ustavilo. V prvem nizu so popolnoma popustili in gostje so ga v hipu dobili - 15:3. V drugem setu so domači igralci zaigrali precej bolje in ga zaključili v svojo korist. Nato so ponovno popustili. V naslednjem setu je kazalo, da bodo Novomeščani le ugnali slabe, a izredno borbene goste, toda popustili so v odločilnih trenutkih in tekmo izgubili.

Novo mesto: Lapajne, Goleš, Jenko, Babnik, Primc, Graberski, Vizjak, Cotič, Legan, Weiss.

Rezultati - pionirke: 1. Pečavar 158, 2. Papič 155, 3. Hribar 143 (vse OŠ Grm, Novo mesto) idr.

Pionirji: 1. Tišma (OŠ Dobrovo, Nova Gorica) 185, 2. Pušar (OŠ Šentjur, Celje) 175, 3. Gačša (OŠ Grm, Novo mesto) 175 cm idr.

PEČAVARJEVA PRESKOČILA 163 CM

Na občinskem prvenstvu za pionirje in pionirke v skoku v višino, ki je bilo v Novem mestu, je nastopilo kar 34 mladih atletov. V akciji „Iščemo najboljšega pionirja in pionirko v skoku v višino“ so pionirji iz novomeške občine dokazali, da so tudi v tej atletski disciplini med najboljimi v republiki. Prav gotovo moramo pohvaliti nadarjeno Vesno Pečavar, ki je tokrat s skokom 163 cm preskočila prav vse.

Rezultati - pionirke: 1. Pečavar 163, Papič 155, Hribar 145, Bele

V telovadnici osnovne šole Grm v Novem mestu je republiški center šolskih športnih društev v sodelovanju z Atletsko zvezo Slovenije in grmskim šolskim športnim društvom pripravil atletsko tekmovalje „Iščemo najboljšega pionirja in pionirko v skoku v višino“. Nedvomno je, da so bili atleti grmske osnovne šole med najuspešnejšimi, saj so osvojili eno prvo, eno drugo in dve tretji mesti. Na sliki: ravnatelj šole Miroslav Vute podeljuje najboljšim pionirkam diplome.

Šport

SODRAŽICA - V prijateljski trening tekmi so Sodražani brez težav premagali goste s Ponikev z 28:19. Za Sodražico so nastopili: Kersnič, D. Vesel 5, Ruparič 10, B. Vesel 3, Turk 1, A. Vesel 1, Tomšič 5, Zorko 3 in Lušin. (T. J.)

MIRNA - V prijateljski trening tekmi so domači nogometaši imeli v gosteh enajsterico iz Črnomlja in jo premagali s 7:4 (2:3). V povratni tekmi, ki so jo odigrali v Črnomlju, je Bela krajina goste odpravila s 5:0. (N. N.)

RIBNICA - V pripravih na novo nogometno sezono so Ribničani gostovali pri igralcih Ivančane gorice. Domači nogometaši so vodili že z 2:0, nato pa so gostje zaigrali precej bolje in ob koncu tekme zasluženozmagali s 4:3. Zadetke za goste sta dosegla Hojč (3) in Hočevnar (1). (M. G.)

NOVO MESTO - Novomeški nogometaši so v nedeljo odigrali že četrto prijateljsko trening tekmo. Tokrat so prišli v goste igralci Brezice, ki so Novomeščanom s to tekmo vrnili obisk. Tekma je bila v začetku izenačena. Z 2:0 so povedli domači nogometaši, ki so nato igrali precej mirneje in lepše. Do konca tekme so dosegli še en zadetek. Strelci: Janežič, I. Grabrič in Ivanovič (avtogol). (G. M.)

KOČEVJE - V prijateljski trening tekmi so se nogometaši Kočevja pomerili z vrstniki Grosupljeja. Po izenačenih in zanimivi igri sta se enajsterici razšli z neodločenim rezultatom 3:3. Zadetke sta dosegla Kopač (2) in Muler (1). (Z. F.)

VALKARTON - KOČEVJE 5:3

V prvenstvenem srečanju ljubljanske namiznoteniske lige so igralci Kočevja gostovali pri Valkartonu in srečanje izgubili 5:3. Za Kočevje sta dvakrat zmagala Obravnič in Osterman. Po tem srečanju so namiznotenisači Kočevja še vedno na zadnjem mestu na lestvici. (Z. F.)

gimnastika

JASNA DOKL ŠTIRIKRAT PRVA

V počastitev dneva žena je gimnastična zveza Hrvaške priredila peto pokalno tekmovalje za pionirke in mladinke. Tekmovalja se je udeležilo 42 telovadk iz desetih jugoslovanskih klubov, med njimi sta nastopili tudi dve novomeški pionirki.

Med pionirkami je bila daleč najboljša Novomeščanka Jasna Dokl, ki je osvojila kar štiri prva mesta, dobro pa je telovadila tudi Kavškova.

Vrstni red: pionirke (26 tekmovalk): preskok: 1. J. Dokl 9,20, 6. Kavšek 8,80; bradlja: 1. J. Dokl 9,20; gred: 1. J. Dokl 9,30; parter: 1. J. Dokl 9,45. Za uspešne nastope je nadarjena Novomeščanka dobila pokal „Sportskih novosti“.

J. P.

POTA IN STRANPOTNA

Dežurni poročajo

VINJEN PODTAKNIL OGENJ - 5. marca popoldne je nastal požar na zidanci v Straški gori, ki je last Jožeta Petana iz Gor. Straže. Kaže, da je gospodar sam zanel ožen zaradi družinskih sporov, dejanju pa je botroval alkohol.

AVTO BREZ KOLESA - V noči na 7. marec je nekdo ukradel rezervno kolo iz osebnega avtomobila, parkiranega na Karloviški cesti. Lastnik Silvo Tomšič z Gor. Kamenc je oškodovan za 1.240 din.

PONOČI PO KABEL - Z dvorišča Marjana Beva v Ulici talcev v Novem mestu je ponoči 7. marca zmanjkalo okrog 70 m kablja. Lastnik je oškodovan za 1.240 din.

PRI KONTROLI ROGOVILIL - 8. marca zjutraj so miličniki pridržali do izteznitve 35-letnega Ivana Matjašiča iz Ulice Milana Majcna v Novem mestu. Osumili so ga, da je vozil avto pod vplivom alkohola med Ratežem in Otočcem, pri postopku pa je Matjašič še rogovilil. Prijavili so ga sodniku za prekrške, tam je tudi njegovo vozniško dovoljenje.

RAZGRAJAL IN ZMERJAL - 7. marca popoldne so črnomaljski miličniki pridržali do izteznitve 26-letnega Janeza Kočevarja iz Črnomlja, ker je razgrajal v gostilni Skubic. Zmerjal je natarcarico, ker mu ni hotela več postreči s pijačo, neprimerno pa se je vedel tudi v snack baru.

KDO SE VOZI? - Jožetu Bartolju iz Hrušice je nekdo 8. marca z dvorišča hotela Kandija odpeljal moped s številko NM 54-787.

OLJE V VODNIJAKU - V noči na 9. marec je nekdo zlil rabljeno motorno olje v vodnjak, ki ga uporablja Slavka Štepec s Studenca in Ana Brajer z Rožnega vrha pri Trebnjem. Voda je neuporabna.

VLOM V TRGOVINO - 10. marca ponoči je bilo vlomljeno v trgovino Dolenjke v Senti-jernju. Vlomilec je razbil izložbo, iz trgovine pa je odnesel dve motorni žagi in se nato odpeljal z avtom.

ISKRA ZANETILA OGENJ - 9. marca popoldne je začelo goreti v gozdu pri Uršnih selih. Pogorelo je okrog 2 hektara stejnika in 1 hektar mladega gozda. Vaščani so takoj začeli gasiti, vseeno pa je za 5.000 din škoda. Kaže, da je ogenj zanetila iskra iz lokomotive.

ITALIJANA SO OKRADLI - V noči na 9. marec je bilo vlomljeno v osebni avto Italijana iz Brestice, parkiran na parkirnem prostoru na Otočcu. Vlomilec je vtril trikotno okence in odnesel gostu magnetofon, vreden 3.600 din.

V nezadostno zavarovan vodnjak (glej sliko) je padla 3-letna deklica in se utopila. 6-leten fantek je padel v neograjeno apneno jamo in se iz nje ni rešil. Preperela deske so pokrivalo gnojnično jamo in nasreča je bila tu. In takih vodnjakov in jam je pri nas še precej. Vidimo jih, če se le sprehodimo po vaših in gradbiščih. Človeku je sicer tesno pri

Če kje raste trava ali so zasajene rožice, to avtomobilistov ne moti, da ne bi na zelenicah parkirali vozil. Take primere lahko vsak dan vidimo na vseh koncih Novega mesta, kako pa je pri osnovni šoli „Katja Rupena“, nazorno kaže posnetek. (Foto: S. Mikulan)

Med stranpotniki precej otrok

Ne prezirimo podatka, da so na Dolenjskem lani mladoletniki in še otroci zagrešili 13 odstotkov več kaznivih dejanj kot leto prej!

Velikokrat se zgodi, da starši domala padejo v omedlevice, ko vidijo, da za njihovim otrokom poizveduje miličnik. Zgodi pa se tudi, da staršem ni mar, kaj se z otroki dogaja, kje hodijo in kdaj prihajajo domov. Storiteli mladinskega kriminala izhajajo iz različnega okolja!

Iz podatkov UJV Novo mesto je razvidno, da so v preteklem letu storili mladoletniki in otroci 169 kaznivih dejanj, kar pomeni dokajšen porast od leta 1963. Zagrešili so 14 kaznivih dejanj zoper življenje in telo, 98 premoženjskih deliktov in 29 ostalih kaznivih dejanj. Zaskrbnjuje, da so mladoletniki povečali vlomsko dejavnost,

saj ta izkazuje porast kar za 26 odstotkov. Prav tako so bili lani mladoletniki in otroci za polovico bolj „aktivni“ pri tatvinah kot leto poprej.

Ugotovili so, da je večina storilcev mladinskega kriminala mladoletnih delavcev in kar 25 odstotkov teh je bilo nezaposlenih in nekvalificiranih. Šola jim ni dišala, navadnega dela se niso hoteli oprijeti, čakaje na „boljši kruh“, pa so zašli v kriminal.

V nasprotju s temi podatki, ki osvetljujejo razmere v občinah Novo mesto, Metlika, Črnomelj, in Trebnje, pa je v Posavju glede tega izboljšanje. Na območju UJV Celje so ugotovili rahlo upadanje mladinske kriminalitete. Imeli so opravka s 491 mladoletniki in 131 otroki, ki so zagrešili skupno (za celotno območje UJV) 658 kaznivih dejanj. Pri celjskih podatkih pa se zdi zaskrbnjujo-

če, da so otroci, še osnovnošolci, nekaj tudi predšolskih, zagrešili 1 težjo telesno poškodbo, 37 tatvin, 27 vlomov, 15 požigov, 41 goljufij itd.

Iz vsega tega je mogoče sklepati, da se za otroke premalo zanimamo, da so preveč izpostavljeni slabim vplivom – šund literaturi, kriminalkam, filmom, kjer mrgoli nasilja itd. Zavedati bi se morali, kako hude posledice ima lahko vse to na doraščajočega otroka, ki išče vzore.

R. BAČER

STARI GREHI

V pretekli številki našega lista smo na sodni strani poročali o gospodarskem kriminalu v posavskih občinah. Omenili smo, da so v letu 1974 organi pregona iz UJV Celje raziskali primer podkupovanja pri Obrtnem podjetju v Dobovi. Dokončno so stvar raziskali lani, medtem ko so se stvari dogajale nekaj let prej, tako da nima sedanjí direktor podjetja s podkupovanjem prav nič opraviti.

Priklenjen na verigo

V Jurki vasi je duševno bolni stric na verigi priklenjen moral napravljati kolje

Šele zdaj se je razvedelo, kaj se je pred dobrim mesecem dni dogajalo v Jurki vasi pri Straži. Občani so lahko videli pretresljiv prizor, saj je pri hiši Darka Dularja sedel za verigo priklenjen 62-letni Franc Dular in belil vinogradniško kolje.

Gospodarjev stric Franc Dular je sicer nekoliko duševno prizadet, vendar pa miren človek. Rad je pohajal po vasi, obiskoval sorodnike in vaščane, pa nikomur ni hotel nič žalega. Darko Dular je s prevzemom posestva prevzel tudi skrb za preživljanje strica. Toda med obveznosti do starejšega človeka ne spada privezovanje na verigo!

Da bi strica pripravil k delu, je Darko Dular možaka z verigo privezal na hlod, drugi konec verige pa je imel človek okrog pasu zaklenjen z žabico. Tako je moral pripravljati kolje za vinograd. Kakorkoli že: v 20. stoletju je sredi belega dne človek na verigi, pa še v socialistični državi. Darka Dularja so že prijavi javnemu tožilcu.

STIRI TATVINE

Občinsko sodišče v Novem mestu je s sodbo, ki je že pravomočna, obsodilo na 8 mesecev zapora in 600 din denarne kazni 24-letno Ivanko Bele s Potovega vrha 58. Sodišče je iz izrekom sodbe določilo, da se zapora kazni odloži za dobo treh let, če v tem času ne bo storila novega kaznivoga dejanja. Dolžna je tudi štampiljevi povrniti škodo.

Beletova je bila obsojena zaradi štirih tatvin. Najprej je Faniki Štamfelj iz njene hiše ukradla nekaj posteljnega perila, maja je pri isti hiši vzela spodnje perilo, julija pa sta šla z njo še dva zlatna prstana iz Štamfeljeve omare. Svakinja Mariji Bele je obtoženka septembra 1972 vzela 4.190 din, kasneje pa je denar vrnila.

Ker je obtoženka mati dveh majhnih otrok in je bila videti skesana, je sodišče menilo, da jo bo omiljena kazen spametovala.

DVA MRTVA NA AVTOCESTI

8. marca zvečer je pri vasi Ribnica na avtocesti prišlo do hude nesreče, ki je terjala dvoje življenj. Nemški državljan je z avtom vozil proti Zagrebu, v blagem desnem ovinku pa je naproti dokaj hitro pripeljal po levi motorist Anton Galič, star 26 let, doma iz Ribnice. Imel je tudi sopotnika na motorju Stanka Friglja iz Brezja. Trčenje je bilo močno, tako da je oba motorista vrglo na pokrov avtomobilskega motorja, potem sta po nekaj metrih vožnje popadala na tla. Frigelj je bil na mestu mrtev, Galič pa je obležal v nezavesti, nakar so ga odpeljali v bolnišnico, vendar mu ni bilo pomoči. Naslednji dan je poškodobam podlegel.

VLOM V STARI VASI

V noči na 10. marec so imeli vlomilski obisk v trgovini Posavje v Stari vasi. Neznani storilci so z zadnje strani stavbe vdrli v skladiščne prostore in prišli v lokal. Železno blagajno so odnesli na dvorišče in kot kaže, so jo nameravali odpeljati z avtom, a jih je najbrž kdo prepočil. Blagajna je ostala na dvorišču, vlomilci pa so jo odkurili brez plena.

kot zahtevajo gradbeni predpisi in običajna previdnost. Zavedati bi se morali, da pomenjivo nezavarovan vodnjak, neograjena apnena jama ali trhla deska na gnojnični jami nevarnost za življenje, a so vendar opustili obvezno zavarovanje. Za tako kaznivo dejanje je zagrožena kazen zapora najmanj 6 mesecev ali strogega zapora do petih let in v

samo preprečiti družbi nevarna dejanja in poboljšati storilca, ampak tudi vzgojno vplivati na druge, v tem primeru torej ta, da bi bili v bodoče storilci, pa tudi drugi ljudje bolj vestni in bi skrbneje zavarovali objekte, ki jih uporabljajo. Storiteli teh kaznivih dejanj so tudi odškodninsko odgovorni po veljavnih pravnih pravilih odškodninskega pra-

STEFAN SIMONČIČ

Mirna vest - najboljše vzglavje

srecu, ko bere ali izve za take tragične dogodke, vendar pravici ne bi bilo zadoščeno, če bi jo hoteli potolažiti samo s kesanjem, z občutkom krivde in sočustvovanjem, ker ta neizprosno terja tudi pravni pristop k rešitvi vprašanj, ki jih povzročita taka smrt. Pravni red in zakonitost namreč terjata, da se vprašamo, zakaj je prišlo do usodnih posledic in ali je te pripisati naključju ali pa premajhni pazljivosti staršev in drugih odgovornih oseb. Pri razčlenjevanju okoliščin, v katerih je prišlo do nesreče, se pokaže v večini primerov, da sta podani kazenska in odškodninska odgovornost.

V kazenskoopravnem pogledu predstavljajo take nedopustne opustitve, t.j. nezavarovanje, ki so imele za posledico smrt, kaznivo dejanje uboja iz malomarnosti v smislu čl. 137 kazenskega zakonika. Lastniki takih nezavarovanih objektov so kazensko odgovorni zato, ker niso zavarovali vodnjaka oz. jame tako,

kaženskom postopku so bile odgovorne osebe tudi obsojene. Četudi je kazen za storilca, po večini je to eden izmed staršev, zelo boleča, saj je žrtev njihove nevestnosti lastni otrok, pa splošni družbeni interesi zahtevajo, da se tudi taki storilci kaznujejo. Namen kaznovanja ni

va in so zato dolžni oškodovanca škodo povrniti.

Starši, ko boste prebrali te besede, skrbno pregledjte okolico hiše, in če boste ugotovili nezavarovane objekte, storite kaj, da ne bo prezopno!

Malo je dobrih, več slabih

Nekaj sto Romov, naseljenih po raznih krajih Dolenjske, Bele krajine in Posavja, povzročajo vedno več nevednosti. Nekaj je zaposlenih in urejenih, večina pa života nomadsko življenje; ker nimajo sredstev za preživljanje, kradejo, postajajo nasilni in vsak se jih izogiba. Kaj menijo o tem občani in kaj predlagajo za ureditev romskega vprašanja, so povedali:

PAVLE UHL, cenilec škode pri Zavarovalnici SAVA v Novem mestu: „Mislim, da je romsko vprašanje družbeno vprašanje in ne, Romov samih, vendar kar puščamo, da jim teče življenje staro pot. Morali bi po občani narediti načrt, kako Rome civilizirati, začeti s šolanjem otrok in zaposlovanjem odraslih. Neprilagojene, ki se ne bi hoteli vključiti v urejeno življenje, pa bi morali k temu prisiliti.“

FANI SEVER, gospodinja iz Biščne vasi 7: „Mi imamo več romskih družin za sosede, ki bivajo na Ruperč vrhu. Štirje imajo zidane hiše, so zaposleni, z njimi ni nobenih težav in občani smo veseli, da so se „civilizirali“. Ti naj bi bili za zgled drugim, kajti veliko jih je, ki se preživljajo samo s prosjačenjem. Za cigarete in pijačo imajo denar, za hrano pa prosijo ali jo kradejo. Ruperški Rom Miha je na primer tako delaven in priden, da ga vsi občudujemo. Le zakaj ne bi bili vsi taki!“

JOŽE KREJAN, zidar iz Brestanice: „Neurejeni in nomadski Romi so za vse nas sramota, hkrati pa huda nadloga. V Zlapovcih, na našem koncu, je precej takih, s katerimi so težave. Nujno bi morala družba kot celota nekaj ukreniti, da ne bi imeli med nami vedno več takih ljudi. Romi se naglo množijo, živeti v taki soseski pa ni prijetno. Kmetje se jih bojujejo. Ampak z nekaj sestanki te stvari ne bomo premaknili...“

R. B.

KRONIKA NESREČ

GOR. NEMŠKA VAS: ZBIL IN POBEGNIL - 4. marca zvečer je 52-letni Anton Peterlin z Okroga pešal ob desnem robu ceste v Gor. Nemški vasi. Dohitel ga je osebni avto, ga podrl in odpeljal. Hudo poškodovanega Peterlina so odpeljali v novomeško bolnišnico, trebanjski miličniki pa so izsledili krivca: bil je to mladoletni J. S., ki je vozil brez izpita.

šče, izsiljeval pri zavijanju v Jovo, to sta s Pavičem trčila in imata 10.000 din škode.

SELA: BILO JE MED SREČANJEM - Slavko Klančičar iz Dol. Toplice je 5. marca zjutraj vozil z avtom proti Podturnu, v Selih pa mu je naproti pripeljal avtomobilist Tomaž Murš iz Podturna. Med srečanjem je Murnov avto zaneslo v levo, tako da je oplazil Klančičarjevo vozilo. Škode je za 9.000 din.

DOL. SUŠICE: TRK V OVINKU - 8. marca okrog polne sta se v ovinku srečala z avtomobilisti Jože Fon iz Uršnih sel in Jože Kavšček iz Gor. Straže. Vozili sta se oplazili, lastnika pa imata za 4.000 din škode.

KAMNJE: AVTO V TELEFONSKI DROG - 8. marca zvečer je Alojz Kušelj iz Kamnja vozil z avtom od Sentrupertu proti domu. Na nekategorizirani cesti pa je avto zaneslo s ceste na travnik in v drog električne napeljave. Škoda cenijo na 5.000 din.

JUGORJE: AVTO RAZBIT, VOZNIKU PA NIČ - 9. marca zvečer je Ljubljancan Svetozar Polič vozil avto od Metlike proti Novemu mestu. Pri Jugorju je v ovinku avto zaneslo s ceste: najprej je trčil v drevo, potem se je prevračal kpo nasipu navzdol in obstal na strchi. Vozniku na srečo ni bilo nič, na spačku pa je za 18.000 din škoda.

KRŠKA VAS: POBEGLEGA DOBILI - 3. marca zvečer sta v Krški vasi parkirala svoja avtomobila Jože Make in Milan Zagar, pripeljal pa je tovornjak in se zaletel v oba avtomobila. Tovornjak, ki je naredil za 25.000 din škode, je nato odpeljal, vendar so miličniki voznika izsledili doma. Bil je Branko Pečnik iz Vel. Malene, kateremu so odvzeli kri zaradi suma vinjenosti, prav tako pa je bil ob vozniško dovoljenje.

STARA VAS - 3. marca popoldne se je domačinka Jožefa Zmavce peljala na kolesu skozi vas, za njo pa je pripeljal z avtom Aaton Kmetič iz Vel. Doline in jo zaradi nepredvidnosti zadel in podrl. Poškodovano kolesarko so odpeljali v bolnišnico, avtomobilistu pa so odvzeli kri, kot tudi vozniško dovoljenje.

BREŽICE: IZSILJEVAL PREDNOST - 6. marca popoldne sta v križišču Ceste prvih borec in Ulice 21. maja trčila avtomobilista Stanislav Planinc iz Kriz in Drago Pavič iz Brežice. Planinc je pripeljal v križi-

Antijunaški junaki

Primer novomeške štirinajstletnice, tako smo januarja pomnili, valji skupino mladih fantov, ki so bili zaradi vlomov in tatvin v novomeškimi okrožnim sodiščem obsojeni na pogojne ali zaporne kazni, še ni prispel v tako imenovano končno fazo. Sodni miličniki meljejo počasi, nihče od štirinajstletice še ni dokončno izpustil niti dokončno nedolžen.

Pustimo torej pravici čas za premislek, medtem pa se lahko spomnimo tiste ameriške zgodbe o tatinjskih nepridipravah, ki so jih njihove ženske in prijateljice jokajoč spremljali v zaslišavnici por. Pravzaprav samo do zapore. Ameriška zgodba ima drugače je seveda ne bi navedli – tudi sociološko obelodani Fantje so nekaj „malega“ storili in bili na neki sodni stopnji obsojeni. Ker je ameriška zgodba skazica“ dolgo mešala študenti so se mladeniči opogumili in začeli – zakaj tudi ne? – malo živeti. Kdo bo vendar vedno čakal na dokončne sodbe milne!

Ze prej so veljali pri nekaterih somišljenikih za velike kavone, zdaj pa se oboževalcev sploh niso mogli oteptati. Vsaka napadnica jim je z veseljem odšla predzaprano posteljo, vsak zanjec plačal pijačo, njih poznanost nekaj pomenilo, z njimi pogosto je bil družaben dogodek, natakariji so spoznali, da zanjejo sta in obenem novi gostje nekdanjo pozornost. Fantje so novega družbenega položaja in branili, povedali so celo o miličnih o težki sodniški in policijski prevahi. Arena se je ustala na vsa usta in tlekoltoje: kaveljni – je bilo slišati napoje.

Nekako sem prepričan, da imata ameriška in novomeška zgodba precej skupnih potez. Ne zanima me, kdaj in v kakšnem številu ter v spremenjenem okolju in lokalnosti, koliko prijateljev in nadobudnih prijateljev bodo Novomeščani odromali za ke. To je njihova zadeva in zadeva sodišča. Opozorjam samo na to, da se bomo morala navaditi na resnico, da je antijunak lahko junak.

Ali res? MARJAN BAUER

Cviček gor, smuk dol

Matjaž Verbič: dvig življenjske ravni je na Dolenjsko prinesel tudi navado smučanja

„Hude stvari se zadnje čase dogajajo na Slovenkem: Gorenjci so začeli piti cviček, Dolenjci pa smučati,“ mi je te dni v šali potožil Tone Fornezzi-Tof, vendar šala ni bila ovira, da ne bi o dolenjskem smučanju (oblika rekreacije in včasih tudi snobizma) kaj več zvedeli od Matjaža Verbiča, ki je smučarski učitelj, za nameček pa še absolvent sociologije.

Matjaž Verbič: „Smučanje je debel kos rekreacije in drobtinica snobizma“

„Dvig življenjske ravni je na Dolenjsko prinesel tudi navado smučanja, čeprav seveda ne moremo trditi, da se nekateri redki Novomeščani že nekaj desetletij in mima sedanje mode ne spuščajo po zasneženih hribih. S smučanjem je potemtakem tako kot s tenisom: ko je na vrhu družabnega dogajanja, se mu skoraj nihče ne more upreti. Smučanje seveda nikomur ne škoduje, celo bolj množično postaja kot plavanje, pri katerem gre največkrat za čisto navadno kabanje z dodatkom družabnosti.“

Ce zdaj odstejemo tistih nekaj lepotic in lepotecev, ki v najboljši smučarski opremi večino stoje na vrhu hriba, se večina dolenjskih in slovenskih smučarjev resnično re-

kreira, kljub pogostemu dejstvu, da jih navzgor vlečejo žičnice.

Draga ali najdražja oprema ter vse, kar gre s tem zvezen, pa so dokaj relativne stvari. Najmanj, kar potrebuje vsak smučar, so res dobre vezi in čevlji, z njimi zavaruje sebe. Vse ostalo je stvar denarja in okusa. Nekoč mi je prijatelj, ki sploh ne zna smučati, dejal, da bi neskončno rad res dobro smučal samo šest ur. S povsem povprečno opremo bi potem tistim z najdražjo dokazal, da lahko brez znanja v hipu pozabijo na vse sloveče znamke smuč, vezi, palic, čevljev in (stvar je res prišla tako daleč) tudi smučarskih očal.

Resnica je nekje na pol poti. Vsak smučar potrebuje dobro in svojemu znanju primerno opremo. Nekateri v prestižnem krču preveč sežejo v žep. Hočejo imeti najboljše, čeprav ji niso dorasli. To je tako, kot bi tisti, ki po voznikem znanju in denarju doseže fička, kupoval in čez noč vozil porscheja. Sreča smučarskih snobov je le v tem, da med najboljšimi in najslabšimi smučmi ni finančnega prepada, ki bi presegel eno mesečno plačo. In tudi, vsaj zanje, tudi razlike v hitrosti ni.

Sicer pa so pravi smučarji prav tem manekenom na smučeh dolžni veliko zahvaljo. Zaradi njih med drugim so začele tudi domače tovarne izdelovati drage in s tem kakovostne smuč.

O novomeških trgovcih s smučmi in ostalo športno opremo pa tole: niti po naključju ne kupujte pri njih! Ne znajo svetovati, ne vedo, kaj prodajajo – vsej morebitni ljubeznivosti navkljub. Kdaj bo dobila Dolenjska pravo trgovino s športno opremo?

M. BAUER

Minuli petek je tudi v novomeškem Labodu minil v znamenju praznovanja dneva žena. Največ aplavza so s svojim res prisrčnim nastopom poželi učenci osnovne šole iz Stopič, katere pokrovitelj je ta kolektiv.

Večja: izvoz ter zaposlenost

Letos bi morali zagotoviti v vseh delovnih organizacijah novomeške občine vsaj tako akumulacijo, kot je povprečje panog v SR Sloveniji

Obseg skupne realizacije gospodarstva v novomeški občini se bo letos, tako predvidevajo, povečal za okoli 40 odstotkov, v industriji pa celo za 50. Večjo previdnost v napovedih pa zasledimo pri ocenjevanju rasti družbenega proizvoda in dohodka organizacij, saj so sadovi poslovanja posameznih organizacij močno odvisni od splošne politike cen.

V industriji je tako na primer predviden nominalni porast bruto dohodka za 29 odstotkov, kar je celo nekaj pod republiško oceno. Število zaposlenih v novomeški občini bo tudi v letu 1975 naraščalo najhitreje v industriji, kjer naj bi se

po podatkih podjetij število delavcev povečalo za 9 odstotkov, kar je praktično več kot 1000 na novo zaposlenih ljudi. V ostalih dejavnostih bo naraščanje zaposlenosti bolj skromno.

V letu 1975 torej še ni moč pri-

čakovati bistvenega zboljšanja položaja terciarnih dejavnosti, kakor piše v oceni razvoja novomeške občine, ki jo je pripravil občinski izvršni svet.

Skupna vrednost izvoza industrijskih izdelkov se bo v letu 1975 dvignila na 70 milijonov ameriških dolarjev, kar bo za 43 odstotkov več kot lani. Izredno močno povečanje izvoza predvidevajo v IMV in šentjernejski Iskri.

Organizacije združenega dela s področja industrije predvidevajo letos trikratno povečanje investicij. Pretežen del vlaganj je predviden za nabavo opreme, nekaj več denarja pa naj bi investirali tudi v kmetijstvo in delno turizem, prometno omrežje (predvsem za novi most čez Krko v Novem mestu) ter v družbene dejavnosti.

Poslovanje organizacij združenega dela naj bi bilo letos bolj učinkovito in donosno: Racionalnost poslovanja se mora pokazati tudi v iskanju optimalnih vlaganj v zaloge in obratna sredstva. V letu 1975 bi morali zagotoviti v vseh delovnih organizacijah novomeške občine vsaj tako akumulacijo, kot je povprečje posamezne panoge v republiki.

M. B.

„ELA“ BO ZIDALA

Lani je Iskra-Elektrospojna vezja ELA Novo mesto dosegla 60 milijonov dinarjev celotnega dohodka. Temeljna težava njihove proizvodnje so neustrezni prostori, zato načrtujejo, da bodo do 1980 zagotovili na drugi lokaciji nove proizvodne zmogljivosti, v katerih bodo roke v večji meri zamenjali stroji.

Suhokrajinski drobiž

NA PREVOLAH, NA DVORU IN V ŽUŽEMBERKU so kar najlepše proslavili dan žena. V Žužemberku in na Dvoru je letos sicer pogostitev odpašla, so pa bili zato odlično pripravljeni programi proslav, katerih izvajalci so bili mladi in solarji.

TUDI STAVČA VAS se je končno le vključila v vodovodno omrežje. Vodo iz vodovodne pipe so dobili prav v času, ko so vodnjaki povsem presahnil, zato jim ni bilo potrebno iskati avtocistern ali pa gasilcev, da bi jim napolnili vodnjake.

ŽUŽEMBERŠKI MOST - POD GRADOM bo v kratkem za nekaj časa zaprt za ves promet, razen za prehod pešcev. Zaprti ga bodo za

toliko časa, da bodo opravili vsa dela v zvezi z asfaltiranjem platoja in hodnikov, še predtem pa bodo na obeh straneh mostu vbetonirali zaključna sidra. V času zapore bo tekel vprežni promet preko znanega Tomaževskega mostu na drugi koncu Žužemberka, tovorni in drug promet pa prek dvorskega mostu.

SUHOKRAJINSKE KRAJEVNE SKUPNOSTI sodelujejo med seboj. Več povezave je čutili med krajevnimi skupnostmi Žužemberk in Hinje ter Zagradcem, povezava pa je tudi že s krajevno skupnostjo Ambrus. To povezovanje bo v akciji Suha krajina 75 dokaj potrebno in koristno, do sedaj so namreč tekli razgovori za manjše akcije, v bodoče pa se bodo pogovarjali o širših akcijah.

ZA MLADINSKO DELOVNO AKCijo SUHA KRAJINA 75 so pripravili v torek, 8. marca so akcijo obravnavali tudi na seminarju brigadirjev v Bohinju, kjer sta spregovorila tudi predstavnika iz novomeške občine in udeležence seminarja informirala o položaju Suhe krajine in njenih problemih, ki jih je treba reševati ob pomoči širše družbene skupnosti. Razen tega je bil 10. marca na upravi občinske skupščine konkretni pogovor o pripravah in nalogah v zvezi z bližajočo se akcijo MDA.

M. S.

„POJDITE Z MENOJ V NARAVO“

Novomeško Hortikulturno društvo prireja v torek, 18. marca, ob 17. uri v dvorani Sindikalnega doma predavanje „Pojdite z menoj v naravo“. Predaval bo Rinaldo Steiner iz Ljubljane. Poslušalci bodo videli tudi 250 barvnih diapozitivov.

Letos v Kettejevem drevoredu v Novem mestu ne bo sence. Delavci Komunalnega podjetja so stare kostanje popolnoma oklestili, tako da so ostala le debla. Pravijo, da bodo nove veje kmalu zrastle in da bo priljubljeno sprehajališče spet dobilo lepši videz. (Foto: A. Bartelj)

MINI ANKETA:

„Po dolgi in hudi zimi“ je v deželo prišla pomlad. Na poljih že odmevajo klci oračev, vinarji so obrezani in po hišah se začnejo temeljito spomladansko čiščenja. Na pridne roke čakajo tudi ceste in mestne ulice. Kolikor ne bodo utegnili za to poklicani, jih bosta pometla in umila veter in dež. Morebiti malce prezgodaj, pa vendar upravičeno smo tokrat povprašali nekaj občanov, kaj menijo o čistosti Novega mesta, ki se, kolikor vemo, ne more potegovati za eno najlepših mest na Slovenkem:

Bosta metla veter in dež?

Jože PLUT, delavec v IMV: „Nimam pripomb, zdi se mi, da je mesto na zunaj kar prijetno, ulice so urejene in dokaj čiste. Tega ne bi mogel reči edino za pročelja zgradb, ker so pogosto zamazana.“

Ana HODNIK, delavka: „Novo mesto ni preveč čisto, na ulicah je opaziti najrazličnejše odpadke, ki sodijo v odpadne koše. Tudi hiše so videti precej puste. Rož na oknih zaenkrat ni zaradi neprimerne letnega časa, toda tudi kasneje, ko bo čas zanje, jih ne bo.“

Janez STRAJNAR, delavec iz Mačkovca: „Res je, da ne hodim veliko po mestu, toda kadar grem, opažam na ulicah in pločnikih veliko nepotrebnega. Za čistost bi moralo biti bolj poskrbljeno.“

Anica ROZMAN, preživalka v Industriji obutve: „Mesto ni čisto, bolj bi se morali zavzeti in več narediti za čistost mestnih ulic. Samo snalžici niso dovolj, vsi bi morali paziti, kam vržemo to ali ono, predvsem pa IMV, saj je od hotela „Kandija“ do Gotne vasi polno železnih odpadkov in druge nesnage.“

Bojan PRUDIC, avtomehanič v IMV: „Novo mesto sploh ni čisto, po mojem mnenju je eno najslabše urejenih mest v Sloveniji. Obrežje Krke je onesnaženo, pročelja hiš so neurejena, na oknih ni rož, ulice so nasmetene. Tudi promet je odločno preveč! Središče mesta bi morali nameniti pešcem.“

D. R.

RAZCVET INDUSTRIJE

Hitra preobrazba novomeške občine je posledica pospešenega razvoja industrije. V petletnem obdobju 1968-1973 je naraščal vrednostni obseg industrijske proizvodnje vsako leto za 36 odstotkov.

V NOVOTEKSU BOLJŠA TEHNOLOGIJA

V Novoteksu se nameravajo v prihodnje posvetiti predvsem modernizaciji proizvodnje in zboljšanju tehnologije. Tem ciljem bodo prilagojena tudi investicijska vlaganja. Do leta 1980 naj bi se število zaposlenih povečalo še za 450, tako da bi šteje Novoteksov kolektiv 2.250 delavcev.

Novomeška kronika

„SEVILJSKI BRIVEC“ – Nekateri stanovalci na Bregu že lep čas obljublajo, da bodo „Seviljskega brivca“, ki skoraj vsak večer po ulicah na Bregu poje, kolca, kolne in zopet poje, enkrat za vselej utišali. Če ne drugače, pa že s preizkušeno metodo naših babic – z vrčem mrzlo vode.

TRGOVCI, TAKO KOT PRI „PEKO“ – Novomeški trgovci – prodajalci in prodajalke – so pri gospodinjah slabo zapisani, zato so že večkrat „gostovali“ v kroniki. Žal smo jih morali vedno pograjati. Zato je prav, da tokrat pohvalimo prodajalca v trgovini „Peko“. Ze večkrat je dokazal, da je trgovina zaradi potrošnikov in da morajo trgovci ustreči še tako „čudnim in tečnim“ potrošnikovim željam.

S TRANSFUZIJSKE POSTAJE – Prnjanski teden je na novomeški transfuzijski postaji darovalo kri le 61 občanov. Tudi tokrat jih je največ prišlo iz Novoteksa – 20.

ROJSTVA – Rodile so: Ana Strmolec z Ragovske 12 – Tomaža, Milica Božović iz Kristanove 10 – deklico, Jožica Salmič iz Kristanove 24 – Katarino, Tatjana Pavlin iz Jerebove 20 – Uroša, Marija Verček iz Ulice Marjana Kozine 64 – deklico in Marija Štipanovič s Ceste herojev 35 – Mladena.

TRŽNICA – V ponedeljek je bila tržnica sorazmerno dobro založena,

števile gospodinje pa so se razveselile novih cen. Pocenila so se predvsem jajčka, pri nekaterih branjevkah celo za 50 par. Cene nekaterim živilom: solata po 14 dinarjev, čebula pa 4 do 5 dinarjev, merica regrata po 2 do 3 dinarje, merica smetane po 9 dinarjev, merica rdečega radiča po 3 do 4 dinarje, jabolka po 4 do 7 dinarjev, grozdje po 10 do 12 dinarjev, jajčka po 1,20 do 1,50 dinarjev itd.

Ena gospa je rekla, da rek „crkniti kot pes“ več ne velja. V Novem mestu je namreč neki ljubitelj pasjega rodu svojemu ljubljencu, ki so mu opešale življenjske moči, skopal grobek, na katerem vsak dan gore sveče, da svezih šopkov niti ne omenjam.

Varstvo na republiškem repu

V Sloveniji je v vrtcih v povprečju 12 otrok na 100 zaposlenih žensk, v novomeški občini pa le 7 - Do 1980 je treba zagotoviti še 1.400 mest

Občina Novo mesto se uvršča med občine z visokim odstotkom zaposlenih žensk. Na sto žensk jih je zaposlenih 46, zato so potrebe po organiziranem otroškem varstvu izredno velike. Po številu otrok v vzgojnovarstvenih ustanovah smo precej pod republiškim povprečjem – petdeseta občina v SR Sloveniji. V naši republiki je v vrtcih v povprečju 12 otrok na 100 zaposlenih žensk, v novomeški občini pa le 7.

V republiških izhodiščih je predvideno, da bi v Sloveniji do leta 1980 vključili v organizirano varstvo 30 odstotkov predšolskih otrok. V občini Novo mesto je zdaj v organizirani varstvu 11 odstotkov otrok. Če bi torej hoteli do leta 1980 doseči omenjeno republiško povprečje, je treba zagotoviti v vzgojnovarstvenih zavodih še 1.400 mest.

Poleg same gradnje objektov bodo tudi kadrovske težave, saj v naši

Obeta se stabilnejša napetost

Leta 1980 bo novomeška občina potrebovala 165,9 kWh električne energije, kar ustreza električnemu viru, ki ima 31,9 megavatov instalirane moči. Dolenjska je od napajalnih električnih virov zelo odmaknjena, ob vsakokratnem izpadu TE Brestanica je napajanje kritično. Delno izboljšanje se obeta po začetku obratovanja plinske elektrarne v Brestanici, treba pa bo zagotoviti tudi 110 kilovoltno povezavo Ljubljana-Grosuplje-Kočevje do leta 1978 pa še 110 kilovoltno zvezo Grosuplje-Trebnje-Novo mesto.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Za debelimi zidovi kraljuje še strupen mraz, arkadni hodnik pred vhodom v Posavski muzej pa že ogreva prijazno marčevsko sonce. (Foto: Jožica Teppey)

Za jubilej srebrn znak

Predloge za priznanja najvestnejšim sindikalnim delavcem do 30. marca

Letos praznujemo 30. obletnico osvoboditve in tridesetletnico ustanovitve enotnih sindikatov. Ta jubilej bodo sindikati posebej obeležili in se spomnili svojih najpožrtvovalnejših aktivistov v delovnih kolektivih, pa tudi najprizadevnejših osnovnih organizacij. Predlagali jih bodo za kandidate za srebrni znak sindikatov Slovenije.

Komisija za organizacijsko in kadrovske politike pri občinskem svetu Zveze sindikatov v Brežicah je obvestila o podeljevanju srebrnega znaka vse osnovne organizacije in jih seznanila s pogoji. Predloge bo sprejemala do 30. marca, zato morajo predlagatelji pohiteti z izbiro kandidatov. V poštev prihajajo dolgoletni sindikalni delavci in tudi tisti, ki se danes aktivno vključujejo v delo te najštevilnejše organizacije delavcev. Komisija poziva k obširnim

utemeljitvam predlogov, kajti golo naštevaje funkcij premalo pove o resničnem delu.

ZAČETEK DELAVSKIH ŠPORTNIH IGER

Petnajstega marca se bo v brežiški občini začelo tekmovanje v okviru delavskih športnih iger. Pomerile se bodo kegljaške ekipe. Prijavilo se je dvajset moških in sedem ženskih ekip. Tekmovale bodo na kegljišču v Čateških Toplicah.

VODOVODI IN ELEKTRIKA

Predsednik upravnega odbora sklada za negospodarske investicije je za ponedeljkovo sejo predlagal podpis pogodbe za elektrifikacijo Sromelj. Na dnevnem redu je bila informacija o graditvi vodovoda v občini in razprava o pripravi programa za napeljavo vodovodov, ki so še predvideni v tekočem letu.

SINDIKAT ZA PROMET IN ZVEZE

V brežiški občini ustanavlja jo občinski odbor sindikata delavcev prometnih organizacij. Za prvo srečanje predsednikov in sekretarjev osnovnih organizacij je občinski svet pripravil oceno občinskih zborov v tej panogi. Ta teden so ponovno sklicali sindikalne vodje iz kmetijstva in živilske industrije, ki bodo prav tako imele svoj občinski odbor. Predsedniki so ob tej priložnosti pripravili informacijo o delovnih programih, ki so jih sprejeli na zadnjih občinskih zborih.

Srebrni znak sindikatov Slovenije bodo podeljevali za 1. maj in s tem dali prazniku še bolj svečan značaj.

J. T.

Železnim rokam ukazujeta

„Pri nas opravijo večino dela stroji, ljudje jih samo vodimo,“ se mi je predstavil strojnik bagra Alojz Gajski na gradbišču za kanalizacijo od Brezine do Sromljice. Odvodni kanal je dolg 1750 metrov. Vanj sproti polagajo cevi in jih zasipavajo. Le del cevi polagajo v normalno globino, drugod morajo kopati po šest do sedem metrov globoko in enajst metrov široko. Pomagajo si z dvema bagroma, dvema buldozerjema in rovokopačem. Zato potrebujejo le pet delavcev.

ALOJZ GAJSKI

Strojnik Gajski dela pri Vodni skupnosti 19 let. Doma je z Velike Doline, od koder se vozi z mopedom štirinajst kilometrov do sedanjega delovnega mesta. To je sorazmerno blizu, v domači občini. Potem bo treba na delo k sosedom, kjer se dogovarjajo za regulacijo Kobilskega potoka.

Strojnik na drugem bagru Karel Zajc je pri Vodni skupnosti trinajsto leto. Šest let je delal pri kopanju kanala Donava-Tisa. Bil je v različnih krajih Slovenije in se spominja dolgih kilometrov napornega dela. Najtežje je bilo pri regulaciji Pesnice in pri regulaciji Račne pod Rako v krški občini. Kopali so v močvirnem svetu. Napredovali so le tako, da so pod stroje pokladali les.

KAREL ZAJC

kjer je bila prej galanterija, in ne v sosednji zgradbi. Tja so bo namreč preselila kemična čistilnica.

GOSTITELJI LETOS V GLOBOKEM — 15. marca bo v Globokem 8. občinska pionirska konferenca. Zanj je pripravljajo kulturni program odredi vseh osnovnih šol. Z njim bodo popestri poročila o svoji dejavnosti.

KMETJE BODO LAHKO SEJALI — Na poljih v Brezini in v Črncu sproti zasipajo širok kanal, ki ga kopljejo delavci vodne skupnosti. Obljubljajo, da bodo njive izravnali do sredine marca. Kmetje so veseli, da se delo ni bolj zavleklo. Suho vreme ni oviralo izkopa, zato se bodo težki stroji še o pravem času umaknili z njiv, katerih lastniki bi bili sicer prikrajšani za letino.

Prvi hip so se ustrašili razdalj

Letos bo pritekla voda do zadnje in najvišje vasi na Gorjancih - Prebivalci so se zagnali na delo v jarkih in ne dvomijo več o uspehu

— Ne mislite, da smo tako za bregom in da verjamemo, kako bo voda pritekla iz doline v hrib! — se je starejši možak še decembra lani upiral prepričevanju Jožeta Zupanciča iz Podbočja. Šolnik Zupancič je kot predsednik KO SZDL skupaj s predsednikom in podpredsednikom krajevne skupnosti obiskoval gorjanske vasi in nagovarjal ljudi za napeljavo vodovoda. Nevernemu Tomažu je dal za primer, kako se potegne vino iz soda, toda prepričal ga tistikrat ni. — Kdo bo pa imel toliko sapa, da bi vodo potegnil gor? — ga je zavrnil možakar in ostal pri svojem.

Vsi niso tako mislili, vendar so se prvi hip ustrašili velikih razdalj. Vodovod je dolg 14 kilometrov in ponekod speljan po zelo strmih kamnitih pobočjih tja do zadnje in najvišje gorjanske vasi na slovenski strani — do Planine. Razumljivo, da so se ljudje bali tolikšnega dela.

V Prušnji vasi so zahtevali svoje zajetje, od koder bi lahko

speljali vodo s prostim padcem. Potem so predsednik vodovodnega odbora Stipančič in še nekateri podpisali izjavo za skupen vodovod. Sosedje so nasprotovali, a so si premislili in podpisov se je nabralo vedno več. Prušnjani so kopali 21 dni vsak dan. Položili so cevi in nato zadovoljni proslavili sado-ve skupnega dela.

Iz gorjanskega vodovoda bodo dobile vodo še vasi Mladje, Gradnje, Brezje, Brezovica, Gradec, Hrastek, Brlog in Planina. Na hišo pride povprečno po 150 metrov izkopa in prispevek 2000 dinarjev. K vsemu temu bo treba primakniti še kak poldrugi milijon dinarjev iz občinske blagajne.

Voda bo pritekla 4. julija, ko bo občina Krško stavela svoj praznik. Napeljali jo bodo v hiš in v tamkajšnje vikende. Če se bo pridružila še hrvaška Osunje, bo vodovod napeljal kmečkih gospodinjstev.

JOŽICA TEPPEY

PRED OBČINSKO SKUPŠČINO

Te dni po vsej krški občini zaključujejo letne skupščine krajevnih organizacij združenja ZB NOV, na katerih pregledajo svoje delo v preteklem obdobju in načrtujejo delo v prihodnjem. Skupščine bodo zaključile v prvih dneh tega meseca, v drugi ni marca pa se bo sestala na konferenci še občinska organizacija.

Razstave znamk se vrste

Krško filatelistično društvo je eno najboljših pri nas - Velika skrb za mlade zbiralce

Delo krškega filatelističnega društva, ki združuje zbiralce znamk iz vse občine, smo tudi na naših stolpcih že večkrat predstavili. Po raznoteri dejavnosti (razstave in izdaje spominskih ovitkov s priložnostnimi žigi) sodi med najboljša društva v naši republici.

Zadnji letni občini zbor je to oceno samo še potrdil in dokazal, da bo delo društva uspešno tudi v letu, ko bomo po vsej naši republici počastili z vrsto pridelitve 30-letnico osvoboditve. Pri vsem tem bo pomemben tudi delež zbiralcev znamk iz krške občine. „Koledar“, ki so ga sestavili, je zelo pester: v maju bo

predvsem podmladka. Zato namerava okrepiti delo krožkov na osnovnih šolah, ki naj bi jih usmerjal predvsem tisti člani, društva, ki so bili še pred nekaj leti njihovi učenci.

Z. Šebek

Kodričevi iz Brezja morajo skopati 190 metrov vodovodnega sistema v strmino. Na pomoč so poklicali delavce iz Gradca in s hrvaške strani. Tule na pomoč ni skal, niže doli pa se začneja 800 metrov skalnatega sveta, kjer brez minerjev ne bodo nič opravili. (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

PO PROGRAMU — Občinski odbor Rdečega križa je ta teden začel že drugi 20-urni tečaj prve pomoči za ekipe civilne zaščite. V Kostanjevici se ga udeležuje 30 občanov. Za tem bodo enaka predavanja posredovali še v Podbočju, kjer jih bo poslušalo tudi pet šestčlanskih ekip.

ZA KNJIŽNICO — Kostanjeviški kulturni delavci si prizadevajo, da bi se krajevna „Ljudska knjižnica“ preselila v prvo nadstropje „Doma kulture“, kjer so bili njeni namenjeni prostori. Tamkaj bi lahko zbrali okoli 10.000 del, hkrati pa bi imeli tudi čitalnico.

ZA ZAČETEK — Novoizvoljeni člani sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu se bodo jutri popoldne zbrali na prvi seji. Sprejeli bodo letošnji delovni program, zavrtili film z zadnjega republiškega pionirskega tekmovanja „Kaj veš o prometu“, ki je bilo v Krškem, predsednik republiškega sveta Boris Čizmek-Bor pa bo podelil plakete „vzornega voznika“ in značke republiškega sveta.

OŽIVITI DELO — Aktiv komunistov športnikov, ki so ga ustanovili

minulo leto, doslej še ni začel delovati. Načrtujejo nakopičenih problemih v kulturi ga nameravajo ponovno igrati.

DATUM DOLOČEN — Na seji pripravljalnega odbora za letošnje zaključnega republiškega tekmovanja mladih „Kaj veš o kmetijstvu“ so sklenili, da bo prireditev v Kostanjevici, 22. marca, ob 18. uri. Poveljstvo sta prevzela krška občinska skupščina in „Agrokombinat“, stopilo pa bo sedem regionalnih zmagovalcev in kot črni domačini.

USPEŠEN ZAČETEK — Občinska organizacija ZSMS iz Zdol je izpolnila načrtovano izdajo „Informacija“ Glasilo je izšlo v 150 ciklovidnih izvodih in seznanja javnost z delom mladih v zadnjem letu dni. Poveljstvo pa tudi nekaj proze ter prispevkov vezani besedi.

DVA NASTOPA — V torek je Krškem gostovalo „Stalno slovensko gledališče iz Trsta“ z dramatičnim Bevkovo povestjo Kaplan Martin Cedermac. Nocoj bo nastopala v Kostanjevici.

KOLIKO ZA POTOKE?

Za regulacijo potoka Brestanice bi po oceni Vodne skupnosti Dolenjske potrebovali 3.720.000 dinarjev. Tri kilometre dolg odsek Brestanica-Anže bi veljal 1,2 milijona dinarjev, 3,5 kilometra dolg odsek Brestanica-Senovo 1,4 milijona dinarjev in 2,8 kilometra dolg odsek Senovo-Dovsko-Dobrava 1,12 milijona dinarjev. V brestaniški krajevni skupnosti prebivalci komaj čakajo na regulacijo, ker jim povzroča potok ob neurjih in nalivih veliko škodo.

S PROMETNO VZGOJO V BOJ ZA VARNOST

Preventivi in vzgoji v cestnem prometu posvečajo v krški občini veliko pozornost. To je del sistema družbene samozasčite, ki zahteva usklajeno ravnanje delovnih organizacij, društev, družbenopolitičnih organov in občanov, ki so odgovorni za preventivno ukrepanje. Prav zaradi tega so letos ustanovili v občini svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, v katerem je 17 članov. V njem so zastopani predstavniki občinske skupščine, občinske konference SZDL, avto-moto društva, delavske univerze, sindikata, Zveze mladine, osnovne šole, postaje milice in občinskega sodišča. Predsednik je Ivan Petrišič, tajnik Franc Radej, namestnik tajnika pa Vladimir Vogrinc.

DENAR SE STEKA

V zadnji številki smo prikazali bralcem želje Pišečanov po postavitvi spomenika padlim borcem aktivistom OF in talcem. Zanj bodo morali odšteti okoli 250 tisoč dinarjev. Toliko denarja pa pišečka organizacija ZB NOV ne bo mogla zbrati v svojem okolišju. Za denarne prispevke se priporoča delovnim kolektivom in organizacijam v brežiški občini in tudi na širšem območju. Denarne zneske naj nakazujejo na tekoči račun pri SDK v Brežicah 51620 - 679 - 73 356 - ZB Pišece.

»Dolenjski list« tribuna bralcev

NOVO V BREŽICAH

NADZOR JE POTREBEN — Veliko otrok zaposlenih žena je v zasebnem varstvu. Sekcija za družbeno aktivnost žensk predlaga, da bi te zasebne „vrtarice“ izobraževali in jim dali najosnovnejše napotke za varstvo in vzgojo malčkov, ki jim jih zaupajo matere. Z nasveti jim bodo pomagale poklicne vzgojiteljice iz otroškega vrta.

LEP PRAZNIK — V prosvetnem domu so se ženske iz Brezic in okolice že v četrtek zbrale na proslavi 8. marca. Kulturni program so jim podarili učenci osnovne šole bratov Ribarjev.

TRGOVINA BO DRUGOD — V zadnjih novicah smo zapisali, da bo Agraria odprla novo trgovino z zelenjavo. To ima predvideno, vendar še ne takoj. Lokal bo uredila v hiši,

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Kljub pomanjkljivosti - napredek

Občinski sindikalni svet o letošnji skupni porabi: porabniki ne brez stabilizacijskih programov - Podpora akciji gradnje dijaških domov

Občinski sindikalni svet Sevnica je minuli četrtek skrbno obravnaval predvideni samoupravni dogovor o letošnji skupni porabi. Bolj kot samim stopnjam, po katerih si bodo posamezne samoupravne interesne skupnosti rezale kruh v tem letu, so obravnavali nebinska vprašanja. Sindikat je namreč tudi eden od sopodpisnikov dogovora.

Pred obravnavo družbenega dogovora je sekretar občinskega sveta Slavko Vilčnik spregovoril o tistih s tragičnega srečanja samoupravne Jugoslavije, ki je bilo posvečeno načrtovanju. Člani sindikalnega sveta iz gospodarstva so nato tudi

ponovili zahtevo, naj se v bodoče vsi družbeni dogovori, ki vplivajo na načrte delovnih organizacij obravnavajo še pred iztekom minulega planskega leta, ker morajo sicer nove načrte TOZD nenehno rušiti. V družbenem dogovoru o skupni porabi so določeni nosilci načrtovanja, zato bo treba poslej vztrajati, da ne bo takih zagat kot letos. Ker je vrsta dejavnosti odvisna od virov, ki morajo dobiti pomoč iz solidarnostnih sredstev bogatejših občin, je za nemoteno delo interesnih skupnosti nujno, da bodo družbeni dogovori podpisani čimprej. Predvideni ukrepi za nemoten potek prelivanja iz bogatejših občin tudi zagotavljajo, da v tem letu ne bo moglo biti izmikanj kot lani.

TRZIŠČE: VZAJEMNOST SE KREPI

Društvo kmetov za vzajemno pomoč Trzišče je lansko poslovno leto uspešno zaključilo. Lani je v društvu zavarovalo svojo živino za nad 200 članov, za letos kaže, da bo pristopilo še nekaj gospodarjev.

KRMELJ: KDAJ NOVA STANOVANJA?

Gradbeno podjetje Beton-Zasavje bi moralo v Krmelju že lani v septembru pričeti graditi dva bloka s po 10 stanovanji. Nato je bil govor o prvem marcu, vendar se vedno ni bila zasajena niti prva lopata. Denar leži že ves čas pripravljen na banki, a od njega ni nobenega haska. Vsa stanovanja so že prodana, vmes so tudi stanovanja solidarnostnega sklada. V kraju so zato že hudo jezijo zaradi odlaganja začetka gradnje.

ZAOSTAJANJE ZA NAČRTOM

Do konca 1973 je bil po sprejetem srednjeročnem načrtu stanovanjske gradnje načrt izpolnjen 84-odstotno, leto prej je bilo zgrajenega le 56 odst. tistega, kar je bilo načrtovanega. Letos kaže še slabše. Po vsej verjetnosti bo dograjena le stolpnica z 51 stanovanji, po načrtu pa bi jih morali zgraditi kar 117. Če bi Pionir dokončal svoj blok, bi lahko dodali 26 stanovanj, v poslovno-stanovanjski stavbi bi bilo predvidenih 27 stanovanj, to pa prav gotovo ne bo uresničeno.

Družbeni dogovor nakazuje tudi solidarnostno akcijo za gradnjo dijaških domov v republiki. Za podporo te akcije se predvideva delo na prosto soboto pred dnevom mladosti. Člani občinskega sindikalnega sveta so sprejeli priporočilo, da v delovnih organizacijah podprejo to akcijo, saj je občina oddaljena od šol in so domovi za naše učence in dijake še kako potrebni.

Z DOMNOM GOSTUJEJO

Prosvetno društvo Anton Umek-Okiški iz Boštanj bo prikazalo Jurčičevega Domna tudi po drugih krajih. V nedeljo ob 15. uri bodo gostovali v Sevnici v dvorani TVD Partizan, v petek, 14. marca, bodo dramo pokazali učencem osnovne šole Sava Kladnika v Sevnici, v nedeljo, 16. marca, bodo nastopili v Krmelju.

STUDENEC: RES PREMALO OTROK?

Obstaja bojazen, da se bo za studensko osnovno šolo nabralo premalo otrok, če bodo otroci iz Arta hodili še naprej na Blance, z južne strani Primoža pa celo na Telče. Ob tako majhnem številu otrok na Studencu grozi tej šoli kombiniran pouk. Na zboru občanov 2. marca so zato menili, da bi bilo treba šolski okoliš studenske osnovne šole zaokrožiti, saj bi bilo škoda, če bi morali preiti na slabši način pouka zdaj, ko so v kraju pridobili stanovanje za učitelja.

Premalo podpore

Težave slušateljev večerne osemletke

Te dni končujejo večerno osnovno šolo skupine, vpisane iz prvega vpisa pri Zavodu za kulturo in prosveto v Sevnici. V 6. razredu je 25 slušateljev, v 7. razredu 50, v 8. razredu pa 29. Med njimi je največ delavk iz obeh konfekcijskih tovarn - Jurtranjke in Lisce, ne manjkajo tudi iz drugih delovnih organizacij. Med njimi so celo en kmet in dva delavca pri zasebnih obrtnikih. Še v tem tednu vpisujejo slušatelje za naslednji cikel. V celoti računajo pri zavodu, da bo letos obiskovalo večerno osemletko okrog 150 delavcev.

Število slušateljev je po svoje razveseljivo, še posebej ker pred leti za dopolnjevanje manjkajoče osnovnošolske izobrazbe ni bilo mnogo zanimanja. Ta zapis pišemo predvsem zaradi nekaterih zapletljev, ki jih ima ne tako majhno število slušateljev. Predvsem razni mojstri dokaj zaničljivo gledajo na „solarje“ v času, ko so za stroji. V večini kolektivov omogočajo za menjavo izmen. V Lisci priznavajo 5-dnevni plačan dopust, ki ga potem delavke izkoristijo za šolo po urah, žal jim ga ravno proti koncu šole zmanjkuje. Nadomeščanje ur je ponavadi mučna zadeva. Kot so nam povedali slušatelji 8. razreda, so za šolo v glavnem zvedeli preko lepakov, kar, žal, kaže na to, da družbenopolitične organizacije kot podpisnice samoupravnega dogovora za financiranje zavoda niso pomagale buditi zanimanja za šolo.

Bodo slušatelji druge skupine imeli manj težav? Če ni razumevanja pri mojstru, ga je pač treba iskati pri sindikalnih in mladinskih organizacijah ter kadrovske službah.

A. Ž.

Doslej je večina ljudi iz Čateža in okolice odhajala na delo drugam, vendar temu ne bo več dolgo tako. Elma se živahno razvija, v delavnici, kjer sedaj zaposlujejo tudi ženske, so dobre delovne razmere. Kraj bo napredoval tudi na zunaj: krajevna skupnost namreč načrtuje asfalt skozi Čatež. (Foto: Zeleznik)

Čateška Elma zaposluje

Premagali bojazen pred ustanovitvijo TOZD

Do nedavnega maloštevilni kolektiv ljubljanske Elme na Čatežu postaja vse številnejši. 17. februarja so pričeli zaposlovati tudi ženske v novi obrat vrtnice.

Za to so usposobili opuščeno stavbo, kjer je komunalno podjetje izdelovalo cementno opko. V novem obratu so najprej za dve izmeni zaposlili osem žensk. Vsakih 14 dni zaposlijo osem novih, dokler jih ne bodo imeli za stroji 54, za kolikor je tudi prostora. Stroje dobivajo iz ljubljanskega obrata, od koder postopoma preseljujejo vrtnice malih delov za različni električni material. Za letos je predvidena tudi gradnja nove proizvodne dvorane z 250 kvadratnimi metri za razširitev obrata izdelovanja bakelitnega instalacij-

skega materiala. Po idejnim projektu naj bi bilo na Čatežu zaposlenih 150 delavcev. Vrednost naložbe je ocenjena na okrog 14 milijonov dinarjev.

Vprašanje denarja za to naložbo je najbolj begalo delavce pri odločanju o ustanovitvi temeljne organizacije združenega dela na Čatežu. 4. marca so obravnavali ekonomsko analizo pogojev za ustanovitev TOZD. Elma je bila namreč omejena v gradivu decembrske seje CK ZKS med kolektivni, ki bi morali organizirati TOZD. Solidarnost, ki je potrebna med TOZD Elme za naložbo na Čatežu, bo morala postati del samoupravnega sporazuma. Šele po izčrpnem pojasnjevanju so se delavci na Čatežu z glasovanjem izrekli za ustanovitev svoje temeljne organizacije združenega dela.

A. Ž.

V prosveto napotiti več mladine

ZK in SZDL odgovorno o nalogah v izobraževanju: pri gradnji šolskega prostora izbirati cenene, hitre in funkcionalne projekte

Na skupni seji komiteja občinske konference ZK in izvršnega odbora občinske konference SZDL so govorili o uresničevanju nalog v izobraževanju.

Neodložljiva naloga je povežati delavsko univerzo s knjižnico v center za izobraževanje in kulturo. Ta center pri svojem delu ne bi smel biti prepuščen sam sebi, zato mu bodo morali predvsem komunisti v vodstvih družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in samoupravne skupnosti za izobraževanje nuditi pomoč. V delovnih organizacijah bi morali ugotoviti potrebe po kadrih, kar bi lahko služilo za usmeritev tudi delavske univerze pri programu. Seveda ne bi smeli misliti le na strokovno izobraževanje, temveč tudi na splošno usposabljanje delavcev in delegatov.

Ugotavljajo, da v občini manjka že 150 prosvetnih delavcev, zato bo treba v osnovnih šolah ugotoviti koliko mladih naj bi nadaljevalo šolanje za prosvetni poklic, kar bo treba podpirati tudi s štipendiranjem.

MIRNI BODO IZTRGALI 280 HEKTARJEV

Delegati kmetijskozemljiške skupnosti v Trebnjem so na zadnji skupščini 4. marca potrdili sofinanciranje za izdelavo načrtov za agromelioracije od Mirne do Poljan. Skupno s Kmetijskim gospodarstvom Slovenska vas bi tako lahko v naslednjih letih usposobili za obdelovanje 280 hektarjev sedaj neplodnih tal.

LETOS 10 PRIZNANJ OF

Žirija za podelitev priznanj Osvojiteljske fronte je predlagala občinski konferenci SZDL, da v letošnjem letu, ko slavimo 30. obletnico osvoboditve, namesto 5 priznanj izjemno podelijo 10 takih priznanj.

Tistim učiteljem, ki študirajo izredno, je treba omogočiti, da bodo študij končali.

V okviru stanovanjske skupnosti bi morali poiskati več možnosti za odpravljanje stanovanjskih težav učiteljev. Šole bodo še v tem mesecu pripravile programe za pripravo na celodnevno šolo.

Na skupni seji so sprejeli tudi priporočilo za smotrno gradnjo novih šol. V okviru možnosti je treba graditi ceneno, hitro in funkcionalno, vsakršna drugačna gradnja bi le še bolj odložila reševanje prostorske stiske. Komuniste v skupnosti izo-

Iščejo pomoč

Trebanjski študentski klub Pavla Golice združuje od decembrske skupščine 59 članov. Za boljše stike z gospodarstvom občine so letos predvideli obiske delovnih organizacij. V minulem mesecu so obiskali mirnško Dano in Kolinsko. V aprilu bodo v Trebnjem pripravili recital v spomin Pavla Golice. Člani kluba se nameravajo vključiti v spominsko pohode po potih Gubčeve brigade in ob žici okupirane Ljubljane.

Če bo stekla akcija za gradnjo vodovoda v Dobrniču in bo dobrodošla tudi pomoč mladine, so se pripravljene vključiti v prostovoljno delovno akcijo, kot tudi v delovne brigade na Kozjanskem. 32 članov kluba se je vključilo v Zvezo socialistične mladine, saj se zavedajo, da morajo biti tudi družbenopolitično dejavni.

Večja dejavnost bi terjala tudi več denarja, vendar je ravno nasprotno. Dotacije občinske skupščine še niso prejeli, zato so se s prošnjami obrnili tudi na delovne organizacije. Doslej kolektivi še niso pokazali večjega razumevanja.

DODATNA VPRAŠANJA

Tretje mesto za mlade kmetovalce iz trebanjske občine na tekmovanju „Kaj veš o kmetijstvu“ ekip iz dolenskih in posavskih občin je lep uspeh: za drugo mesto so se namreč borili z ekipo grmskega šolskega centra, odločila so šele dodatna vprašanja. Mlade kmetovalce iz trebanjske občine so zastopali: Ivan Gorenc iz Hrastnega pri Šentrupertu, Alojz Koželj s Kruškega vrha in Marjan Jevnikar iz Dol. Vsi trije so obiskovali zimsko kmetijsko šolo.

DVOJNA ZAMERA?

Predsednik občinske skupščine Slavko Kržan je končal pozdravni govor ob zaključku srečanja delegatov in družbeno aktivnih žensk z besedami, ki so pozele aplavz. Dejal je nekako takole: „Želim vam veliko sončnih dni in uspehov pri vzgoji otrok in mošči.“ Aplavz je veljal predvsem slednjemu. Seveda je bilo nato slišati nekaj pomislekov: raven mož so menda prizadeji še Suhokranjci, ki bi po toliko sončnih dneh radi že nekaj kapelj padavin za svoje kapnice!

BELA VRANA

Trebanjska delavska univerza je še edina v republiki, ki ne more biti samostojen zavod, ker nima zaposlenih vsaj štirih delavcev. Zaenkrat vidijo izhod v tem, da bi to dejavnost povežali s knjižničarstvom. Nujno bi bilo najprej za potrebe delavske univerze zaposliti vsaj enega strokovnjaka, če ne kar dveh. Sedanja obseg izobraževalnih oblik bi že terjal tako kadrovske okrepitve.

TREBANJSKE IVERI

ŠTUDENTJE VABIJO - V soboto zvečer bo vsekakor najprijetneje na tradicionalnem brucovanju v avli trebanjske osnovne šole. Upravni odbor kluba bo storil vse za prijetno počutje. Brucovanje je pod pokroviteljstvom Kolinske TOZD tovarna za predelavo krompirja Mirna.

NOVO VODSTVO - Na skupščini zemljiške skupnosti, zbranc po delegatskem načelu, so izbrali nov upravni odbor, ki ga bo še nadalje vodil inž. Ciril Lenardič. Predsednik skupščine pa je inž. Lojze Metelko.

ZGLEDNA DAČNA DISCIPLINA - Do roka je vložilo davčne napovedi o skupnem dohodku 593 občanov. Davčna uprava je predmet še posebej opozorila delovne organizacije na tiste, ki pridajo v poštev za obdavčitev, odkoder so potem dobili tudi spiske. Tudi pri pregledu poslovnih knjig rednih obrtnikov vidijo na davčni upravi napredek. Vsi so

dali napovedi. Manjše težave so le s poslovnimi knjigami obrtnikov pavšalistov.

MUČNA NASILNA VSELITEV - V sicer hudo neprimerno stanovanje nekdanje mokronoške sodnije se je na svojo pest vselila delavka Iskre. Zadeva je še toliko bolj mučna, ker je krajevna skupnost nameravala to stanovanje urediti, da bi vanj lahko vselili stanovalec, iz stanovanja, ki utesnjuje mokronoške čevljarje pri nadaljnjem razvoju. Podjetje Zmaga terja odločno akcijo, sicer ne bodo vložili denarja za širitve podjetja v Mokronogu.

BISTRICA: POPRIJELI ZA MOST - Občani Bistrice so opravili okrog 300 delovnih ur, da so uredili betonski mostiček čez Mlinščico, ki je zamenjal dotrajnjega. Sodelovali so tudi pri čiščenju struge med tem, ko so imeli v gosteh stroj Dolenske vodne skupnosti pri delih v strugi.

Taborniki Treh smrek v Sevnici skušajo v svojem domu razvijati kar najboljši prijetno družabno življenje. Minuli četrtek so povabili matični program in tako na svoj način počastili 8. marec. Na sliki: najmlajši člani so materam izročili šopke pomladnega cvetja.

SEVNIŠKI PABERKI

PREDAVANJE O HIMALAJSKI EKSPEDICIJ - Drevi ob 18. uri bo plansko društvo Partizan v Sevnici predavatelj Staneta Belaka-Sraufa pred nastopom „Vzpon na Kangabato“ - Diapozitivi so bili posneti med lanskimi himalajsko odpravo.

POROČILO ZA DALJŠO RABO - Poročilo o delu občinske uprave, ki so ga obravnavali delegati na zadnji seji občinske skupščine, je obsegalo kar 75 strani. Ker je gradivo prišlo v roke vsakemu delegatu, v njem pa je opisan tudi delokrog posameznih upravnih organov, bo lahko marsikomu služilo tudi kot napotek, kam se lahko obrne za določeno vprašanje.

NA VRSTI ČIŠČENJE - Turistično društvo je minuli teden pričelo čistiti okolico sevnškega gradu razne navlake. Marsikje ležijo razne stvari, ki kazijo okolico, ker pač nihče ne pazi, kam kaj vrže. Nekateri menda mislijo, da bodo nesnago za njimi odnašali gasilci, ker je dosti nametanega za gasilskim domom. Ker je zaradi dolgotrajne suše v Drožanjskem potoku malo vode, stanovniki pod klavnico niso veselji odpadkov v vodi, ki tod v glavnem ne zasluži tega imena.

SEVNIŠKI VESTNIK

Na konferenci: »Preiti k sistematičnemu izobraževanju delegatov!«

Občinska konferenca SZDL je imela prejšnji teden redno letno konferenco, na kateri so poslušali poročilo in razpravljali o delu v letu 1973 in 1974, sprejeli pravila občinske konference SZDL ter razpravljali o izvedbi volitev v krajevne konference SZDL.

V preteklem mandatnem obdobju je bila občinska konferenca SZDL nosilka vseh spremenb, ki so izhajale iz načel nove ustave: vodila je akcije pri organizaciji in izvedbi skupščinskih volitev, kakor tudi volitev v samoupravne interesne skupnosti, organizirala je zbor občanov in delovnih ljudi v vseh krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah združenega dela o evidentiranih kandidatih za delegacije, razpravljala o predlogih za vodstvene funkcije v skupščini in tako dalje. Nadalje je OK SZDL sodelovala pri najrazličnejših proslavah v občinskem, regijskem in republiškem merilu. Tako je sodelovala pri zboru slovenskih pionirjev, pri proslavi 30-letnice RKS, proslavi 4. julija v Semiču, 400-letnice kmečkih uporov, XV. brigade in drugod. Tudi sekcija za

spevali delavci svoj enodnevni za služek, občani iz krajevnih skupnosti pa so zbrali 8.000 dinarjev, kar je malo. V drugi fazi zbiranja pomoči so dali svoje prispevke le zaposleni iz delovnih organizacij.

Na konferenci so ugotovili, da je bilo v preteklem mandatnem obdobju veliko narejenega, da pa jih čaka še veliko dela.

Ob 8. marcu

Letošnji mednarodni praznik žena 8. marec so v metliški občini proslavile žene še posebno slovesno. Po vseh krajevnih skupnostih so mladinci in šolarji ter najmlajši pripravili za svoje matere prirske proslave, dan žena pa so proslavile tudi po vseh podjetjih. Žene in dekleta so dobile ob praznovanju lepa darila.

Se posebno so se izkazali učenci metliške osnovne in poklicne šole Beti ter najmlajši iz vrta. V polni dvorani doma Partizana so se v petek zvečer predstavili z domiselnim programom, ki so ga slavljenke nagradile z močnim ploskanjem.

Izkazala se je tudi metliška sekcija za družbeno aktivnost žensk. Ob 8. marcu se je spomnila številnih mater in vdov padlih partizanov. Z aktivisti Socialistične zveze delovnega ljudstva so članice sekcije obiskale in obdarile 105 žena. Pri obdaritvi so s svojimi darili in denarnimi prispevki sodelovala naslednja metliška podjetja: Beti, Novoteks, Kommet, TGP, KZ Metlika, Mercator in IMV obrat na Suhorju.

Cicibančki iz črnomaljskega vrta na vsakdanjem sprehodu. Tovarišice jih mimogrede tudi opozarjajo na nevarnosti na cesti, učijo se prečkati cesto na prehodu itd. Žal je za zdaj v organizirano otroško varstvo zajetih le 7 odstotkov otrok iz črnomaljske občine. (Foto: Ria Bačer)

Koliko za krajevne skupnosti?

Če bodo delovne organizacije podpisale dogovor, bo letos v občini Črnomelj za krajevne skupnosti skoro dvakrat več denarja

Dosedanji način financiranja krajevnih skupnosti se je preživel, razen tega samo proračunska dotacija nikakor ne more kriti potrebo po nujnih delih. V razpravi je predlog za nov način dodeljevanja sredstev, in če bo obveljal, bo pridnost občanov lahko bolj nagrajena.

Pred kratkim so na seji občinskega komiteja ZK v Črnomlju pretresali predlog za nov način financiranja krajevnih skupnosti, ki ga je na pobudo komiteja pripravil izvršni svet občinske skupščine. Po tem predlogu naj bi v občini za 11 krajevnih skupnosti namenili letos 1 milijon dinarjev iz proračuna, dodatno pa bi zbrali precej sredstev, če bi kolektivni po zaključnem računu prispevali 15 din na zaposlenega. Vsega bi bilo potemtakem okrog 1.500.000 dinarjev, kar pomeni za 177 odstotkov več denarja, kot so ga krajevne skupnosti dobile lani.

In kako naj bi denar delili? Po mnenju komiteja bi morali upoštevati za vse enaka merila. Število prebivalcev, število za-

poslenih, dolžina cest, potov in ulic ter stroški za razsvetljavo bi bili eno merilo za dodeljevanje sredstev iz sklada. Del sredstev pa naj bi ostal kot rezerva, namenjena tistim krajevnim skupnostim, ki bodo predložile najboljše programe in h katerim so občani pripravljeno dati največjo lastno udeležbo. Tako bi bila nagrajena pridnost in poštvalnost ljudi, ki želijo napredke.

O teh rezervnih sredstvih naj bi po mnenju komiteja odločal zbor krajevnih skupnosti, predlog pa bi pripravil izvršni svet občinske skupščine.

Iz vsega tega dokaj lepega in obetavnega načrta pa ne bo nič, če ne bodo delovne organizacije podpisale družbenega dogovora o prispevku 15 din na zaposlenega v ta namen. Komite je naročil komunistom v vseh delov-

nih sredinah, naj se zavzamejo, da bodo dogovori pravočasno podpisani. Od njihovega vpliva je veliko odvisno!

R. B.

»Vse to delamo«

Za letošnji mednarodni ženski praznik 8. marec je konferenca za družbeno aktivnost žensk v Črnomlju organizirala razstavo in proslavo. Dan pred praznikom so v veži kulturnega doma odprli razstavo, na kateri so predvsem s fotografskim materialom in izdelki prikazali dejavnost žensk.

Razstava je obsegala prikaz žene v borbi, žene na delu in njeno dejavnost v prostem času. Tako so razstavili tudi lepe gobeline, vezene, pletenine in gojenje cvetja, s čimer se Črnomaljske rade ukvarjajo.

Isti dan, 7. marca zvečer, je bila v kulturnem domu svečana akademija v počastitev dneva žena; pripravila jo je krajevna organizacija SZDL. Po slavnostnem govoru inž. Malke Štefanič, predsednice občinske konference za družbeno aktivnost žensk, je bil prisrčen kulturni spored, v katerem so nastopili cicibani iz vrta, ženski pevski zbor, glasbena šola in gimnazijska mladina.

S proslavami in programi pa so 8. marec počastili tudi v vseh manjših krajih. Tam pa so glavno breme organizacije prevzele šole.

Znanje je močno orožje

Črnomaljsko politično šolo je pred kratkim končalo 43 slušateljev iz delovnih organizacij

V okviru izobraževalnega programa občinskega komiteja ZK v Črnomlju je delovala politična šola za mlade člane Zveze komunistov in tiste, ki so predvideni za prevzem različnih funkcij v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Šola je trajala 42 ur (teden dni skupaj). Obiskovalo jo je 43 slušateljev, predavali pa so člani predavateljskega aktiva pri Zavodu za kulturno-prosvetno dejavnost. Ob zaključku šole so slušatelje testirali. Pokazalo se je, da so skoro vsi osvojili zelo solidno znanje. Ko so na zaključni slovesnosti izročali posameznikom potrdila o opravljeni politični šoli, je govoril Jure Perko, sekretar občinskega komiteja ZK, navzoč pa je bil tudi Lojze Sterk, medobčinski sekretar Zveze komunistov. Slušatelji so pri predavanjih spoznali osnove marksizma, obravnavali pa so tudi aktualna idejnopolična vprašanja v družbi, kakor tudi v domači občini.

Sodijo, da je politična šola povsem uspela, zato bodo s takim načinom izobraževanja nadaljevali. V novi sezoni bo le ta sprememba, da bodo kandidate glede na njihovo

poprejšnjo doseženo izobrazbo razvrstili v dve skupini.

Novoteksova tovarna na Vinici je za kraj začetek novega življenja. Posnetek je iz lepo urejene tovarniške menze, kjer delavke jedo izdaten topel obrok, za katerega bi v vsakem javnem lokalu plačale vsaj trikrat toliko. (Foto: R. Bačer)

ČRnomaljski drobir

MARCA V CVETJU - Okrasno drevo pred Viatorjevo restavracijo Grad je letos začelo cveteti nenavadno zgodaj: prvi cvetovi so se pokazali že pred dnevi. Bati se je le, da ne bo pozebe.

NISO VSI DOLŽNI - Poročali smo, da veliko kmečkih davčnih zavezancev ne more poravnati dolga za plačilo kmečkega zavarovanja. Da pa ne bi bil kdo prizadet, ponavljamo, da med 1412 zavezanci prispevka niso vsi dolžniki.

Podružnica Društva upokojenec v Črnomlju obvešča svoje člane, da bo v sredo, 19. marca, redna letna konferenca. K čim večji udeležbi vabijo ob 9. uri v klubске prostore društva v Črnomlju.

NOVE NAPISNE TABLE - Na črnomaljskem gradu, kjer so upravne pisarne občinske skupščine, so namestili nove napisne table z naslovi institucij, ki v stavbi domujejo.

PRIPRAVE NA KVIZ - Ekpa dijakov črnomaljske gimnazije se vneto pripravlja na kviz tekmovanje z naslovom „Boj Belokranjcev“, ki bo 21. marca v Adlešičih v počastitev tankajšnjega krajevnega praznika.

OBISK V DUGI RESI - Gimnazija v Črnomlju, ki je pobratena z enako ustanovo v hrvaški občini Duga Resa, je bila 8. marca povabljena v Dugo Reso na povratno srečanje. Črnomaljski gimnazijci so imeli že dvakrat v gosteh dijake iz pobratene gimnazije.

Bodo podrli?

Šolarji in vaščani s Hrasta, vasi med Vinico in Dragatušem, čakajo na prevoz na prostem. V dežju in soncu, kakor pač nanesse, in prenekateri je zaradi tega že iztaknil prehlad. Da bi se tej nevarnosti izognili, so prizadovni vaščani postavili ob cesti zidano čakalnico in jo pokrili s streho. Krajevna skupnost Vinica, kamor spadajo, je ob začetku gradnje obvestila pristojne na občinski skupščini v Črnomlju, da so z „udarniškim“ začeli in naj svetujejo, če so potrebni kakšni dokumenti.

Odgovora ni bilo, pač pa jih je na lepem obiskal medobčinski urbanistični inšpektor. Zaslísal je nekaj ljudi, potem pa izjavil: „Crna gradnja.“ Nihče ne zagovarja nezakonitosti in gradnji brez dokumentov, vendar pa tak način „pomoči“ prizadetim občanom pomeni, kot bi jih s kolom po glavi.

Za boljše samoupravljanje

Seminar za vodje delegacij zborov, SIS in predsednikov KS se bo pričel v petek, 14. marca

Občinska skupščina Metlika bo 14. in 15. marca organizirala seminar za vodje delegacij zborov občinske skupščine in samoupravnih interesnih skupnosti ter predsednike krajevnih skupnosti.

Dosedanje delo je namreč pokazalo potrebo po širšem poznavanju vloge delegacij in delegatov ter delegatskega sistema nasploh. Da bi vse nejasnosti pri delu čimprej odpravili, bo občinska skupščina Metlika pripravila dvodnevni seminar. Udeleženci se bodo poglobljevali s temeljnimi našimi družbeno-ekonomskimi političnimi ureditvami, s temeljnimi organizacijami združenega dela, s položajem delavca, njegovimi pravicami in vplivanjem na odločanja v širših družbenih skupnostih.

Seznanili se bodo tudi z vlogo in pomenom vseh družbenopolitičnih organizacij, posebej v krajevnih skupnostih in TOZD. Ob koncu seminarja, ki bo trajal okoli 13 ur, bodo pregledali izvajanje petletnega plana negospodarskih investicij in uporabo

samopriskve, sprejetega z referendumom pred štirimi leti.

Zaradi uspešnega dela seminarja organizatorji upajo in pričakujejo, da se ga bodo udeležili vsi vabljeni in da bodo vse delovne organizacije omogočile vabljenim delavcem udeležbo na seminarju.

KS JUGORJE: USPEŠNO SODELOVANJE

Na 3. skupni seji vseh družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti Jugorje so sprejeli delovni program. Je precej obsežen, v njem pa je zajeto delo v 5 vaseh, ki štejejo skupaj okoli 260 prebivalcev. Na seji so poudarili, da bodo tudi poslej pri delu sodelovale vse organizacije, kajti le s složnim delom bodo uresničili vse zastavljene naloge. Dogovorili so se, da bodo poskušali čimprej poskrbeti, da bo v vseh napeljan trifazni tok.

GRADAC: DVORANO BODO POPRAVLJALI

Prejšnji teden je občinski odbor Rdečega križa v Metliki sklical razgovor s predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine in predstavniki krajevne skupnosti Gradac. Pri razgovoru je sodeloval tudi predsednik republiškega odbora Rdečega križa Ivo Majdič.

Pogovarjali so se o obnovi dvorane v Gradcu, v kateri so ustanovili 16. junija 1944 slovensko organizacijo Rdečega križa. Za lani so vsi občinski odbori RK zbrali za obnovo dvorane 26 milijonov, kar pa je bilo premalo. Letošnji proračun obnove je pokazal zelo veliko številko, kar 80 milijonov. Zato so na pogovoru imenovali sedemčlanski odbor, ki bo poskušal zbrati še ostali del denarja in ugotoviti, ali bi lahko obnavljanje nekoliko pocenili.

Učenci osnovne šole „Katja Rupena“ so pred 8. marcem organizirali zbiralno akcijo in zbrali kar 16 kg volnenih odpadkov. Člani krožka za ročna dela so iz njih izdelali 36 toplih ogrinjal, ki so jih nato šolarji odnesli oskrbovankam v metliški dom počitka. Za oskrbovanke so pripravili tudi proslavo, prav tako pa so se nekaj dni kasneje izkazali učenci iz metliške osnovne šole. Na sliki: ena izmed srečnih oskrbovank, ki se je obiskov močno razveselila. (Foto: Darja Ivanetič, Fotokrožek OŠ Katja Rupena)

Konec februarja so delavci Elektra Novo mesto, gradbena skupnost iz Črnomlja, okoli Metlike podaljšali električno zanko. V primeru, da bi na starem daljnovodu zmanjkalo elektrike, bi s pomočjo nove zanke, ki jo bodo kasneje še podaljšali, Metličanom svetilke vseeno gorele.

SPREHOD PO METLIKI

MANJ DENARJA - Kaže, da bo letos manj denarja za kulturno življenje kot v letu 1974: občani se bodo morali odpovedati kakšni kulturni prireditvi, ki jih tudi v preteklosti ni bilo pretirano veliko. Kulturniki bodo morali zategniti pas, če bodo hoteli zvoziti s tako pičlimi sredstvi. Še ena pa: kolikor bo denarja, toliko bo muzike.

MLADINA PO NOVM - V podjetjih se pripravlja ustanovitev mladinskih aktivov po temeljnih organizacijah združenega dela, vendar je opaziti, da reorganizacija poteka prepočasno. Več iskivosti mladim ne bi škodilo.

H KOMU KINO PODJETJE - Da kino podjetje ne more obstajati in delovati samo, smo že zapisali. Trenutno se govori o tem, da bi priklju-

čili kino podjetje Kmetijski zadruzi ali pa gasilskemu društvu. Naj bo kakor že, problem je treba rešiti najkrajšem času, ker tako ne gre naprej.

MENJAVAJO VITRINO - Člani foto-kino kluba Fokus redno menjavajo gradivo v vitrini pri bifeju na Dragah. To je tudi edina sekcija mladinske organizacije, ki redno deluje, zato bi jo morala mladinska organizacija bolj podpirati.

Belokranjci predlagajo odgovornim, da vržejo s seznama pregovornih tegale: Kdor drugemu jamo koplje sam vanjo pade. V Beli krajini namreč nihče ne koplje jam, pa mar kdo pade vanjo. V cestno.

metliški tednik

Vsako sejo vodi nov predsednik

Upravni organi ObS Ribnica se vključujejo v izvajanje 73. člena ustave SRS

Urbanistična komisija pri svetu krajevne skupnosti Sodražica že vrsto let opravlja pomembne naloge na področju doslednega uresničevanja urbanističnega načrta Sodražice. Komisija spremlja predvsem skladen razvoj kraja na osnovi zasnovanega urbanističnega načrta ter pripravlja predloge za spremembe in dopolnitve tega načrta. Razen tega daje soglasja ali odklonilna stališča za vse tiste gradbene objekte, ki ne bistveno odstopajo od predvidenih urbanističnega načrta.

Komisija je imela pri delu precej težav, predvsem kadar je iz opravičljivih razlogov morala zavzeti odklonilno stališče. V takih primerih je bil zrtev napada običajno predsednik komisije.

Da bi se komisija, ki šteje dvanajst članov, izognila takim nevspešnostim, je lani sprejela „menjajoči se predsedniški si-

stem“. Tako sedaj vsaki seji predseduje na novo oziroma sproti izvoljeni predsednik, ugotovljeni akt pa podpisujejo vsi člani komisije.

Pohvale vreden je odnos pristojnih upravnih organov občine Ribnica do takega dela, saj v celoti upoštevajo stališča te komisije.

Naš »mlekar« Ivan upokojen

40 let je Ivan Grebenc prevažal naše mleko in se z nami razumel - Rad tudi planinari

Zvedeli smo, da je naš „mlekar“ Ivan Grebenc, ki je vozil mleko za Ljubljanske mlekarne, upokojen. Ortnočani in Poljanci se pridružuje-

mo željwm njegovih delovnih tovarišev, da bi po 40-letnem delu zdrav in zadovoljen užival v krogu svoje družine zaslužen pokoj.

Ivana smo videvali vrsto let vedno nasmejanega za volanom in med mlekaricami. Mimogrede je rad storil vsakomur uslugo, kar ga je še bolj zblížalo z ljudmi. Kljub napornemu in odgovornemu delu za volanom ni nikogar prežil ob cesti in se je z vsakim pozdravil, da smo rekli: „Glej ga no, ta pa vse vidi!“

Mnogo hektolitrov mleka je preli. Z vsemi ljudmi je bil dober in prijazen. Ob delavnikih, nedeljah in praznikih je bil vedno pripravljen za na pot. Popoldne je rad hodil na izlete. Mnogokrat smo ga videli tu in tam. Grmada pa mu je bila vedno močno pri srcu. Kar sedemkrat se je menda z vso družino povzpela na Triglav in pravi, da tudi v pokoji ne bo pozabil očaka Triglava. Prepričani smo, da ga bomo tudi poslej še mnogokrat videvali in z njim pokramljali o tem in onem.

Ob visokem delovnem jubileju čestitamo našemu Ivanu Ortnočani in Poljanci in ortneški poročevalci.

VLADIMIR PREZELJ

Asfalt v Globel

Sporazumno ali pa bo potreben referendum

Občani naselja Globel so se na zboru vaške skupnosti 25. januarja odločili, da bodo posodobili in asfaltirali cesto od odcepa regionalne ceste Sodražica-Nova vas skozi vso svojo vas. V ta namen bodo uporabili vsa sredstva krajevnega samopriskpeva. V posebni akciji pa bodo zbrali še dodatnih 100.000 din oziroma po 5.000 din od vsake hiše. Za pomoč bodo zaprosili tudi občinski cestni sklad, računajo pa še na druga sredstva pri občinski skupščini Ribnica.

Letos nameravajo razširiti in utrditi cestnišče, prihodnje leto, ko se bo posodabljala vzporedna regionalna cesta Sodražica-Nova vas, pa položiti asfaltno prevleko. Zbor občanov je za izvedbo te naloge izvolil štiričlanski režijski odbor, ki ga vodi Ludvik Janež. Hkrati so občani sklenili, da bo vsaka skupnost razpisala zakonit referendum, če se bodo skušali posamezniki temu samopriskpevu izogniti.

C.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

KOLODVORSKA ULICA SPET ODPRTA - Zaradi posebnih potreb pri gradnji doma JLA je bila začasno zaprta Kolodvorska ulica, ki vodi mimo pošte. Promet je potekal po Solski ulici. Zdaj so Kolodvorsko spet odprli.

vo, saj so podobna avtomatska kegljišča precej oddaljena.

M. G.

- V Ribnici smo po vojni uvedli tudi maše ob pogrebu, kar ima to dobro stran, da pridejo duše prej v nebesa.

- Hkrati pa ima to slabo stran, da konji pozimi med mašo zmrzujejo pred cerkvijo, partiji pa se lahko zapijejo, ko čakajo na konec obreda v okoliških gostilnah.

VSE DOBIŠ NA ČRPALKI - Na bencinski črpalki v Zlebiču ne dobiš le vsega, kar potrebuješ za avtomobile, ampak tudi ženske najlonske nogavice oziroma „žabe“.

NEKAJ SMUKE - V teh zimskih dneh, ko je snega zelo malo, so smučarji le našli nekaj terenov, primernih za smučanje, in sicer pri Sodražici in na Travnih gorah. Po smučanju na skromnem snegu so se smučarji, ki so prišli tudi od drugod, lahko prijetno oddahnili v bližnjih gostiščih.

VELIKO KEGLJAČEV - Jože Oražem iz Prigorice je lahko zadovoljen s kegljiščem. To igrišče je vedno polno in je treba čakati v vrsti, da lahko vržeš kakšno kroglo. Zanimanje za kegljanje je razumljivo.

V zadnjih dveh letih je bilo naslovljenih na to komisijo največ vlog, ki so se nanašale na preureditev starejših hiš, dograditev garaž in drvarnic ter postavitev trdnjših ograj.

Jože Krže je spet prinesel nekaj svojih izdelkov v ribniško prodajalno spominkov. V vasi se edino oi. in brat ukvarjata s takim delom.

Do podjetij je daleč, pa delata doma spominke

Sama proizvajalca in trgovska potnika

Jožeta Kržeta iz Gore nad Sodražico, oziroma točneje iz vasi Kračali, sem srečal v ribniški prodajalni spominkov, kamor je prinesel nekaj svojih izdelkov. Malo je povedal on, nekaj pa vodja prodajalne spominkov Franjo Matoh, da sem dobil približno sliko o njegovem delu.

„Pravzaprav delava skupaj z bratom Janezom. Sva obrtnika, rezbarja in se s kmetijstvom ne ukvarjava. Obrti sva se izučila kar pri očetu. Ko je leta 1961 umrl, sva njegovo obrt nadaljevala in jo še malo izpopolnila.“

„Res sta prava strokovnjaka,“ je dodal Franjo Matoh. Delata skrinje, šatulje, plakete, pepelnike in drugo. Pri delu uporabljata dleto in nože. Delata večinoma vse ročno.

„Prodajava po trgovinah in podjetjem, ki odkupujejo spo-

J. PRIMC

V PONEDELJEK SEJA OS

Na skupni seji vseh zborov občinske skupščine Ribnica, ki bo v ponedeljek, 17. marca, bodo razpravljali in sklepali o smernicah razvoja občine letos, o izhodiščih za izdelavo srednjeročnega programa razvoja občine, o programih družbenih dejavnosti za leto, o združevanju sredstev TOZD in OZD za gradnjo komunalnih naprav v občini v obdobju 1975 do 1978, dana bodo soglasja k ustanovitvi SIS, sprejetih bo več odlokov, na dnevem redu pa bodo še volitve in imenovanja ter nekatere druge zadeve.

Na ločeni seji zboru krajevnih skupnosti, ki bo takoj po skupni seji, pa bodo razpravljali še o komunalnih delih na območju občine ter o združevanju in financiranju krajevnih skupnosti.

Kočevske bo kmalu dobilo še eno bencinsko črpalko Petrol. Grade jo prav na nasprotni strani Ljubljanske ceste, kot je sedanja. Na naši fotografiji je nova črpalka v gradnji na levi strani in v ozadju. (Foto: J. Primc)

Adamič spet predsednik planincev

Čeprav so naredili precej, menijo, da bi lahko še več

Člani Planinskega društva Kočevje so na nedavnem občnem zboru ugotovili, da je bilo delo društva v preteklih dveh letih le delno uspešno. Tako so organizirali štiri izlete po Sloveniji, več zamišljenih izletov pa je tudi odpadlo, ker ni bilo dovolj prijaviteljev. Dva izleta je izvedla še mladinska sekcija, ki sicer ni dosti delala, medtem ko pionirska sekcija sploh ni zaživela. Organizirali so tudi predavanje o planinski transverzali - predaval je Alojz Majcen - dva zbora planincev pri koči na Mestnem vrhu in pridobili 28 novih članov. Danes šteje društvo nad 200 članov, od tega je okoli polovica neaktivnih.

Dosedanji predsednik Planinskega društva Kočevje Leon Mitar izročja Alojzu Majcnu spominsko značko za že drugič prehojeno planinsko transverzalo. (Foto: F. Brus)

Planinci so obnovljali tudi nekatere markacije. Nad 300 prostovoljnih delovnih dni so opravili člani za markiranje poti, za čiščenje in oskrbovanje svoje planinske kočje in pri nadomestovanju oskrbnika.

Predsednik društva Leon Mitar je v svojem poročilu ugotovil, da ni v planinski koči za Mestnim vrhom pravega reda, vendar koča uspešno posluje. V teh dveh letih znaša ostanek dohodka te kočje okoli 38.000 din.

Razprava je obravnavala v glavnem planinsko kočjo, za katero so nekateri menili, da jo je treba preurediti tako, da bodo sobe za prenočevanje ločene od gostinskega dela, drugi pa spet, da preurejanje sploh ni potrebno, ker je kočja zelo blizu Kočevja in lahko vsak spi doma. Sklenili so, da bo znašala nova članarina 30 din in da bodo organizirali več izletov in pohodov.

S svečane otvoritve novega otroškega vrtca v Kočevju 16. decembra 1972. Otroci naj bodo v njem varni, da ne bo treba nikoli organizirati tako svečanega pogreba. (Foto: J. Primc)

Spet »Ciciban v Rinži«

Investitor (TIS) in uporabnik vrtca nista imela denarja pa sta varčevala na škodo varnosti

Projektivni atelje Ljubljana, Kersnikova 9, nam je v zvezi s člankom „Ciciban v Rinži“ poslal pismo, tehnično poročilo in njihov načrt zunanje ureditve kočevskega vrtca, ki nedvomno dokazujejo, da oni niso krivi za

postavitev neprimerne ograje okoli vrtca.

V pismu med drugim pravijo, da zunanja ureditev vrtca ni opravljena po njihovem načrtu, čeprav so vztrajali, da mora biti in čeprav so to zahtevali tudi urbanisti ob tehničnem prevzemu stavbe. Investitor in uporabnik nista upoštevala načrta zunanje ureditve, še manj pa detajlov, z izgovorom, da ni dovolj denarja za zunanjo ureditev. Vendar je bila zunanja ureditev načrtovana tako, da bi jo prav zaradi pomanjkanja denarja lahko urejali postopno, se pravi v več fazah. Načrt je bil tak, da bi že v prvi fazi zavaroval posamezne skupine otrok pred pobjegi. V načrtu je bilo predvidenih več ograj, preden bi pobjegli otrok prispel do Rinže, med njimi tudi dva metra široka gosta ograja iz bodečega grmovja in 1,5 m visok zid.

V načrtu je bila predvidena torej zadostna varnost, zato se bodo gotovo vsi občani, prav gotovo pa vsi starši, ki u tajo ali bodo imeli otroke v vrtcu, strinjali z ugotovitvijo Projektivnega ateljeja in našo ugotovitvijo, da je treba vedno graditi tako, da bo za uporabnike varno, ne pa da bo le poceni.

Kako bi se vsi odgovorni izgovarjali pred starši, ki so zjutraj poslali v vrtce zdravega otroka, popoldne pa bi jim ga vrnil mrtvega, utopljenega? Bi tudi takrat rekli staršem, da se je otrok utopil zaradi varčevanja?

Prav bi bilo, da bi nas ta nesreča, ki se je sicer po spletu ugodnih okoliščin srečno končala, izučila in vzpodbudila, da bi igrišča otroškega vrtca zavarovali s takimi ograjami, da bodo otroci varni.

J. PRIMC

OGLED VEŽIC

Posebna ribniška delegacija si je ogledala nekaj mriških vežic po raznih pokopališčih v Sloveniji. To so napravili zato, da se bodo lažje odločili, kakšne bodo zgradili na domačem pokopališču. Zemljo zanje so namreč že odkupili, zdaj je treba le še izdelati načrte in zgraditi vežice.

DOREMI NA TV

V nedeljo, 2. marca, so člani vokalne skupine DOREMI iz Kočevja nastopili na RTV Ljubljana v oddaji Prvi aplavz. Istega dne so pevke tega ansambla nastopile tudi v Slovenskih Konjicah, kjer je bilo srečanje znanih ženskih glasbenih ansambljev iz vse Slovenije. Mlade kočevske pevke so zelo navdušile gledalce oziroma poslušalce. Nastop je bil zelo zanimiv. Vodila in povezovala ga je Jana Osojnikova.

V. I.

LETOS DRUGAČE

Proslava 8. marca, dneva žena, je bila v ITPP v Ribnici letos bolj politična manifestacija kot zabava, kakršne so bile običajno v delovnih organizacijah v preteklih letih. Zenske niso dobile letos nič denarnih nagrad, pač pa so jih po proslavi le skromno pogostili.

DROBNE IZ KOČEVJA

ZASEDNA MESTA - Avtomoto društvo Kočevje je letos zaključilo že drugi tečaj za bodoče voznike. Letos je prijavilo veliko več kot lani. Zasedena so že mesta po 35 kandidatorjev za tečaj v marcu in aprila ter delno tudi za maj. Lani je bilo skupno 9 tečajev.

ZENSKO LETO - Generalna

skupščina Združenih narodov je razpisala leto 1975 za „Mednarodno leto žensk“. Ob tej priložnosti bo

- Mi smo imeli prvi pripravljeni osnutek sporazuma o stipendiranju, in sicer že leta 1968.

- Vendar smo bili hkrati zadnji, ki smo ga podpisali, in sicer šele letos.

KOČEVJSKE NOVICE

REŠETLO

Letos doseči republiško povprečje

Načrt je pogumen, vendar je uresničljiv, če bomo vsi odgovorno, prizadevno in pametno delali

Tudi Kočevski tisk je med tistimi delovnimi organizacijami, ki bodo imele letos nadpovprečen porast družbenega proizvoda. V kratkem se bo začela proizvodnja tudi v novi proizvodni dvorani, ki so jo dogradili letos. (Foto: Jure Podržaj)

Na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje so sprejeli tudi izhodišča za razvoj občine letos, ki med drugim predvidevajo, da bo letos narodni dohodek na prebivalca v občini dosegel republiško povprečje. To bo uresničeno, če bo znašal stvami porast družbenega proizvoda 6,6 do 7,2 odstotka, in sicer v industriji okoli 8 odstotkov, v kmetijstvu 2,5 odstotka in v gradbeništvu 9 do 10 odstotkov. To pa pomeni, da bi moral povprečni nominalni (po tekočih cenah) družbeni proizvod porasti za 34 do 36 odstotkov.

Večji porast družbenega proizvoda od načrtovanega povprečja bo moral biti v ITAS, LIK, tiskarni „Kočevski tisk“, Trikonu, Avtu, Opremi, Kovinarju, Uslugi in Zidarju.

Načrtovani uspehi bodo predvidoma doseženi s za 3 odstotke več zaposlenimi in porastom stvarne produktivnosti dela vsaj za 3,5 odstotka. Ta načrt gospodarske rasti je dokaj zahteven, vendar uresničljiv; ker bodo vključene v proizvodnjo nekatere nove zmogljivosti, razen tega pa je treba izkoristiti

tudi rezerve za bolj gospodarno poslovanje, ki so še povsod.

Izhodišča podrobneje obravnavajo še druga gospodarska in negospodarska področja dela oziroma dejavnosti. V zboru krajevnih skupnosti so med obravnavanjem izhodišč opozorili predvsem na tisto, kar zadeva občane oziroma krajevne skupnosti. Tako so opozorili, da je treba pospešiti samoupravno sporazumevanje o združevanju sredstev za razvoj podeželja

oziroma za financiranje krajevnih skupnosti. Pripravi je treba tudi poseben program razvoja podeželja, v katerega naj bo vključen tudi razvoj trgovine, gostinstva in obrti na podeželju. Razen tega je treba izdelati program razvoja turizma, gostinstva, trgovine in obrti za vso občino in ločeno za mesto. Še posebno pa je treba najti rešitev za dodeljevanje stanovanj tistim kadrom, ki so občini nujno potrebni, a posamezna de-

lovna skupnost ne zbere dovolj denarja za gradnjo stanovanj (na primer javno tožilstvo, delstvo, državna uprava itd.). Delna rešitev je združevanje sredstev manjših delovnih organizacij, razen tega pa bo treba najti še druge rešitve, ker bodo strokovni kadri še naprej bežali tja, kjer bodo dobili stanovanja.

VOLITVE IN IMENOVANJA

Občinska skupščina Kočevje je na zadnji seji sprejela več sklepov o imenovanjih. V iniciativni odbor za ustanovitev občinske raziskovalne skupnosti so bili imenovani Ivan Klun iz ITAS za predsednika, za članke pa še inženirji Niko Marentič, Janez Zlindra, Alenka Masterl, Stane Adamič in Dušan Orazem, v svet osnovne šole pa Marija Aupič in Franc Dovč. Izglasovan je bil tudi sklep, naj se Miloš Mitič imenuje za načelnika UJV Ljubljana.

SODNIKA ZDRUŽENEGA DELA

Za sodnika sodišča združenega dela, ki bo delalo za ljubljansko območje, sta bila iz občine Kočevje imenovana Božo Resinovič, star 40 let, zaposlen kot sekretar pri OZD „Gozdarstvo“ Združenega KGP Kočevje, in Franc Ahac, star 37 let, prodajni referent v ITAS.

PRISPEVEK ZA ŽENSKO

Delovna skupnost krajevnih skupnosti Kočevje-mesto se je odpovedala izletu kolektiva in je tako privarčevala 5.000 din namenila za jobdaritev žena za 8. marec. Ta denar pa so namensko določili za obdaritev žena na območju krajevnih skupnosti Kočevje, ki so stare nad 80 let, in za obdaritev delegatke krajevnih skupnosti oziroma članice drugih organov KS. Skupno je bilo tako obdarjenih okoli 40 žena, ki se zahvaljujejo kolektivu krajevnih skupnosti za izkazano pozornost in odrekanje.

Novo vodstvo konference SZDL

Novi predsednik je Nace Karničnik, sekretar pa Peter Šobar - Sprejeti osnovni dokumenti za novo oblikovanje Socialistične zveze

Na zadnji seji občinske konference SZDL Kočevje 5. marca so razpravljali o delu SZDL po volitvah, sprejeli pravila občinske konference, razpravljali o organiziranosti SZDL v občini v vojnih razmerah, razpravljali o volitvah krajevnih konferenc SZDL, sprejeli delovni program konference za letos, razpravljali in sklepali pa so še o nekaterih drugih zadevah. Razen tega so izvolili za novega predsednika občinske konference SZDL Naceta Karničnika, za sekretarja pa Petra Šobarja.

Razen tega so na lastno željo razrešili dolžnosti predsednika občinske konference SZDL Janeza Merharja, ki je kot direktor Avta preobremenjen z delom, na njegovo mesto pa so izvolili Naceta Karničnika, dosedanega sekretarja občinske konference SZDL. Za sekretarja konference so izvolili Petra Šobarja, direktorja delavske univerze Kočevje. Novi predsednik bo delo v SZDL opravljal polklicno, sekretar pa vsaj začasno nepolklicno.

Med razpravo o delovnem programu za letos so ugotovili, da je preveč načel, saj v njem niso določeni niti roki izvršitve posameznih nalog niti kdo jih bo izvršil. Do te pomanjkljivosti je prišlo zato, ker SZDL še ni oblikovana po novih načelih in predpisih. Zato so sklenili, da bodo o programu najprej razpravljale še krajevne organizacije SZDL, nakar ga bodo dopolnili in takrat določili tudi roke in nosilce za izvajanje posameznih nalog iz programa. Program daje poseben poudarek tudi razvoju podeželja, vračanju zdolcev in zaposlovanju.

TRI FILME NA FESTIVAL

Kočevski filmar France Brus, ki že vrsto let dela in vodi Foto kino klub na osnovni šoli Kočevje, se bo desetega festivala 8 milimetrskega amaterskega filma Jugoslavije udeležil kar s tremi filmi: „Kipar“, „8. marec - dan žena“ in „Čemu?“. Slednji film je prejel že vrsto priznanj in nagrad. Festival bo od 21. do 23. marca v Novem Sadu, prireja pa ga Kino zveza Jugoslavije. V. I.

S statutarnim sklepom o sestavi občinske konference SZDL so določili, da šteje 60 delegatov; od tega bodo izvolile krajevne organizacije SZDL 24 delegatov, občinske organizacije ZK, Zveze sindikatov, ZSM in ZZB NOV 20 (vsaka po 5

delegatov), ostale občinske organizacije in društva pa skupno 16 delegatov. Predsedstvo občinske konference bo štelo 30 članov. Sprejeli so tudi sklep o sestavi krajevnih konferenc SZDL. Vse te dokumente je bilo treba sprejeti tudi zato, da bo lahko brez zastojev potekalo oblikovanje krajevnih konferenc SZDL.

J. P.

Značke

V Kočevju je prišla v obtočje značka Kegljškega kluba. Na njej je prikazan medvedek, ki vneta kegla. Značko prodajajo po 10 din.

Zbiranje značk je v Kočevju že nalezljivo. Zbira jih staro in mlado, otroci in očetje, pa tudi mamice. Značek je veliko vrst po namenu izdaje in po izdelavi, saj jih izdajajo klubi, podjetja, društva, potem pa so še priložnostne, častne in druge, ki jih ne moreš kupiti, kakor tudi ne plaket, odlikovanj in medalj.

Vendar zbiranje značk se ni urejeno, pa tudi promet z njimi ne. Za visoke denarje prodajajo včasih celo take, ki so jih pri podjetjih dobili brezplačno kot reklamo. Urejeno, načrtno zbiranje je lahko tudi koristno in poučno, kot je na primer že zbiranje znamk. Zbiralci spoznavajo svet, znamenite može, rastline, živali in drugo.

Navedem naj primer, kako je zbiranje znamk lahko tudi koristno. V Katalogu cen poštinih znamk Jugoslavije beremo, da je izšla julija 1953 znamka za 38. mednarodni esperantski kongres v Zagrebu za zračno pošto v nominalni vrednosti 300 din (starih). Znamka je bila vzeta iz prometa 31. decembra 1954. Od tedaj je pričela hitro dobivati vrednost. Cena te znamke je sedaj že 3.000 din (novih) in še jo težko dobiš. Teško si zamišljamo, da bi kateri znak, ki jih že sedaj drago plačujejo, v tako kratkem času pridobil tolikšno vrednost.

Pametno bi bilo, da bi ustanovili v Kočevju društvo značkarjev, ki bi organiziralo redne zamenjalne dneve in strokovni študij značk. Društvo bi poiskalo zveze z ostalimi značkarji širom po Sloveniji. Skratka: potrebnih bi bilo nekaj ljudi, ki bi pridobivali občane za pravilno zbiranje značk.

ANDREJ ARKO

PLES ZA ŠOLARJE

Člani Zveze socialistične mladine na osnovni šoli Kočevje so že na prvi konferenci ob pričetku leta predlagali, naj bi jim vodstvo šole in mentorji omogočili organizacijo plesnih vaj. Ravnateljstvo šole je želji mladincev oziroma učencev osmih razredov ugodilo. Plesne vaje so se pričele 11. februarja v avli šole. Takih vaj bo deset zapored in sicer vsak torek po dve uri in pol.

Učenci in njihovi starši so zdaj zadovoljni. K plesnim vajam se je prijavilo nad sto učencev, čeprav menijo, da je prispevek 70 din malo previsok. Uči jih plesni učitelj Anton Arko iz Ljubljane. Razen klasičnih plesov se mladi na vajah uče še lepega vedenja ter pravih odnosov med mladinci in mladinkami na plesu.

ZANIMANJE ZA FOLKLORO

V telovadnici stare osnovne šole Kočevje je dobila prostor za vaje folklorna skupina mladih, ki jo uči in vodi poštivalni delavec Cveto Križ. Vodi jo dvakrat na teden. Število članov skupine je naraslo že na 55, še vedno pa se prijavljajo in prihajajo k vajam novi mladinci. Zaradi številčnosti bo moral skupino deliti. Take, ki že nekaj znajo in hitreje dojemajo, bo učil v eni, ostale pa v drugi skupini. Pri ZKPO Kočevje so sklenili, da bodo Križu pomagali tako, da ga bodo čimprej poslali na seminar za folklorne plesne v Ljubljano. Tako bo lahko nudil mladini še več in jo več ter bolje naučil.

V. I.

Matija Glad z nekaterimi svojimi lesenimi kipi, ki jih bo razstavil skupaj z lutkami letos v kočevskem Likovnem salonu.

Glad v Likovnem salonu

Znani kočevski izdelovalec lutk bo razstavil svoje lutke in lesene kipe

Kaže, da bomo v kratkem, verjetno že maja, videli v Likovnem salonu v Kočevju tudi dela našega znanega lutkarja ter izdelovalca lutk in kipov iz lesa, domačina Matijo Glada.

„V svojem življenju sem izrezljal okoli 80 lutk, vendar ne bom vseh pokazal na razstavi,“ je povedal Matija Glad in dodal, da bo razstavil serijo marionet za „Čarobne gosli“ (7 ali 8 lutk), okoli 15 ročnih lutk, ostalo pa bo izpopolnil s kipi.

Matija Glad je izrezljal za razstavo kipe, ki predstavljajo pastirje, delavce, muzikante, pa tudi kmečki upor, partizane in drugo. Za kiparjenje se je odločil tudi zato, ker ga je znani slovenski akademski kipar Stane Jarm že dolgo nagovarjal, naj ne izdeluje le lutk, ampak tudi prave kipe. Stane Jarm je vsekakor znal dobro svetovati „naivnemu“ Matiji Gladu, saj je tudi sam ustvaril najpomembnejša svoja dela v lesu.

Dela Matije Glada lahko pričakujemo v Likovnem salonu kmalu po 10. maju. Med razstavo bodo vsak dan v Likovnem salonu za najmlajše brezplačne lutkovne predstave. To bo najljepše darilo našim najmlajšim v mesecu mladosti.

J. PRIMC

V kočevski občini so ponekod bolj, drugod manj svečano praznovali letošnji dan žena. V kočevski sirarni so izkoristili za praznovanje četrtlet, ker takrat zaradi pomanjkanja mleka ni bilo pravega dneva. (Foto: J. Primc)

Moški in ženske

Na zadnji seji občinske konference SZDL Kočevje je bila živahna razprava o statutarnem sklepu o sestavi in delegiranju delegatov v občinsko konferenco SZDL. Nekateri so namreč menili, da bi poleg ostalih delegatov zapisali, da izvoli še 5-člansko delegacijo za konferenco oziroma sekcija za družbeno aktivnost žensk. Razprava, v kateri so vsi sodelovali, je postavila ostrino problem oziroma nasprotje moški : ženske nekdo pa je omenil celo status mladi.

Vendar so potem polovno ugotovili, da ni tako pomembno, če si moški in ženske, če si star ali mlajši, pač pa to, za kaj se zaveš, maš in kako delaš. Prav je, da so v vsakem organu samo merno zastopani moški, ženske in mladina, vendar naj razmerje ne bo preveč „razprano“. V vodstva ni treba imenovati moških, žensk in mladih, ampak ljudi, ki so mlajši, dobri delavci in ki so najpametnejše razsojati. To potrdila tudi predsednica sekcije za družbeno aktivnost žensk, ki je to razpravo zaključila z besedami: „Ženske delamo složno z moškimi v vseh organizacijah. Danes skoraj ni več izrazov ženskih problemov, ampak je tudi prizadevanje za večjo celodnevno šolo in poudarjanje vprašanja tako stvar moških kot žensk. Če bi bilo drugače, bi bile ženske nezadovoljne.“

NACRTI FARANOV

Krajevna skupnost Vas-Faranov zdaj, ko bo kmalu odprta cesta, lepe načrte za bodočo leto. Predvsem iščejo partnerja, ki bi jih odprl kakšen obrat. Zdravniki KGP Kočevje pa so že predlagali, naj bi hlev v Potoku obkrožili, ki bi ga bil pripravljeno tistemu, ki bi ga bil organiziran urediti in v njem organizirati vodni obrat. V načrtu imajo še npr. njo bencinske postaje in postaja ga naj bi tudi Petrol uredil v potoku.

Prvič odlično, drugič pa slabše

V prvem krogu za Kozjansko 841.600 din, v drugem pa le 208.347 din

Solidarnostna akcija za odpravo posledic potresa na Kozjanskem je v kočevski občini v prvem krogu zelo lepo uspela, v drugem pa slabše. Gospodarstvo, ki naj bi v vsakem krogu prispevalo po 571.000 din, je zbralo v prvem krogu kar 602.187,50 din, v drugem pa le 111.134,75 din. Negospodarstvo pa je od predvidenih 61.262 din v vsakem krogu prispevalo v prvem krogu

51.364,90 din, v drugem pa 38.875,55 din. Akcija še ni končana.

Tako informacijo je dal usklajevalni odbor pri občinski konferenci SZDL na seji občinske skupščine 26. februarja, podatki nakazuje pomoči pa so bili takrat zbrani le do 14. februarja. To pomeni, da se je do konca februarja oziroma do danes zbralo te pomoči verjetno že precej več. Že v informa-

ciji SZDL pa je navedeno, da pregled vplačil ni popoln tudi zato, ker so nekateri nakazali prispevke na nepravilni račun.

Iz občine Kočevje je odšla v krajevno skupnost Tinsko tudi posebna gradbena skupina SGP Zidar iz Kočevja, ki popravlja poškodovane zgradbe; takih je kar 96. Za njihovo popravilo bi bilo potrebnih okoli 8.320.000 din.

J. PRIMC

Odbor za medsebojna razmerja
ZAVAROVALNICE SAVA —
POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

objavlja
prosto delovno mesto

ZASTOPNIKA ZA ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA za zastop Kočevje.

POGOJI:

— srednja ali osnovnošolska izobrazba ter sposobnost in veselje za delo s strankami;
— obvezna dvomesečna poizkusna doba.
Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi prostega delovnega mesta na naslov:
Zavarovalnica SAVA — poslovna enota Novo mesto, Glavni trg 24, z oznako: „Odbor za medsebojna razmerja.“

DOM JLA NOVO MESTO

razpisuje
prosto delovno mesto

REFERENTA ZA SPLOŠNE ZADEVE

Pogoji:
Srednja šola (ekonomska ali gimnazija). Poskusno delo 60 dni. Nastop je možen takoj. Osebni dohodek po pravilniku. Kandidate prosimo, naj pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo komisiji pri Domu JLA Novo mesto, Sokolska 1, v 15 dneh po objavi.

ODSTRANITEV HIŠE!

Splošna bolnišnica Novo mesto bo oddala rušenje stanovanjske hiše na Partizanski 18 — nasproti internega oddelka. Interesenti naj se zglasijo na kraju samem dne 17. 3. 1975 ob 9. uri.

ZDOMCI!

Slovensko kulturno umetniško društvo
TRIGLAV
7000 Stuttgart 1 Filderstrasse 1
br Deutschland

OBVESTILO!

Slovensko kulturno umetniško društvo Triglav v Stuttgartu, dramska sekcija, vabi vse rojake iz Baden-Wuerttemberga na celovečerno prireditev — veseloigro „TOLMUN IN KAMEN“, pisatelja Toneta Partljiča, ki bo v Stuttgart-Hedelfingen Rohackerstrasse 171 — Gaststätte „Turnerheim“ 20. aprila 1975 ob 16. uri. Po igri bo prosta zabava s plesom. Dragi rojaki — toplo vabljeni!

SKUD TRIGLAV STUTTART
Dramska sekcija

Slovensko kulturno umetniško društvo Triglav v Stuttgartu, smučarska sekcija, vabi vse ljubitelje belega športa, posebno vse svoje člane na smučarski ples, ki bo v soboto 22. 3. 1975 ob 19. uri v Caffe Ritterschenke Leonardplatz v Reutlingen.

SKUD TRIGLAV STUTTART
Smučarska sekcija

Slovensko kulturno umetniško društvo Triglav v Stuttgartu in razredne slovenske učiteljice v Baden-Wuerttembergu sprejema prijave otrok za 4. slovensko šolsko kolonijo na morju v času počitnic.

SKUD TRIGLAV STUTTART

PROSTA DELOVNA MESTA!

Mizarsko podjetje TRELES Trebnje

razpisuje na podlagi 60. člena Statuta naslednja vodilna delovna mesta (reelekcija)

- 1.) DIREKTORJA PODJETJA
- 2.) RAČUNOVODJA
- 3.) OBRATOVODJA
- 4.) VODJA PRIPRAVE DEL IN MONTAŽE

Razpisni pogoji:
pod 1.) višja ali srednja strokovna izobrazba lesne, organizacijske ali ekonomske stroke, 10 let delovnih izkušenj, od tega 5 let na vodilnih delovnih mestih, moralno politična neoporečnost, predložiti je potrebno program razvoja podjetja; pod 2.) končana višja ali srednja šola s 5 letno prakso, ali nepopolna srednja šola in 10 let prakse v računovodstvu;
pod 3.) srednja strokovna izobrazba lesne stroke z nekaj letnimi delovnimi izkušnjami;
pod 4.) končana srednja tehnična šola lesne stroke ali visokoškolski delavec s prakso v lesni stroki najmanj 10 let.
Vloge z dokazili o strokovnosti pošljite v petnajstih dneh od objave razpisa na naslov: Mizarsko podjetje TRELES Trebnje, razpisna komisija, Temeniška pot 2, 68210 Trebnje.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Komisija za medsebojna razmerja pri „METALNI“
TOZD TLK KRMELJ

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA MONTAŽE
2. VODJA SKLADIŠČA
3. 2 KV ELEKTRICARJA

Pogoj:

pod tč. 1: strojni tehnik s 3-letno prakso ali KV ključavničar s 5-letno prakso na zahtevanem delovnem mestu;
pod tč. 2: strojni tehnik s 3-letno prakso ali ekonomski tehnik s 3-letno prakso na zahtevanem ali podobnem delovnem mestu;
pod tč. 3: KV električar.
Osebni dohodek po pravilniku o delitvi OD Metalne Maribor.
NASTOP SLUŽBE TAKOJ.
Prijave sprejema Komisija za medsebojna razmerja Metalne Krmelj — 68296 Krmelj

PROSTO DELOVNO MESTO!

Trgovsko in proizvodno podjetje

PETROL

Ljubljana
poslovna enota Brežice

razglašuje prosto delovno mesto

PRODAJALCA NA BENCINSKEM SERVISU MOKRONOG in prosto delovno mesto PRODAJALCA NA BENCINSKEM SERVISU TREBNJE I.

Pogoji: končana osemletka, odslužen vojaški rok, prednost imajo trgovski delavci, poskusno delo traja tri mesece. Lastnoročno napisane ponudbe s kratkim življenjepisom je treba poslati v roku 10 dni po dnevu objave tega razglašave navedeni poslovni enoti.

Prenosni transformator za varjenje TBH 140 BANTAM

je izredno primeren za varjenje kosov lahke pločevine ali za njeno obdelavo. Tehta le 20 kg, priročen je torej za dela v delavnici ali na terenu. Z njim lahko varimo mehko jeklo, nerjaveča jekla ali jekla, ki so odporna proti kislinam.

Transformator za električno varjenje TBH 400

v moderni izvedbi ima izredne sposobnosti varilnega aparata. Zaradi vrhunca praktičnosti so pogonski stroški majhni. Dobite ga v različnih izvedbah — glede na zmogljivost kot tudi na načine upravljanja. Možna je uporaba v delavnici ali na odprtem prostoru ne oziraje se na vremenske pogoje.

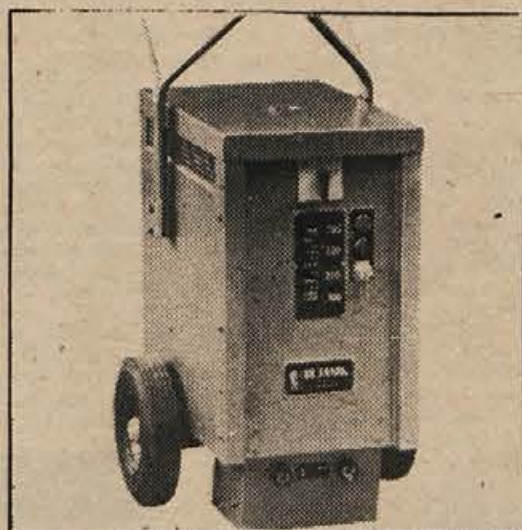
Transformator za električno varjenje TBH 700

transformator je višja oblika delovnih orodij TBH. Prilagojen je delom vseh vrst — tudi glede na delovno okolje, delavnico in v njej za razna delovna mesta — ali za zunanja dela, pri čemer pa take ali drugačne klimatske razmere ne morejo motiti rednega dela.

Za vsa orodja TBH so na voljo prospekti z opisom konstrukcij, različnosti izvedb in z najnatančnejšimi strokovnimi pojasnili.

Brodgradilište, tvornica dizel motorov i tvornica električnih strojev i uređaja — Pula.

P. P. BR. 208, TELEFON: CENTRALA (052) 24-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

ULJANIK

ESAB

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 13. marca - Kristina Petek, 14. marca - Matilda Sobota, 15. marca - Klemen Nedelja, 16. marca - Herbert Ponedeljek, 17. marca - Jedert Torek, 18. marca - Ciril Sreda, 19. marca - Jožef Četrtek, 20. marca - Klavdija

LUNINE MENE
13. marca ob 00.47 uri - mlaj
20. marca ob 21.04 uri - prvi krajec

KINIO

CRNOMELJ: 14. 3. angleški barvni film „Nočni strah“, 16. 3. ameriški barvni film „Človek z avtoriteto“, 19. 3. ameriški barvni film „Suzana in Jeremija“.
KOSTANJEVA: 16. 3. francoski film „Avantura je avantura“.
KRŠKO: 15. in 16. 3. ameriški barvni film „Metulji so svobodni“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

GOSTILNA MAJDNĚK Lesce pri Bledu, išče samostojno natakaričo. Marija Bohinc, gostilna Majdněk, Lesce, Alpska cesta 41.
TAKOJ SPREJMEMO dekle, ki ima veselje za delo v kuhinji. Stanovanje in hrana zagotovljena, plača po dogovoru. Oglasite se v gostilni Budič, Catež ob Savi 1, Brežice, telefon 72-069.

V SLUŽBO SPREJMEM mlado dekle za pomoč v kuhinji in gostilni. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Cilka Rekar, gostilna, Zasavska 13, Kranj (Orhek).

ZAPOSLIM DEKLE (lahko starejša) za vsa kuhinjska dela v gostilni. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop službe takoj. Gostilna Mlakar, Ivanka Crnivec II, p. Brežice.
SPREJMEM v zaposlitev kvalificiranega, polkvalificiranega ali priučnega zidarja. Stanovanje zagotovljeno. Plača po dogovoru. Peter Glazer, Nova Loka 4, 68340 Crnomelj.

SLUŽBO IŠČE

SOFER B KATEGORIJE brez svojega vozila išče zaposlitev v popoldanskem času od 15. do 21. ure. Naslov v upravi lista (685/75).

STANOVANJA

NUJNO iščem sobo in kuhinjo v Novem mestu ali okolici. Naslov v upravi lista (691/75).

ENOSOBNO stanovanje s centralnim ogrevanjem prodam. Molan, Nad mlino 42, Novo mesto.

ODDAM samcem dve opremljeni sobi s posebnim vvhodom. Naslov v upravi lista (688/75).

NUJNO POTREBUJEMO sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Podružnica Ljubljanskega dnevnika, Novo mesto.

Motorna vozila

POCENI prodam zastavo 750, letnik 1965. Branc Vovko, Potov vrh 26, Novo mesto.

PRODAM vse dele za zastavo 750. Naslov v upravi lista (692/75).

PRODAM avto austin 1300, letnik 1971. Tone Pirč, Volčičeva 44, Novo mesto.

KARAMBOLIRANO ŠKODO, letnik 1971, prodam. Miha Baškovič, Pot na Gorjance 15, Novo mesto.

UGODNO PRODAM tovorni avto MAN spediter, dolg 6,5 m, registriran do februarja 1976. Delo preskrbljeno po pogodbi. Informacije od 17. ure dalje po telefonu 83-119, Vrhnovec, Trebnje.

PRODAM osebni avto Vardburg de lux, letnik 1971 in prikolico nosilnosti 500 kg. Dol. Kamence 27, Novo mesto.

PRODAM avto R 12, letnik 1971, v dobrem stanju. Marko Badovinac, Irča vas 33, Novo mesto.

UGODNO PRODAM traktor 24

KM, eno in dvobrazdni plug, vse v dobrem stanju. Jože Gašperič, Biška vas 15, Mirna peč.

PRODAM karamboliran avto Fiat 750, letnik 1961. Anton Saje, Regerčeva vas 23/a, 68000 Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjeno škodo 1000 MB, letnik 1969, Novo

19. 3. jugoslovanski barvni film „Bombasti“.

MIRNA: 15. in 16. 3. „Heintje, sone bo spet sijalo“.

METLIKA: 13. 3. francoski film „Policaj“. Od 14 do 16. 3. ameriški barvni film „Skandali neke Lady“.

Od 14. do 16. 3. francoski barvni film „Sanatorij za žene“, 19. in 20. 3. nemški barvni film „Življenje v dvoje“.

NOVO MESTO: od 14. do 16. 3. francoski barvni film „Prva zgaga“.

16. 3. matineja - sovjetski barvni film „Ivan Vasiljevič menja poklic“.

Od 18. do 20. 3. italijanski barvni film „Prepovedani Dekameron“.

RIBNICA: 15. in 16. 3. italijanski barvni film „Sartana, dolarji in menih“.

SEMIČ: 16. 3. italijanski barvni film „Strele strupenega pajka“.

SEVNICA: 15. in 16. 3. jugoslovanski film „Fazanovo popoldne“.

TREBNJE: 15. in 16. 3. angleški barvni pustolovski film „James Bond - Diamanti so večni“, 19. 3. češki barvni kriminalni film „Vem, da si ubijalec“.

vrhu, na zelo lepem terenu in dostopen z vsakim prevoznim sredstvom. Vinograd meri približno 36 arov in je oddaljen od glavne ceste približno 80 m. Vse prodam po dogovoru. Ferdinand Majerle, Bistrica 3, Crnomelj.

DEKLETA, FANTJE srednjih let, s prihranki! Možen odkup 3172 m2 zemlje. Osebnost se zglasite na 68274 Raki 30.

ODDAM V NAJEM posestvo, veliko 6 ha, na lepem kraju v bližini tovarni; po smrti pa ostane njegova last za preživljanje dveh ostarelih ljudi. Naslov v upravi lista (670/75).

PRODAM kmetijo v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista (676/75).

PRODAM manjšo hišo z vrtom (60 arov zemlje) ob glavni cesti, pet minut do avtobusne postaje in trgovine. Mihael Simonišek, Trebuz 10, Artiče pri Brežicah.

PRODAM enodružinsko stanovanjsko hišo s 180 kvadratnimi metri stanovanjske površine, primerno tudi za dve družini. Garaža in 8 arov vrta. Branko Starman, Sevnica, Trg svobode 6.

PRODAM POSESTVO (16 ha): njive, travniki s sadnimi drevmi, gozdovi, vinograd. Voda in elektrika v hiši, dostopno z vsakim motornim vozilom, 6 km od Sevnice na Štajerskem. Možna strojna obdelava; prodam tudi inventar ali kmetijsko mehanizacijo, traktor, 3 prikolice, gumni voz, kosičnico, puhalnik, motorno žago, električni pastir, motorno skropilnico, žitni mlin in več drobnega orodja, sode, skrinje. Vseljivo takoj. Ivan Krajnc, Kumen, Sevnica.

KUPIM - konjski obračalnik. Ponudniki naj se javijo na naslov: Anton Rožman, Gornji Lenart 54, 68250 Brežice.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Zenin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidaricu, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5. - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta.

CESTNIKE

DRAGEMU očetu JOZETU POVŠETU iz Dobovega pri Otočcu želijo za dvojni življenjski praznik - 70. pomlad in god - vse lepo in mnogo zdravih let sinova Jože in Vinko z družinama, hčerki Mimi in Slavka z družinama ter sinova Božo in Ivan.

MIHELCI HUDELJA iz Vinice iskreno čestitajo za dvajseto pomlad in ji žele dober učni uspeh ter zdravje in da bi se ji izpolnilo, kar si sama najbolj želi, vsi njeni domači.

DRAGEMU vnuku TONIJU VIDMARJU iz Regerčeve vasi za njegov 26. rojstni dan veliko zdravja in še mnogo let ter da se mu izpolni vse, kar si najbolj želi! Stari ata in stara mama.

PREKLICI

MATIJA KONDA, Gor. Suhadol 19, Brusnice, prepovedujem hojo ali delanje kakršnekoli druge škode po mojem posestvu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

FRANC NOVINC, Vgl. Lipovec 22, Dvor, prepovedujem vožnjo po mojem vrtu, pašo kokoši in delanje kakršnekoli druge škode. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

METOD VAVPIČ, Sela 6, Otočec, prepovedujem pašo kokoši in delanje škode po mojem vinogradu v Pečinah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

MARIJA KRALI, Dolž 63, Stopiče, prepovedujem vožnjo in hojo po moji parceli v Ravnah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

KLUB ZA KONJSKI ŠPORT Sentjerneje prepoveduje vožnjo po hipodromu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bomo sodno preganjali.

ZARADI neprištevnosti našega očeta ANTONA NEMANIČA, Kravčiči vrh 5, Semič, nismo plačniki dolgov in prepovedujemo vsakršno izkoriščanje našega posestva, sekanje gozdov in podobno. OTROCI!

OBVESTILA

DRUŠTVO UPOKOJENCEV Straža-Topolce vabi vse svoje člane na občni zbor, ki bo dne 16. marca 1975 ob 9. uri v domu SVOBO-

DE v Straži. Prosimo, da se zbora udeležite v čim večjem številu. ODBOR DU.

ONPZ „Bohor“ - Sevnica! Proizvajamo univerzalne „STATIK NOSILCE“ v različnih dolžinah do 5 m. Nosilci so lahki za transport in montažo; velika nosilnost, nena-domestljivi pri izdelavi opečnih stropov in betonskih plošč, ugodna cena. Rok dobave 20 dni. Naročila sprejema „BOHOR“ - Sevnica, telefon 74-360.

VALILNICA NA SENOVM obveščam cenjene stranke, da smo sezonsko znižali cene enodnevnih piščancev, bele težke brojlerje na 4,50 din, rjave srednje težke nesnice na 4,00 din. Piščance dobite tudi brez predhodnega naročila vsak torek zvečer od 16. do 21. ure, vsako sredo zjutraj od 6. do 9. ure in vsak petek popoldne od 16. do 21. ure. Se priporoča MIJO GUNJILAC, VALILNICA, 68281 SENOV.

NUDIM VSE VRSTE ROLET, ZALUŽIJE, PLATNESE ZAVESE VSEH BARV. IZVRŠIM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KRAJKI DOBAVNI ROKI, CENE SOLIDNE. NAROČILA PREVZEMATA RADI BOGO, ZABJA VAS 15, NOVO MESTO, in IGNAC PRIJATELJ, KVEDROVA 8, KRŠKO.

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi naše drage mame, stare mame in sestre

ALBINE GORENC iz Dobravice 24 pri Sentjerneju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo kolektivu IMV Novo mesto za podarjene vence ter župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: hčerka Pavla z družino, sinovi Albin, Tone in Jože z družinami ter France z ženo in drugo sorodstvo

Po težki boleznini nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOZE SETINC iz Vel. Lahinje v Beli krajini

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Iskrena hvala ZB Butoraj in Ribiški družini Crnomelj za podarjene vence in ganljivi govor. Posebna zahvala zdravnikom in osebju internega oddelka bolnice Novo mesto, zdravnikom zdravstvenega doma Crnomelj za lajšanje hudih bolečin. Prav lepa hvala družini Švajger za vso pomoč in sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih.

Zalujoči: žena Katarina, sin Peter z ženo, sin Stanko ter hčerki Nika in Albinca z družinama, sestra Tončka in drugo sorodstvo

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustil naš ata in stari ata

JANEZ KIRN s Pangrč grma 6

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, ki so priskočili na pomoč, nam kakorkoli pomagali v teh trenutkih in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se DU Gabrije za prapor, župniku za obred in vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: sin France, hčerki Micka in Francka z družinami in drugo sorodstvo

Ob smrti naše mame in stare mame

ANE SAJE Če mše 7, Mirna peč

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti, ji darovali vence ali kakorkoli drugače pomagali. Še posebej se zahvaljujemo duhovništvu za opravljeni obred ter vsem vaščanom za nesebično pomoč, posebno Dimitrovičevim in Plantanovim. Srčna hvala vsem.

Zalujoči: sin Tone in Joško, hčerke Ani, Rezka in Lojzka z družinami ter vnuki

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

ANE GERDOVIČ

iz Krške vasi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znanec, zdravstvenemu osebju bolnice in zdravstvenega doma Brežice, Zvezi borcev NOV Krška vas, pevskemu zboru Krška vas, zlasti pa kolektivom in delavcem PTT podjetja Novo mesto, ki so jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti, ji darovali številne vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Zalujoča sinova Rajko in Albert z družinama

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

HELENE LEVAK

iz Pišec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec za izraženo sožalje ter za podarjeno cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo kolektivom Agrarie Brežice, Zdravstvenemu domu Krško, Novotoksu Novo mesto ter Gozdnemu gospodarstvu Brežice. Iskreno se zahvaljujemo tudi častiti duhovščini za ganljivi govor od doma ter ob odprtju grobu, kakor tudi Krajevni skupnosti in Zvezi borcev Pišec. Hvala vsem za vso izkazano pomoč ter za tako številno spremstvo na njeni zadnji poti.

Zalujoči otroci z družinama

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tašče

MARIJE VIDMAR

z Blance

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, darovalcem vencev in cvetja ter za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedam Fakinovim, Verici Božičnik in Milani Kočner, govornikom Dušanu Virantu in Simoni Urbančič za ganljivi govor. Iskrena hvala gasilskemu društvu Blanca za spremstvo, pevskemu društvu Brestanica za žalostinke in kapljice za opravljeni obred. Se enkrat vsem, ki ste nam bili v teh težkih dneh v pomoč in tolažbo in ste pokojnico spremlili v tako velikem številu na njeni zadnji poti, najlepša hvala.

Zalujoči: hčerki Pepca in Milka z družinama, sestra Malka in brat Janez

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre in skrbne mame, babice, prababice in tašče

FRANČIŠKE LAVRIČ

iz Žužemberka 65

se iskreno zahvaljujemo organizaciji ZB, krajevni skupnosti in drugim družbenopolitičnim organizacijam v Žužemberku. Posebna zahvala tovarišem Milanu Senici, Veri Vehovec in Milani Senici za pomoč pri organizaciji pogreba, tov. Francu Jarcu, mladinki Ljubici Zalašček za poslovilna govora, učencem osnovne šole in pevskemu zboru Žužemberk ter godbenikom iz Novega mesta, kolektivu Doma počitka v Metliki za večletno potrpežljivo in nemo osebju in sostanovalkam za humano vsestransko pomoč. Času njene hude boleznini. Prav lepa hvala vsem, ki ste nam kakorkoli izrekli sožalje, poklonili pokojni cvetje in jo pospremili na zadnji poti.

Zalujoči: hčerka Anica z možem, sinova Lado z ženo, Rajko in vnuki: Ida, Darinka, Franci, Jure z ženo in Damjanco ter drugo sorodstvo
Novo mesto, Ljubljana, Hinje, Žužemberk

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZD, Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Topolčan, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Franc Bukovinsky.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 3 din - Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej. - Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (vključno z davki). - Devizni tečaj: 1 ameriški dolar = 240 din (vključno z davki).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na dveh straneh 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din, mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din, za druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 421/1975 - Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421/1975 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davki za prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68000 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 71-21-11

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stroški filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni tisk: tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

TELEVIZIJSKI SPORED

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 8.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. **Prvi glasbeni spored** od 4.30 do 6.00.

PETEK, 14. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Življenje v strobilonski deželi. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski napotki - Anton Rozman: Ikonostimo naša naravna bogastva. 12.40 Pevske brez besed. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“ 18.05 V torok nasvidenje! 19.40 Minute z ansambлом Mojmirja Srpeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja in pesmi in besedi. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 19. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Ljubo Bračić: Nevarni škodljivci v breskovich nasadih. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 18.05 Naši razgovori. 19.40 Minute z ansambлом Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturno.

CETRTEK, 20. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 10.15 Po Taljinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Milan Hafner: Kakovost odkupljenega mleka je treba še izboljšati. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori - prof. Franc Jakopin. 19.40 Minute z ansambлом Latinos. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtek večer domačih

tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Stana Hočevar: Siva hišna goba ali solzavca. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“ 18.05 V torok nasvidenje! 19.40 Minute z ansambлом Mojmirja Srpeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja in pesmi in besedi. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 19. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Ljubo Bračić: Nevarni škodljivci v breskovich nasadih. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 18.05 Naši razgovori. 19.40 Minute z ansambлом Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturno.

CETRTEK, 20. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 10.15 Po Taljinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Milan Hafner: Kakovost odkupljenega mleka je treba še izboljšati. 13.30 Priporočajo vam... 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori - prof. Franc Jakopin. 19.40 Minute z ansambлом Latinos. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtek večer domačih

pesmi in napevov. 21.40 Lepe melodije.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Radakovič iz Dolnje Straže - Dušana, Marija Babič iz Metlike - Sašo, Frančiška Simončič iz Brezovice - Zlata, Jožica Mikulanc iz Krškega - Nataša, Terezija Grum iz Gornjega Ajdovca - Antona, Ana Štukelj s Trebnjega vrha - Jožeta; Nada Zorec iz Jankovičev - Nataša, Zora Može iz Dvora - Iztoka, Sonja Horvat iz Podturna - Sabino, Fani Jerič iz Tomazje vasi - Roberta, Marija Božič iz Ivandola - Anico, Antonija Jaklič iz Križevske vasi - Andrejo, Terezija Pegam iz Metlike - Janjo, Marija Zorc iz Zagorice - Tatjana, Mira Blažina iz Durlincev - deklico, Marija Pirc iz Kalce Nakla - dečka, Slavka Radovan iz Gornje Stare vasi - dečka, Jožica Nose iz Gabrja - deklico, Olga Barič iz Stare Lipe - deklico, Marija Krevs iz Velikega kala - dečka, Marija Šegina iz Crnomlja - deklico in Marija Jarc iz Dobriča - deklico - CESTITAMO!

SOBOTA, 15. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. herbicidi v vinogradih. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 14.45 „Vrtljak“. 17.20 Gremo v weekend. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 16. MARCA: 8.07 Radijska igra za otroke. 9.05 Še pomnite tovariši... 10.05 Karavana melodij. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 18.03 Radijska igra - J. Jorgačević: Glashbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 23.05 Literarni nokturno.

PONEDELJEK, 17. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravilne in zgodbe. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Mojca Janežič: Preprečevanje anemije s sesnih pijač. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Krezeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studijev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za tujinec jazz.

TOREK, 18. MARCA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Ustanovitev naše mornarice. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 16. marca: - 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 po domače z ansambлом Borisa Kovačiča - 11.15 Pisateljica Zofka Kvedrova - bojevnica za ženske pravice - 11.30 minute z oktetom Boštanjki fantje - 11.45 naš razgovor - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.45 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

SREDA, 19. marca: - 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače z ansambлом Alojza Grnjaka - 16.45 kotichek za šoferje - 16.55 disco klub brez imena - 17.30 poznamo mojstre resne glasbe? (Schumann, Liszt) - 18.00 zaključek programa

SOBOTA, 22. marca: - 16.00 SOBOTNI VRTILJAK - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: dr. Jure Cepuder in Jože Kos, člana Splošne bolnice Novo mesto; Matjaž Šinkovec, član Novomontaže Novo mesto; Dominik Kren, Nikola Šašek, Matija Golob, Zofija Klemenčič, Jelka Nilič, Andrija Budosavljevič in Zvone Pungartnik, člani Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Ivan Kocjančič, Marija Klemenčič, Jože Rozman, Jože Kavšek, Slavko Dravinc, Viktor Avsec, Ivan Žunič, Rudi Redek, Anica Cesar, Marjeta Turk, Anton Kramar, Martin Brudar, Rezka Avsec, Lojzka Rapaš, Marjan Mlakar, Jože Pavlin, Slavko Cečelič, Alojz Blažič, Srečko Kotnik in Anica Ban, člani Novoteksa Novo mesto; Vinko Gorše, Majda Glavan, Marija Golob, Pavle Tisovc, Dominik Avguštin, člani Novolesa Straža; Ivan Božič, Milan Goršin, Anton Pavlič in Franc Zupančič, člani IMV Novo mesto; Marta Mišura in Mihaela Kobe, članici Laboda Novo mesto; Ivan Zoran, član Komunalnega podjetja Novo mesto; Alojz Hribar in Franc Rapaš, člana Novograda Novo mesto; Jože Zagar, delavec iz Smihela; Marjan Klobučar, delavec iz Stranske vasi; Franc Avguštin, član Vojne pošte Novo mesto; Matija Počrvina, član Dominvesta Novo mesto; Stane Cimprič, član Pionirja Novo mesto; Marjan Kmet, član Iskre Novo mesto; Alojz Novak, električar iz Novega mesta; Stane Kraševc, član Hmeljnika Novo mesto; Ivan Klemenčič, kmet iz Zdinje vasi; Stanislav Bencik in Rafac Majcen, člana Zavoda za požarno varnost Novo mesto; Ana Ogrinc, gospodinja iz Smolenje vasi; Bogdan Adamič, član Skupščine občine Novo mesto; Angela Krošelj, gospodinja iz Velikega Slatnika; Anton Goršin, zidar iz Velikega Slatnika; Leopold Srebrnjak, kmet iz Velikega Slatnika; Martin Rukš, upokojenec iz Brusnic.

PETEK, 14. marca: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.50 Angličščina (do 11.25) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 15.30) (Zg). 15.50 Smučarski poleti - barvni posnetek iz Kulma (Lj). 17.20 Morda vas zanima: Branka Jurca (Lj). 18.00 Obzornik (Lj). 18.15 Slovenski rock 75 (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50 O mladi generaciji (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski notranjpolitični komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Butterfield 8 - barvni film (Lj). 21.50 TV kazipot (Lj). 22.10 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 15. marca: 9.30 TV v šoli (Bgd). 10.35 TV v šoli (Zg). 12.00 Kulm: Smučarski poleti, barvni prenos (do pribl. 14.30) (EVR). 16.15 Graham Hill - barvna oddaja (Lj). 17.10 Obzornik (Lj). 17.25 Nogomet Čelik: Zeljeznicar - prenos (Sa, Lj), v odmoru Propagandna oddaja. 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.50 Tedenski zunanje-politični komentar (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.00 Gledališče v hiši (Bgd). 20.30 Moda

za vas, barvna oddaja (Lj). 20.45 Misli, lahkokrile spremeljevalke, barvna serija Človek brez meja (Lj). 21.15 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.20 Casablanca - film (Lj). 23.00 TV dnevnik (Lj).

NEDELJA, 16. marca: 9.25 Poročila (Lj). 9.30 Svet v vojni - serijski dokumentarni film (Lj). 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero (Lj). 11.10 Mozaik (Lj). 11.15 Kmetijska oddaja (Zg). 12.00 Kulm: Smučarski poleti, barvni prenos (do 14.30/15.00) (EVR). Nedeljsko popoldne: Veseli tobogan: Grosuplje, Morda vas zanima: Branka Jurca, Poročila, Moda za vas, barvna oddaja. 16.40 Košarka Crvena zvezda: Zadar, prenos, v odmoru Propagandna oddaja (Bgd, Lj). 18.15 Nogomet Hajduk: Dinamo, prenos (Zg, Lj), v odmoru Cickak. 20.00 TV dnevnik (Lj). 20.20 Tedenski gospodarski komentar (Lj). 20.25 3-2-1 (Lj). 20.35 Odpisani, TV nadaljevanka (Bgd). 21.25 Kitajska - dokumentarna oddaja (Lj). 21.55 Športni pregled (JRT). 22.30 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 17. marca: 8.10 TV v šoli (Zg). 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli (do 16.05) (Bgd). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.30 Čudovito žerjavovo darilo, barvna serija Japonske lutke (Lj). 17.45 Barvna risanka (Lj). 17.55 Obzornik (Lj). 18.10 Madžarski zbor (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.45 Pota nove Jugoslavije: Velika prelomnica (Lj). 19.05 Odločamo (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 Sodobna oprema, barvna oddaja (Lj). 20.05 R. Queneau: Stilistične vaje, barvna drama TV Zagreb (Lj). 21.05 Kulturne diagonale (Lj). 21.35 Mozaik kratkega filma (Lj). TV dnevnik (Lj).

TOREK, 18. marca: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (Bgd). 11.05 TV v šoli (do 11.35) (Sa). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 TV v šoli - ponovitev (Bgd). 16.05 TV v šoli - ponovitev (do 16.35) (Sa). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.40 E. Peroci: Rožni pogovori - barvna oddaja (Lj). 17.50 Spoznavajmo glasbo: Odkrivajmo dinamiko v glasbi (Lj). 18.05 Obzornik (Lj). 18.20 Nikogar ni doma, otroška oddaja (Lj). 18.30 Avtomobil skozi kamero, serijski film (Lj). 18.45 Mozaik (Lj). 18.50

Ne prezrite: Negovana mestna podoba - Škofja Loka (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Mi med seboj (Naša celodnevna šola) (Lj). 21.05 Barvna propagandna oddaja (Lj). 21.10 D. Mikszath: Črno mesto - nadaljevanje in konec (Lj). 22.10 TV dnevnik (Lj).

SREDA, 19. marca: 8.10 TV v šoli (do 10.50) (Zg). 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd). 17.30 Viking Viki - barvni film (Lj). 17.55 Obzornik (Lj). 18.10 Mladi za mlade, oddaja TV Sarajevo (Lj). 18.40 Mozaik (Lj). 18.43 Globoko v starem gozdu - reportaža TV Beograd (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 Film tedna: Sadike - barvni film (Lj). 21.40 Miniature: Nocoj ste povabljeni, barvna oddaja (Lj). 22.00 TV dnevnik (Lj). 22.15 Rezervirano za šport (Lj).

CETRTEK, 20. marca: 8.10 TV v šoli (Zg). 9.35 TV v šoli (do 10.35) (Bgd). 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg). 15.35 Francoščina (do 16.05) (Bgd). 16.35 Slalom za ženske - barvni posnetek iz Val Gardene (Lj). 17.35 J. Bevc: Ko bo pomlad: Pazi na otroka (Lj). 18.05 Obzornik (Lj). 18.20 Mozaik (Lj). 18.25 Vojna insektov - barvni film (Lj). 19.15 Barvna risanka (Lj). 19.20 Cickak (Lj). 19.30 TV dnevnik (Lj). 19.55 3-2-1 (Lj). 20.05 J. Semjonov: 17 trenutkov pomladi - TV nadaljevanka (Lj). 21.20 Kam in kako na odih (Lj). 21.30 Cetrtekovi razgledi (Lj). 22.00 TV dnevnik (Lj).

IVO PIRKOVIČ:

OSVOBODNI REPUBLIKI POD GORJANCI IN NJENEM KIROVSKEM JUNAKU PIPARJU BAKŠETU

34

Najbolj so se jih razveselili mitraljezci, ki so dobili za kordunaši so prinesli novico, da cesta s Pokleka do Zvečer se ni zasedena.

Zorenje vasi je vojska dvignila na pohod. Preko najbolj primanjkovalo, saj si ga na nenehnih premikih niso utegnili dostikrat sami pripravljati. V Gorjancih so partizani govorili tudi o osmih ali celo dvanajstih ujetih ustaših.

Dan jih je lovil, ko je zmagovita partizanska vojska po poti nad Sveto Jano dospela v ravninsko Draganičko šumo pri Jastrebarski.

Zaklali so kravo in meso razdelili borcem. Nekateri so ga na majhnih ognjih pekli, drugi jedli tudi surovega. Tega so se bili navadili v pogostih bojih in premikih, ko ni bilo časa, da bi jedi pripravljali.

V redkem gozdu je taborišče podnevi odkrila ustaška „štorklja“ in odvrгла nekaj bomb. Škode ni bilo. Ustaši sami pa se partizanom niso upali približati in jih napasti.

Zvečer je partizanska vojska z ranjenci Draganičko šumo zapustila in brez ovir prekorčila cesto, ki drži od Zagreba proti Karlovcu. Ustaškimi posadkam v bunkerjih ob cesti so zagrozili, da jih bodo uničili, če bi se drznile streljati. V Kupčino so vkorakali z razvito zastavo in prešerno pesmijo. Drugo noč so se s splavi prepeljali čez Kolpo. Ranjence so poslali v partizanske bolnišnice na znameniti Petrovi gori.

(Slovenci, proletarski bataljon Josip Kraš in druga operativna cona, ki je imela svoj stalni sedež na Žumberku, so se s Korduna pozneje vrnili v Belo krajino. Na Vinomer pri Metliki so dospeli zadnji teden v novembru, nekaj dni pred

napadom in uničenjem belogardistične postojanke na Suhorju na belokranjski strani.)

Tretji dan ofenzive, sobota 31. oktobra „Čebele so mu požrli“

V soboto zjutraj je bil vojaški položaj ofenzive takle: Italijani so držali črto Miklavžev vrh-Kričtaborišče nad Grobišči, kamor je kirovski Bakše prejšnji večer pripeljal italijanske oficirje-Javorovica-Ržišče-Vodenice-Črneča vas. Od zahoda so to črto zasedli z Miklavža (tu jih je vodil lesni trgovec Ignac Frančič z Dolenje Brezovice); Ržišče je pozno popoldne prejšnji dan dosegla italijanska kolona s Prekope, Vodenice so zasedli fašisti v črnih srjajch, Črneča vas po močni oddelki vojske iz Kostanjevice. Na področju Ržišče in Vodenice so pomagali redni vojski in Mussolinijevim fašistom belogardisti iz posadke v Škocjanu s komandirjem Antonom Perkom-Karom. Podnožje Gorjancev na kranjski strani so zapirale čete, ki so se vsak večer vozile prenočevati v Šentjernej in stražiti svoje generale, zjutraj pa se vračale nazaj na položaje. V bojih so sodelovali

čila. Levo krilo pa je nad Kranjsko drago in po hrbtu Velike Kobile za drugimi belimi oddelki dospelo nad Grobišča in tam ob ognjih prebilo noč.

V soboto so se Italijani med rosenjem iz nizkih oblakov in ob podpori lahkega topniškega ognja spustili v Javorovico in Podgorje. Iz taborišča nad Grobišči pa so prav tako v koloni, ne v strelcih, prodirali na Mihovo in Vrhpolje. V goščavi pod Grobišči so vojaki odkrili skrit čebelnjak in ga oplenili. Stari Franc Čukajne iz Mihovega ga je bil že pred letom dni umaknil pred razbojniki z doma v gozd nad vasjo. Služil mu je tudi za kaščo in skrivališče drugega imetja. Od poletja 1942 je imel v njem tudi bataljonski intendant Rudi Pirkovič-Jaka partizansko žito, včasih kar petdeset ali celo osemdeset mernikov pšenice in skrinjo prekajenega mesa. Ključke sta hranila gospodar Čukajne in terenec Franc Kozelj iz Zapužev. Italijanom se je zelo mudilo, da so „požrli samo čebele“, kakor se je potožil stari Čukajne, in niso opazili nič drugega.

Skozi Javorovico in Grobišče so šli, kot smo slišali, že prejšnji dan belogardisti in gozdove „čistili“. Italijani so v soboto povsod hodili za njimi samo po uglajenih poteh in se gozdov izogibali. Povsod pa so kradli, ropali in vlamljali v vinske hrame. V šolski kroniki v Šentjerneju bemo: „Čudna je bila ta njihova ofenziva. Zjutraj so se naložili na kamione, zvečer pa so se vračali z bogatim plenom, kurami, vinom, žganjem in drugimi dobrotami.

Vsem, ki so doslej menili, da je v tem podlistku premalo o partizanih, naj povemo, da bo zgodovina partizanske Gorjanske čete in bataljona posebej napisana in objavljena. Poslajte gradivo, kdor ga še morda hrani ali bi bil pripravljen prispevati spomine na posamezne bitke in druge dogodke.

oddelki „modrih kravat“ novomeške divizije Isonzo in „rdečih kravat“ generala Rossija, usposobljenega za boje s partizani.

Zasedba gorjanskih višin in grebenov naj bi odrezala slovensko osvobodeno ozemlje od svobodnega hrvaškega Žumberka.

Ofenzivna črta Kostanjevice - Črneča vas se je na hrvaški strani nadaljevala od tromeje do Jastrebarskega in Kolpe. Pri Sveti Petki so jo ponoči, kot smo slišali, partizani razbili in sovražnikovo ofenzivo zmedli in ohromili; saj Italijani niso vedeli, ali je ostalo obkoljenih še kaj upornikov ali so morda vsi prebili.

Italijani, ki so v petek prodirali z Miklavža skozi Krče, so se razdelili v dve koloni. Vzhodna je, sledeč belogardistom, nad Tisovcem in preko Špilerjeve špice zasedla Javorovico in tam preno-

„Italijani bodo zopet odšli, partizani pa bodo ostali“

Pipar Jože Bakše je zgodaj zjutraj ta dan pohitel z domačim čajem za belokranjsko partizansko Maro v slami na zidnici. Bilo je nevarno. Poiskal ji je zunaj varnejše skrivališče in ji povedal, da bodo sedaj po Kiri gospodarili beli; umakne naj se v varnejše kraje. Ošla je v Mihovo in se na skednju pri Bratkovičevih, po domače Zdolinkovih, zakopala v slamo.

Bil je skrajni čas. Že so bili tu legisti. Kakor jastreb izpod oblakov je krdelo iz orehovske posadke vpadlo v stari kirovski zaselek. Na klopi pred osebenjsko kočjo Janeza Kosa je sedelo mlado dekle.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Janežič iz Trebnjega - Tomaza, Albina Kuhelj iz Gornjega Krka - Darinko, Marta Colarič iz Jablana - Dušanko, Martina Povše iz Raven - Matejo, Marija Zagorc iz Orehovca - Mojco, Marija Mihalčič iz Brega - Marjančo, Irena Dizdarevič iz Metlike - Duško, Jožica Pintarič s Stražnega vrha - Matjaža, Jožefa Jarc iz Dolnjega Globodola - Albina, Jožefa Cvelbar iz Gorenje vasi - Marka, Fani Kosce iz Stare Bučke - Jožeta, Marija Berk iz Drage - Mojco, Jerneja Prijatelj iz Rakovnika - Romana, Olga Maznik iz Smalčje vasi - Sandija, Mateja Rebršek iz Senovega - Damjana, Jožefa Stanjša iz Regrče vasi - Polonco, Slavka Novak iz Dolenje vasi - Boštjana, Helena Glavič iz Praprč - dečka, Ljubica Adamič iz Dolnjih Kamenc - Dejana, Marija Zorc iz Razbor - Matejo, Marija Flajnik iz Stranske vasi - Silvo, Majda Škofljanec iz Krškega - deklico, Marija Gornik iz Zloganja - Jožeta, Jožefa Cvetan iz Cikave - dečka.

CESITIAMO!

Poslej: »V imenu ZD«

Z ustanovitvijo sodišča združenega dela je Dolenjska izpolnila še en ustavni dolg. Kot smo lahko že razbrali iz časopisnih novic, je predsednik sodišča, ki ima sedež v Novem mestu, Vladimir Bajc, pravnik s pravosodnim izpitom, do zdaj v službi pravice na novomeškem občinskem sodišču. Ker hočemo v tem zapisu govoriti predvsem o Vladimiru Bajcu, prislunimo najprej, kaj sam pravi o tem predsedanju in delu, ki so mu ga s soglasno izvolitvijo naložile občinske skupščine:

„Vesel sem priložnosti, tudi zato, ker gre za pionirsko delo, to pa se sklada z mojim hotenjem. Kaj vse me čaka, lahko le ugibam, sicer pa naloge določa zakon: reševanje sporov med delavci in OZD (in obratno), reševanje sporov med TOZD itd. Poskušal bom uveljaviti izkušnje, do katerih sem se dokopal, in ob razsodbah po zakonu delati tako, da bo prišla v ospredje socialistična morala.“

Izkušnja ima Bajc prav gotovo zvrhan koš, čeprav se to za človeka, ki je komaj dopolnil štirideset let, slisi malce nenavadno. Nabirati jih je začel takoj po pravniški diplomji leta 1957, ko je šel za pripravnika na ljubljansko okrožno sodišče. To so bila leta, ko se je še preizkušal in so se delovna mesta, za katera se je prijavljaval, vrstila malone s filmsko naglico. Bil je šef splošnega sektorja v tovarni zdravil Krka, odvetniški pripravnik pri Bučarju (tedaj se je oženil), novinar v aktualno-politični redakciji ljubljanske TV pa spet šef splošnega sektorja pri Slovenija-vinu,

na enakem položaju v logaški tovarni KLI in kmalu zatem v novomeškem Labodu. Pisalo se je leto 1966, ko je dokončno spoznal, da mu sekretarsko delo v podjetjih ne omogoča pravnega izpopolnjevanja v pravni stroki. Potem je bil v Novem mestu sodnik za prekrške, uspešno opravil pravosodni izpit in tako izpolnil pogoje za sodbo „v imenu ljudstva“. Kot sodnik občinskega sodišča je razsojal šest let na kazenskem in civilnem oddelku.

Medtem ko se je klesal v svoji stroki, je spoznal, da je človek lahko zelo enostranski, če mu je družbenopolitično življenje tuje, odmaknjeno. „Prvo poglobljeno srečanje s tem življenjem sem doživel kot novinar, ko sem prišel v stik z direktorji, politiki, kulturniki,“ se spominja. Tako razpet je še danes, le da velja pozornost v njegovem izvenpoklicnem udejstvovanju nekoliko bolj kulturi.

„Kaj morem, če sem se pa s kulturo prej srečal!“ se pošali. Za glasbo ga je že v zgodnji mladosti navdušila mati, ki je igrala klavir. Zaljubljenost v glasbo bi kmalu postala usodna in bi danes Bajc ne bil pravnik, ko „bi se mi po končani klasični gimnaziji dalo opravljati izpit za glasbeno akademijo“. Tudi pero je začel sukati že v dijaških letih. „a naj sem si še tako prizadeval, da bi bile pesmi in črtice resne, sem na koncu vedno dobil humoristični izdelek. V humor se mi vsi literarni zapisi sprevržejo še zdaj, najbolj čudno pri tem pa je, da po naravi sploh nisem saljivec.“

IVAN ZORAN

S sodi in cisternami - po vodo

Trebanjski del Suhe krajine: nihče ne razkužuje kapnic

Od lanskega decembra že ni bilo omembe vrednih padavin, ugotavljajo v Suhi krajini še s toliko večjo skrbjo, zakaj od tega so odvisne njihove kapnice. Kako se znajdejo ob suši, so nam povedali nekateri kmetje in sofer, ki jim s cisterno dovažajo vodo.

Franc Selan

Tone Povhe

Tovornjak, ki ga vozi Tone Povhe iz Račjega sela, dan za dnem prevažajo Trimo cisterno na Grmado.

Vrhtrebnje, Vrh, v Dobrniško dolino, Knežjo vas, Lužo, Mačkovec pri Catežu, Stan. Seveda je še vrsta zaselkov. Človek ne bi mislil, da se lahko zrine po ozkih poteh tak tovarnjak-prekucnik z nerodno naloženo cisterno! „Ce vozim v Knežjo vas ali Dobrnič, zmorem 6 voženj na dan. Prevoz vode je zamuden, pota so čudna, najhujše je na klanec na Vrh. Dva tedna vozim le vodo,“ pove Tone.

Miha Ozimek, predsednik krajevne organizacije SZDL v Selih Šumberku je kritičen do kapnic, kamor ljudje v sili zvožijo vodo iz raznih virov. „Pri vojakih smo zbiralnike pogosto razkuževali, tu pa nič. Sanitari bi jih moral kdaj pogledati.“

Vse strehe imam pokrite z opeko, žlebove napeljene v vodnjak, a kaj, ko nič doli ne pade!“

Franc Selan, kmet iz Oriake: „25 let nisem vozil vode, sedaj pa vsak dan. Tisto malo snežka, ki je kdaj zapadel, ni dalo niti toliko vode, da bi žlebove in cevi poplaknil. Ko sem cev lahko nastavljal na vodnjak, so bile strehe že suhe. V mlakah se voda usmrači, nekateri perejo ob njih celo avtomobile.“

Ana Pucelj, gospodinja iz Oriake: „Prava rešitev bi bil edino vodovod, tega pa tod prav gotovo nikoli ne bo, smo preveč v hribih. Na srečo premoremo za kuho še nekaj kapnic.“

A. ŽELEZNIK

Kovček, poln denarja...

Tudi roparji so včasih utrujeni in zaspijo

Na nenavaden plen so naleteli prometni miličniki pri nočni kontroli prometa. Zbudili so spečega voznika v osebnem avtu pri Medvedjeku, ga legitimirali in pregledali vozilo, našli pa so poln kovček denarja. Nekaj dni prej je bila oropana pošta blizu Ogulina!

Ko sta miličnika Jože Meglič in Stane Jaklič 10. marca okrog 3. ure ponoči opazila na parkirnem prostoru avto, v njem pa spečega moškega, sta ga zbudila in legitimirala. Mozek se je sumljivo vedel, zato sta pregledala še avto. Tako sta miličnika našla kovček s 443.760 dinarji. Denar so namreč prešteli na postaji milice, kamor so pripeljali 24-letnega Milana Vukoja z Reke, ki je takoj priznal, da je denar s pošte v Partizan-

ski Družnici. S pajdašem Boškom Radulovićem sta namreč nekaj dni prej od tam odnesla blagajno, v kateri je bilo 510.000 dinarjev.

Sprva sta denar skrila v gozdu pri Srbskih Moravicah. Vukoje se je 7. marca z avionom odpeljal z Reke v Beograd, si tam izposodil avto „rent-a car“ in prišel v Slovenijo. Medtem ko je dan žena praznoval v Ljubljani, je drugi dan šel na Reko in v skrivališče po denar ter se ponovno skozi Ljubljano vračal proti Beogradu. Tako vezarjenje sem tja pa je bilo preutrudljivo tudi za Vukoja, zato je med potjo lepo zaspal, miličniki pa so ga presenetili. Medtem se je tudi njegov pajdaš že znašel v zaporu.

Dočakala že peti rod

Dan žena za 96-letno M. Žvegljč iz Zabukovja

Ko smo minuli petek s predsednikom občinskega odbora Rdečega križa Rudjem Liscom in predsednikom sevniske organizacije RK Tine-tom Klemenčičem stopali po hribu proti Žvegljevi domačiji, nismo naleteli na nikakršno mrzlično tekanje ali nospirvanje, ki nastane marsikje, če butneš nenajavljen v hišo. V hiši, kjer je že vrsto let doma krojaštvo, je vse kot iz škatlice, čeprav skromno.

Pra-prababica, kateri je bil obisk pred dnevom žena pravzaprav namenjen, je skrbno negovana zadovoljno zrla s postelje, kamor je priklenjena že drugo leto, po padcu na snegu. „Se pred dvema letoma je umeje kot katerakoli postorila vse pri praščih in na vrtu,“ jo je pohvalila hči Marija. Ugotavljanje številne družine, ki jo je dočakala 96-letnica, je terjala dosti štetja. Ugotovili smo, da je živih 19 vnukov, pravnukov je 23, pra-pravnuki pa so že štirje.

Žvegljeva seveda ni imela lahkega življenja, čeprav šteje že toliko križev. Oče je bil oglar. Dostikrat ga dolgo ni bilo domov, otroci pa niso imeli kaj jesti. Mož je bil krojač. Navada je bila, da so pri hiši šli tudi za pričo tistemu, kateremu so sečili žeznitno obleko. Hudo je bilo med prvo svetovno vojno. In recept za visoko starost? „Matevž in kozarec

vina se ji še danes priležeta,“ je namesto 96-letnice povedala hči Marija. Edino naslovi v čednikih so še dovolj veliki, da jih lahko razbere brez očal. Kako živo še opazuje okolico, smo lahko videli tudi ob slovesu. Ko smo se jeli poslavljati najprej od domačih, je brž zakicala: „Živio!“

A. ŽELEZNIK

POSTENA NAJDITELJA

22. februarja okoli 21. ure sta dvajsetletna delavca Ivan Rupčić in Jože Adlešič našla na pločniku pred samopostrežno trgovino v Kočevju denarico s sedemsto dinarji. Razen denarja sta našla v njej še voziško in prometno dovoljenje ter osebno izkaznico na ime Ivan Svetina, Jesenice. Vse najdeno sta predala dežurnemu miličniku na postaji milice v Kočevju, kjer je naslednji dan lastnik dobil vrnjene dokumente in denar. Oba poštena najditelja je nagradil s 100 dinarji.

FRANC BRUS

TREBANJSKA ZLATA PUŠČICA CUGLJU

Občinska strelska zveza v Trebnjem je priredila minulo nedeljo na strelišču v Prapročah občinsko tekmovanje za zlato puščico, ki se ga je udeležilo kar 49 strelcev. Prvi je bil Franc Cugelj iz Trebnjega, ki je od 600 možnih krogov zadel kar 528, drugi je bil le z dvema krogoma manj Mirko Hrovat iz Mokronoga, 3. Franc Lavrinšek, Mokronog (486 krogov), 4. Sandi Leskovec, Dob (478), 5. Franc Florjančič, Mokronog (475). Na republiškem tekmovanju za zlato puščico bosta trebanjsko občino zastopala oba prvovršena strelca.

ALKOSKOP JE POZELENEL

27. februarja zvečer je Stanislav Strgar s Sel pri Brežicah vodil vprego čez Bukošek, voz pa je imel osvetljen z žepno baterijo. Za njim vozeč avtomobilist Anton Hribčnik iz Brežic najbrž voza ni opazil, ker se je vanj zadel. Poškodovana sta bila oba voznika, škode pa je za 10.000 din. Hribčnika so preizkusili z alkotestom, ki je čez polovico pozelel, zato so ga odpeljali še na odvzem krvi.

Aktivista Rdečega križa Lisec (na levi) in Klemenčič (na desni) „prinesla“ dan žena tudi k zabukovski 96-letnici Mariji Žvegljč. Topel stisk roke, nekaj prijaznih besed in morda še skromna darila. Rdeči križ se je ob tem dnevu tako spomnil v sevniski občini kar 600 starih ljudi.

Spet za najboljšo salamo

Na tradicionalno kočevsko »Salamiado« so ljeni tudi izdelovalci salam iz drugih občin

22. marca bo v hotelu Pugled v Kočevju prva izmed letošnjih prireditvev pod skupnim naslovom „Salamiado 75“. Ob 19. uri bodo odprli najprej razstavo domačih salam, nato bo ocenjevanje razstavljenih salam, nakar bodo najboljšim trem izdelovalcem podeljene diplome.

Na dosedanjih „Salamiadah“ – prva je bila leta 1971 – so sodelovali samo zasebni izdelovalci salam in drugih mesnih izdelkov iz kočevske občine. Kočevski izdelovalci pa so zvedeli iz pisanih virov (Dotenjski list), pa tudi ustnih, da so dobri izdelovalci domačih salam še v sevniski občini, pa tudi v ribiški in nekaterih drugih na območju Dolenjske.

Kočevski izdelovalci salam vabijo vse te izdelovalce, naj se udeležijo njihove „Salamiae 75“. Svoje izdelke za razstavo in oceno naj pošljejo ali prinesejo do 12. ure 22. marca na naslov „Hotel Pugled, Kočevje, za razstavo salam“.

Na razstavo in pokušnjo salam so seveda vabljivi tudi vsi, ki bodo poslali salame na razstavo oziroma v oceno. Na tovariškem srečanju po razstavi se bodo izdelovalci salam seznanili med seboj in izmenjali strokovna mnenja o svojem delu.

Seveda pa organizacijski odbor „Salamiae 75“ nima nobenih do-

Mirna večidel - že uničena

Čista voda ni le želja ribičev, temveč vseh

Minuli petek so si ogledali reke Mirne inž. Vinko Šeško, predsednik sevniskega področnega RD heroja Maroka in predstavnik kluba za varstvo narave in Planinskem društvu, inž. Franc Katičnik, gospodar ribištva, inž. Stane Kočvar, občinski inšpektor pri sevniski činski upravi.

Inž. Šeško Vinko

Kot nam je povedal inž. Šeško, so najbolj zaskrbljeni odpadkov, ki tečejo v mirnensko Kolinsko, TOZD predelavo krompirja. Le-ta lo podvojila predelavo krompirja, čistilna naprava pa bila poskusno pogonjena nulo soboto. „Pogled na strugo, npr. pri Dobu, kar je struga polna nečistoč, sluzi, ki se nalaga na Močno onesnaženost opaziti tja do izliva v Boštanj. Vodo bomo dal zirati. Žal je bila to še ena sta reka, omenjena v razpisnih divih, kar pa je lep čiščenje več. Ko bo ob reki asfaltna cesta, ob kateri prijetno ustavljati, bo pust jarek, zakaj vprašati koliko vode bo moralo da bo nesnago odneslo, inž. Šeško.“

Kozerija

KONEC REPIČEVEGA MAŠČEVANJA

Jožič Repič se je rodil, kot se porodimo vsi smrtniki, in že ob rojstvu so ga udarili po hrbtišču, kar mu je ostalo neke globoko v podzavesti kot znamenje, da bo še večkrat v življenju dobil batine. Ob kruhu, mleku in drugih dobrotah je zrasel v nagajivega fantička, zato se ne gre čuditi, če so ga večkrat položili čez kolena in mu jih nametali po zadnji plati, da je zavijal kot gasilska sirenica. Namlatili so ga starši, pozneje pa nervozne učiteljice, ki so si dajale duška, če se že niso mogle doma znesti nad svojimi zamaščenimi in zariplimi možmi. Po desetih letih je končal osnovno šo-

lanje in od vsega znanja mu je ostalo v glavi le to, da so ga velikokrat mlatili po telesu.

V službi – zaposlil se je v komunalnem podjetju – ni bilo skorajda nič drugače. Resda ni nihče polagal rok nanj, toda dobival jih je drugače po buči. Nanj so kričali njegovi sodelavci, ker je preveč ljubil debelo senco, nanj se je drl predelavec, ko je pomotoma prebarval lončene ploščice, in sekretar podjetja mu je vsak teden pridigal o lenobi, zabušavanju, o tem, kako so nekateri ljudje pravi zajedalci naše socialistične družbe, in o tem, kako ni pošteno, da mo-

rajo nekateri zaradi njegovega nedela več delati.

In Repiču so tekla leta in v njegovem srcu se je nabirala jeza in zorel sklep, da bo nekega lepega sončnega dne nekoga pošteno pritisnil in se tako maščeval za vse klofute, glasneje izgovorjene besede, za vse, kar so mu ljudje storili zalega.

In ponudila se mu je priložnost v pisarni samega sekretarja, ki ga je poklical k sebi, da bi mu natrosil pomanjkljivosti, narejene v prejšnjem tednu. Tovariš sekretar je govoril, Repič pa je kopicil jezo in vedno močneje stiskal prste

v dlan, končno vstal, se približal sekretarjevi osebi in ji porinil pest nekam v sredino čela. Odleglo mu je, za hip, ko se je sekretar zamajal, se oprjel mize s telefonom in ko je zariplo gledal. Repičevo olajšanje pa je trajalo kratek čas. Kmalu po udarcu je začutil v zapestju bolečino, ki je bila od trenutka do trenutka močnejša.

Popoldne se je zgasil pri zdravniku, drugi dan pa so mu roko zalili z belim mavcem.

Takšen je bil konec Repičevega maščevanja.

TONI GASPERIČ

hodkov, zato bo moral vsak ženez razstaviti in srednje stroške sam.

SEVNISKI MUČENIK ZADOVOLJNI Z ZIMO

V ponedeljek – je bilo v mučeništvu – je bilo v sevniski Vrtovška Franca tridesetletno tekmovanje salamarjev. Prvi je bil Ivan Vrtovšek (49,7 točk), druga je bila salama iz ja Mlinarica (52,1), tretja je bila ta Robarja (51) vsi iz Sevnice. Četrta je bil Ivan Zagradnik (50,2), peti pa je bil Franc Vrtovšek (49,7). Prva dva so bila dokaj izenačena, ko je npr.: zalnja salama dno dobila 40,6 točke.